

Доклад

с оценка по прилагането на Единната национална стратегия за повишаване на събираемостта на приходите, справяне със сенчестата икономика и намаляване на разходите за спазване на законодателството 2015-2017 г.

2018 г.

СЪДЪРЖАНИЕ	2
СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ	3
УВОД	5
ДАНЪЧНА ПОЛИТИКА	7
РЕЗУЛТАТИ ПРИ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ЦЕЛИТЕ НА ЕНС 2015-2017	8
СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 1. СПРАВЯНЕ СЪС СЕНЧЕСТАТА ИКОНОМИКА	9
Обхват	9
Представяне на България в документи и проведени проучвания	10
Ключови резултати от изпълнението на мерките за справяне със сенчестата икономика	12
Контрол върху доставките и движението на течни горива	12
Фискален контрол на стоки с висок фискален риск	16
Ограничаване разплащанията в брой и укриването на продажби	17
Управление на риска	23
Намаляване на недекларирания труд	24
СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2. ПОВИШАВАНЕ НА СЪБИРАЕМОСТТА НА ПРИХОДИТЕ	30
Отчет за изпълнението на данъчните приходи	30
Данъчни приходи за 2018 година	30
Данъчно-осигурителни приходи за периода 2015-2018 г.	34
Резюме на основните административни мерки, реализирани за периода 2015 – 2018 г. и постигнати резултати	39
Ключови резултати от изпълнението на мерките за повишаване събираемостта на приходите	41
Координация и тясно оперативно сътрудничество	41
Данъчно облагане на дигиталната икономика	47
Насърчаване на доброволното спазване на законодателството	48
Събиране на публичните задължения	52
СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 3. НАМАЛЯВАНЕ НА РАЗХОДИТЕ ЗА СПАЗВАНЕ НА ЗАКОНОДАТЕЛСТВОТО	55
Изпълнение на политиката	55
Ключови резултати от изпълнението на мерките за намаляване на административната тежест	58
Облекчаване на административните режими и процедури и съкращаване на сроковете за предоставяне на услуги	59
Разширяване обхвата на услугите, предоставяни по електронен път	64
ОТЧЕТ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО ПРЕЗ 2018 Г. НА МЕРКИТЕ ОТ ПЛАНА ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ ЕНС 2015 – 2017 (ТАБЛИЦИ)	66

Списък на използвани съкращения

АВ – Агенция по вписванията
АИКБ – Асоциация на индустриалния капитал в България
АЗ – Агенция по заетостта
АФКОС - Дирекция „Защита на финансовите интереси на Европейския съюз" (АФКОС) в Министерството на вътрешните работи
АМ – Агенция „Митници“
АУАН – Акт за установяване на административно нарушение
АУЗ - Акт за установяване на задължени
БАБХ – Българска агенция по безопасност на храните
БАЦИС – Българската акцизна централизирана информационна система
БВП – брутен вътрешен продукт
БНБ – Българска народна банка
ВОД – вътреобщностна доставка
ВОП – вътреобщностно придобиване
ГДБОП, ГДНП и ГДГП – главни дирекции „Борба с организираната престъпност“, „Национална полиция“ и „Гранична полиция“ в МВР
ГДД – годишна данъчна декларация
ГДО – Големи данъкоплатци и осигурител
ГДФК - Главна дирекция „Фискален контрол“ към Централно управление на НАП
ГИТ и ИА ГИТ – Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“
ГКПП – граничен контролно-пропускателен пункт
ГРАО - Главна дирекция „Гражданска регистрация и административно обслужване“ на Министерство на регионалното развитие и благоустройството
ГФО - Годишен финансов отчет
ДАНС – Държавна агенция „Национална сигурност“
ДБ – Държавен бюджет
ДВ – Държавен вестник на Република България
ДДС – данък върху добавената стойност
ДДФЛ – данък върху доходите на физическите лица
ЗЛ – данъчно задължени лица / задължени лица
ДОПК – Данъчно-осигурителен процесуален кодекс
ДП - Досъдебни производства
ДС – Данъчен склад
ДФЗ - Държавен Фонд Земеделие
ДФ – държавен фонд

ЕИП – Европейско икономическо пространство
ЕК – Европейска комисия
ЕНС – Единна национална стратегия за повишаване на събираемостта на приходите, справяне със сенчестата икономика и намаляване на разходите за спазване на законодателството
ЕП – Европейски парламент
ЕС – Европейски съюз
ЕСФ - Европейският социален фонд
ЕСФП - Електронна система с фискална памет
ЕТ – Едноличен търговец
ЗАДС – Закон за акцизите и данъчните складове
ЗБУТ – здравословни и безопасни условия на труд
ЗИД – закон за изменение и допълнение
ЗДБРБ – Закон за държавния бюджет на Република България
ЗДДС – Закон за данък върху добавената стойност
ЗДДФЛ – Закон за данъците върху доходите на физическите лица
ЗЗО - Закон за здравето осигуряване
ЗКИ - Закона за кредитните институции
ЗКПО – Закон за корпоративното подоходно облагане
ЗМДТ – Закон за местните данъци и такси
ЗМФ – Заповед на министъра на финансите
ЗНЗ – Закон за насърчаване на заетостта
ЗОАРАКСД - Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност
ЗОП – Закон за обществените поръчки
ЗПУПС - Закона за платежните услуги и платежните системи
ЗТМТМ – Закон за трудовата миграция и трудовата мобилност
ИААА и ИА „АА“ – Изпълнителна агенция „Автомобилна администрация“
ИАМА - Изпълнителна агенция „Морска администрация“
ИС – информационна система
ИСКГ – Информационната система за контрол на горивата
ИТК - Информационни телефонни кампании
КАО – комплексно административно обслужване
КЕП – квалифициран електронен подпис

КЗП - Комисия за защита на потребителите
 КН – Комбинирана номенклатура
 КРИБ - Конфедерация на работодателите и индустриалците в България
 КСО - Кодекс за социално осигуряване КТ – Кодекс на труда
 КФП - Консолидирана фискална програма
 МВР – Министерство на вътрешните работи
 МВФ –Международен валутен фонд
 МКЦПККДРСТ и МКЦ – Междудомствен координационен център за противодействие на контрабандата и контрол на движението на рискови стоки и товари
 МС – Министерски съвет
 МТСП – Министерство на труда и социалната политика
 МТИТС – Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщения
 МФ – Министерство на финансите
 НАП – Национална агенция за приходите
 НДК – невъзстановен ДДС
 НИД - Наредбата за изменение и допълнение
 НЗОК - Национална здравноосигурителна каса
 НК – Наказателен кодекс
 НОИ – Национален осигурителен институт
 НОИИСРЕАУ - Наредба за общите изисквания към информационните системи, регистрите и електронните административни услуги
 НПК – Наказателно-процесуален кодекс
 НСИ – Национален статистически институт
 ОИСР (OECD – англ.) – Организация за икономическо сътрудничество и развитие
 ОЛАФ – Европейска служба за борба с измамите (на френски: Office Européen de Lutte Anti-Fraude, OLAF, известна с абревиатурата на български: ОЛАФ)
 ОПРЧР – оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“
 ПИК – персонален идентификационен код
 ПЗР – Преходни и заключителни разпоредби
 ПМС – Постановление на Министерски съвет
 ПИД – правилник за изменение и допълнение
 ПОС-терминал - ПОС терминално устройство (или ПОС терминал) е устройство за приемане на директни плащания с дебитни

и кредитни карти (POS - point of sale, point of service)
 ПОД – Пенсионноосигурително дружество
 ППЗДДС - Правилник за Прилагане на ЗДДС
 ППЗАДС –Правилника за прилагане на ЗАДС
 ПРОБ – Прокуратура на Република България
 ПУФО - проверка за установяване на факти и обстоятелства
 РБ – Република България
 РЕЗМА - Регистър на задълженията към митническата администрация
 РГ – Работна група
 РМС – Решение на Министерски съвет
 РОПА – Режим отложено плащане на акциз
 СВФР – стоки с висок фискален риск
 СДВР и ОД на МВР - Столична дирекция на вътрешните работи и
 Областна дирекция на МВР
 СДО - Средни данъкоплатци и осигурител
 СЕС - Съда на ЕС
 СИДДО – Спогодба за избягване на двойното данъчно облагане
 СП – Специализирана прокуратура
 ТД – териториална дирекция
 ТПО – трудово правоотношение
 ТСК - Технически средства за контрол
 УИС - Управление на информационни системи
 ФУ – фискално устройство
 ЦУ – централно управление
 BEPS – Base Erosion and Profit Shifting – свиване на данъчната основа и прехвърляне на печалби
 EMCS - Общностната система за движение на акцизни стоки под РОПА
 GPS – Global Positioning System – глобална система за позициониране
 SEED - Общностната система за потвърждение на автентификацията на лицата, можещи да получават и изпращат акцизни стоки под РОПА
 TFDE - Task Force on Digital Economy - Целева група за дигитална икономика
 VIES – VAT Information Exchange System - информационна система за обмен на ДДС информация между държавите членки на ЕС

Увод

Настоящият доклад е четвърти доклад за отчитане на изпълнението на Единната национална стратегия за повишаване на събираемостта на приходите, справяне със сенчестата икономика и намаляване на разходите за спазване на законодателството (ЕНС) 2015 – 2017. Докладът е изготвен в изпълнение на Решение № 95 на Министерския съвет от 16.02.2018 г., с което се определя отчитане на изпълнението на стратегията за 2018 година.

Със създаването на Стратегията през 2015 г. в България се въведе много добра практика на единен междуинституционален подход за координация и тясно оперативно сътрудничество между компетентните национални институции в областта на приходите, разработи се система от индикатори за мониторинг и оценка, с конкретни срокове за изпълнение и отговорни институции. В отговор на специфичната препоръка на Съвета на Европейския съюз от 11 юли 2017 г. и предвид положителните резултати, постигнати през последните години, свързани с увеличаване на данъчните приходи, оптимизиране на контролните дейности, предотвратяване на възможностите за укриване и отклонение от данъчно облагане, срокът на действие на Стратегията беше удължен с РМС № 95 от 16.02.2018 г., като беше одобрен и план за действие с конкретни мерки за осъществяване през 2018 година.

Мерките за повишаване на бюджетните приходи подкрепят запазването на политиката за постепенна консолидация, намаляване на бюджетния дефицит в средносрочен план и достигане на балансирана бюджетна позиция през 2021 г., което от своя страна е заложено като цел в Актуализираната средносрочна бюджетна прогноза за периода 2019-2021 г. и други стратегически документи.

За изпълнението на ЕНС 2015 - 2017 се провежда мониторинг, като неговата основна цел е да осигури синхрон, координация и взаимно подпомагане при реализиране на набелязаните мерки и дейности. Министерството на финансите е отговорната институция за непосредствения контрол по изпълнението на Стратегията и Плана за действие. В рамките на тази отговорност, със заповед на министъра на финансите е създадена Група за наблюдение на изпълнението на Стратегията (ЗМФ-260/04.04.2016 г.), като групата включва представители на Министерството на финансите, Националната агенция за приходите, Агенция „Митници“, Държавна агенция „Национална сигурност“, Върховната касационна прокуратура и Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“. Предоставената от компетентните министерства и ведомства отчетна информация в доклада е анализирана и обобщена от Групата за наблюдение на изпълнението на стратегията.

Първите три доклада с оценка по прилагането на ЕНС за 2015 г., 2016 г. и 2017 г. бяха одобрени от МС съответно, с протокол № 17/ 27.04.2016 г., с протокол № 13/ 22.03.2017 г. и с протокол № 12/ 21.03.2018 година. Те са публикувани на интернет страницата на МФ на български и английски език в рубриката „Данъчната политика в цифри“.

Настоящият доклад съдържа информация за напредъка по изпълнението на мерките, представени в Плана за действие към ЕНС 2015 - 2017, за периода 1 януари – 31 декември 2018 година. Отчетната информация обхваща мерки, адресиращи направените от Съвета на Европейския съюз специфични препоръки към България през последните няколко години. В съответствие с последната от тези препоръки в областта на данъчната политика, България следва да подобри събирането на данъците, включително чрез ускоряване на мерките за намаляване на размера на неформалната икономика. С оглед на това, в Плана за действие за 2018 г. към ЕНС 2015 - 2017, въз основа на текущите анализи на приходните агенции на ефектите от изпълняваните мерки в борбата с данъчните

измами, са планирани мерки и действия, които интегрират всички аспекти и представляват единна мярка за създаване на общ междуинституционален подход за повишаване на събираемостта на приходите, намаляване дела на сенчестата икономика и намаляване на разходите за спазване на законодателството.

С оглед заключителния характер на доклада, от гледна точка на действието на Стратегията, в него са включени и обобщени резултати. Следва да се отбележи, че повечето от мерките, предвидени в плана за действие към ЕНС са постоянни. Тези мерки, заедно с редица други, са включени в стратегическите документи, които всяка от отговорните институции разработва и прилага. Основните резултати от изпълнението на мерките за подобряване на спазването на данъчното законодателство, както и увеличаване на данъчните приходи, осигурителните вноски и таксите, чрез по-висока ефективност при тяхното администриране, насърчаване на доброволното изпълнение и предотвратяване на възможностите за укриването и отклонение от данъчно облагане, през следващите години ще бъдат представяни в Националната програма за реформи в България, в рамките на Европейския семестър.

В наскоро публикувания от Европейската комисия Доклад за България за 2019 г., включващ задълбочен преглед относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси (Brussels, 27.2.2019 SWD(2019) 1001 final¹), е отчетен положителният ефект от мерките за повишаване на събираемостта в секторите с висок риск по отношение на сенчестата икономика, включително за недеклаирания труд. ЕК констатира, че независимо от относително опростената данъчна система административната тежест при плащането на данъци остава висока. За да аргументира това, ЕК обръща внимание на последователното класиране на България на ниско ниво в индекса за заплащането на данъци в докладите на Световната банка „Doing Business“.

Комисията отчита, че предприетите мерки за подобряване спазването на данъчното законодателство дават положителни резултати, които свързва в частност с данъците върху потреблението като ДДС и акциз, както и с корпоративния данък. За борба с недеклаирания труд, оценява като успешни мерките на НАП относно провеждането на информационни кампании и реализираните проекти за увеличаване на електронните услуги за данъкоплатците, както и предприетите мерки по въвеждане на едnodневни трудови договори в селското стопанство, за изключването от обществени поръчки на дружества, осъдени през последните три години във връзка с недеклаиран труд и постигнатото съгласие между Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“ и синдикатите за съвместна инициатива срещу недеклаирания труд. Сред оценените като успешни мерки са и осъществената от НАП кампания за проверка на декларираните от дружествата касови наличности, както и извършвания от агенцията контрол по отношение на стоките с висок фискален риск. Посочва се, че повечето от мерките са включени в ЕНС, чийто последен план за действие е в сила до края на 2018 година.

Както е посочено в самата Стратегия, събираемостта на бюджетните приходи е от ключово значение за доброто управление на държавата. За постигането на тази основна цел следва да допринесат и усилията в борбата със сенчестата икономика и недеклаирания труд, както и за премахване на административните пречки пред доброволното изпълнение. Подобряването на събираемостта на данъците е водещата линия и в препоръките на Съвета на ЕС. Предвид това и поради големия обем на информацията, по подобие на предходните доклади, отчетеният през периода напредък в изпълнението е представен поотделно за всяка област, мярка и дейност, само в таблиците. В три отделни таблици на доклада са разгледани мерките, предназначени за постигане на заложените в ЕНС 2015 - 2017 стратегически цели.

¹ https://ec.europa.eu/info/publications/2019-european-semester-country-reports_en

В текстовата част на доклада е разгледано положителното развитие, допринесло за достигане на стратегическите цели на ЕНС за периода на нейното действие като са представени подробно онези мерки, резултатите от които имат ключова роля за постигнатия напредък в подобряването на събираемостта на приходите, намаляване размера на сенчестата икономика и на разходите за спазване на законодателството.

Данъчна политика

Данъчно-осигурителната политика в Република България продължава да бъде ориентирана към подкрепа на икономическия растеж, подобряване на бизнес средата и повишаване на фискалната устойчивост в дългосрочен план. Политиката в областта на данъците се характеризира с предвидимост, като същевременно се насърчава развитието на бизнеса и инвестиционната активност, чрез запазване на ниските данъчни ставки за преките данъци (корпоративни данъци и данъци върху доходите на физическите лица), широка данъчна основа и малко на брой данъчни преференции. В международен аспект, данъчната политика е насочена в подкрепа на функционирането на единния пазар на Европейския съюз и за посрещане на предизвикателствата на глобализацията и дигитализацията на икономиката.

Провежданата през 2018 г. данъчна политика е ориентирана към постигане на макроикономическа и бюджетна стабилност в средносрочен и дългосрочен план и осигуряване на необходимия финансов ресурс за изпълнение на разходните политики на правителството. Основните приоритети на данъчната политика кореспондират с целите на ЕНС 2015-2017 г. и са обвързани с направените от Съвета на Европейския съюз специфични препоръки към България през последните години.

Основният приоритет на данъчната политика за 2018 г. е свързан с повишаване на събираемостта на данъчните постъпления и намаляване на дела на сенчестата икономика чрез предотвратяване на възможностите за укриване и невнасяне на данъци и отклонение от данъчно облагане. Постигането на тази цел доведе до поддържане на устойчиво ниво на бюджетните приходи, при запазване на тежестта на данъчното облагане. Запази се целта, свързана с намаляване на административната тежест и разходите за бизнеса и гражданите, с оглед намаляване на разходите за спазване на законодателството и повишаване на доброволното изпълнение.

Изпълняваните през 2018 г. мерки включват както действия за законодателни промени, така и мерки от приходните администрации в областта на събирането и контрола. Постигнатата по-добра ефективност при изпълнение на мерките е в пряка връзка със засилването на междуинституционалното сътрудничество, координация и ефективен обмен на информация както на национално ниво, така и с държавите-членки на ЕС и трети страни.

Резултати при изпълнението на целите на ЕНС 2015-2017

С цел постигането на значителен напредък за подобряване на събираемостта на данъчните постъпления, както и в борбата със сенчестата икономика, през периода 2015-2018 г. бяха изпълнявани мерките от плана към Единната национална стратегия за повишаване на събираемостта на данъците, справяне със сенчестата икономика и намаляване на разходите за спазване на законодателството (ЕНС). Предприетите законови и административни мерки оказват положителен ефект, включително за увеличаване на бюджетните приходи. Компетентните институции ще продължат да прилагат най-добрите практики, препоръчани от Съвета на ЕС, като се придържат към планиране, междуинституционално сътрудничество и координация и прилагане на системен подход по отношение на изпълняваните мерки и преследван ефект.

С ЕНС 2015–2017 правителството изпълни заложените в актуализацията на Националната програма за реформи за 2015 г. ангажимент за приемане на единен стратегически документ.

Основната цел на Стратегията е да се подобри спазването на законодателството, да се защити фискалната стабилност на страната и да осигури равнопоставеност и конкурентноспособност на всички икономически субекти, като се изпълняват мерки и дейности, които водят до увеличаване на приходите от данъци, осигурителни вноски и такси, чрез по-висока ефективност при тяхното администриране и предотвратяване на възможностите за укриването им, както и стимулиране на доброволното изпълнение. Тази цел на Стратегията изисква междуинституционалната координация и сътрудничество, засилена дейност в областта на оценката на риска, одита и капацитета в областта на информационните технологии на администрацията.

Формулирани са три основни стратегически цели:

Стратегическа цел 1. Справяне със сенчестата икономика;

Стратегическа цел 2. Повишаване на събираемостта на приходите;

Стратегическа цел 3. Намаляване на разходите за спазване на законодателството.

Мерките и дейностите за постигане на набелязаните цели бяха систематизирани в План за действие към Стратегията, който беше актуализиран за всяка една от четирите години на действие на ЕНС. В отчетите за изпълнение на Стратегията, са включени както данни по отделните области на действие спрямо стратегическите цели, така и подробна информация относно изпълнението на онези мерки, резултатите от които имат ключова роля за постигнатия напредък в подобряването на събираемостта на приходите, намаляване размера на сенчестата икономика и на разходите за спазване на законодателството.

Следва да се отбележи, че както ограничаването на сенчестата икономика, така и намаляването на разходите за спазване на законодателството се асоциират с по-висока събираемост на данъците. В тази връзка, постигнатите резултати в България за подобряване на събираемостта следва да бъдат разглеждани и като следствие от изпълнените дейности и мерки по всички цели на стратегията. Необходимо е да се отбележи също, че мерките за постигане на посочените цели следва да бъдат балансирани, с оглед недопускането на прекомерна административна тежест при набелязване на мерки и дейности в борбата със сенчестата икономика, както и за осигуряване на условия за превенция на нарушенията и контрол от страна на администрацията, при планиране на мерките за ограничаване проявленията на сенчестата икономика.

Стратегическа цел 1. Справяне със сенчестата икономика

Този раздел съдържа информация относно факторите на сенчестата икономика, чието проявление е предмет на третиране от мерките, включени в Плана за действие към ЕНС. Направено е резюме на представянето на страната в някои от последно публикуваните анализи. Представено е изпълнението на ключови дейности по мерките за постигане на стратегическа цел 1 на ЕНС.

Обхват

Различни документи и проучвания показват², че високите нива на сложност на данъчното законодателство, слабото или неефективното му прилагане, както и липсата на стимули за извършване на търговски сделки и извършване на плащания чрез банковата система са сред факторите, които влияят на нивото на сенчестата икономика. Друг важен фактор е нивото на доверие, което данъкоплатците имат в държавното управление.³ Съществуват редица други фактори, които могат да повлияят на нивото на сенчестата икономика, като състоянието на икономиката, свързаните с управлението индикатори - качеството на регулирането и контролът на корупцията, степента на участие на пазара на труда, качеството на услугите в публичния сектор и „културата на толерантност“, но тези фактори не могат да бъдат повлияни от данъчната политика и мерките на данъчната администрация.

Съгласно заложеното в ЕНС, мерките за намаляване на сенчестата икономика се ограничават до онези действия и мерки на държавната администрация, които могат да окажат въздействие върху предпоставките и индикаторите за проявление на сенчестата икономика и нейното въздействие върху размера на данъчните приходи в държавния бюджет. Такива предпоставки и индикатори са: разплащания в брой, извършване на нерегистрирани дейности или на недеклариран труд срещу възнаграждение, укриване на продажби или отчитане на продажби на занижени цени, водене на двойно счетоводство. В този контекст, обичайно се използват технологични решения, за да се прекрати неотчитането или недокладването на продажби или увеличаването на разходите чрез фалшиви фактури, както и се предприемат мерки, които целят да се направят плащанията чрез банки „по-привлекателни“ от използването на пари в брой.

За справяне с факторите, които могат да помогнат за намаляване на размера на сенчестата икономика и които могат да бъдат повлияни от данъчната политика и мерките на данъчната администрация, Стратегията и мерките от плана към нея залагат на максимална всеобхватност, включваща всички заинтересовани страни. В тази връзка, за повишаване събираемостта на приходите са набелязани и смесени мерки, от областта на различни политики. С оглед на това, при изпълнението на ЕНС 2015-2017 беше създаден и използван единен междуинституционален подход за координация и тясно оперативно сътрудничество между МФ, НАП, АМ, МВР, ДАНС, МТСП, ИА ГИТ, НОИ, Агенция по заетостта, Прокуратурата на РБ, БНБ и други компетентни национални институции.

² Например, в статията Estimating the Size of the Shadow Economies of Highly-Developed Countries, Friedrich Schneider, систематизира определящите според него фактори в таблица, включваща седем елемента – данъчно-осигурителна тежест, качество на публичните институции, степен на регулиране, услуги на публичния сектор, данъчен морал, развитие на официалната икономика и дял на самонаетите лица.

³ WB, Policy Research Working Paper 8391, Taxation and the Shadow Economy, How the Tax System Can Stimulate and Enforce the Formalization of Business Activities, Rajul Awasthi and Michael Engelschalk (<http://documents.worldbank.org/curated/en/497071522428886160/pdf/WPS8391.pdf>).

Представяне на България в документи и проведени проучвания

Европейската Комисия в Доклада за България за 2019 г., включващ задълбочен преглед относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси (Brussels, 27.2.2019 SWD(2019) 1001 final) по отношение на сенчестата икономика посочва, че изследванията показват, че сенчестата икономика в България е по-висока отколкото в много други държави на Европейския съюз, като за подкрепа на това твърдение е направена препратка към документа European Commission, 2018a. В съответствие с указателя в края на доклада, цитираният документ всъщност е Доклада за България на Комисията за предходната 2018 г. (European Commission (2018a), Country Report Bulgaria 2018, SWD(2018) 201 final). В него, от своя страна, Комисията посочва, че въпреки че не е налице официално измерване на размера на сенчестата икономика, според някои проучвания сенчестата икономика в България е два пъти по-висока от средната за държавите на Европейския съюз. За да бъде обосновано това, в случая е препратено към Schneider (2016), Estimating the Size of the Shadow Economies of Highly Developed Countries: Selected New Results, CESifo DICE Report 4/2016⁴. В тази своя статия г-н Шнайдер представя накратко групите методи за оценка размера на сенчестата икономика, както и последните резултати за размера в 36 високо развити държави за периода от 2005 до 2016. Следва да се има предвид, че изнесените в статията данни са прогнозни по отношение на 2016 година. Съгласно представеното в материала, както и при изготвянето на Стратегията, България е на първо място по размер на сенчестата икономика за 2016 г., в сравнение с останалите държави от ЕС. Размерът на показателя спада до 30,2% от БВП за 2016 г. като се запазва тенденцията за понижение на относителния дял на сенчестата икономика като процент от официалния БВП. За сравнение, размерът на показателя за България за 2014 г. е 31% от БВП, а за 2015 г. – 30,6% от БВП. За същия период, средният размер на показателя за държавите от Европейския съюз се изменя, както следва: за 2014 г. е 18,6%, за 2015 г. е 18,3% и за 2016 г. е 17,9%. За получаване на тези резултати е използван методът MIMIC (Multiple Indicators and Multiple Causes), съчетан с допълнителни методи за калибриране. България е сред 25-те държави членки на ЕС, в които размерът на сенчестата икономика се понижава, съгласно прогнозните данни. Една от основните причини за тази тенденция на понижаване на сенчестата икономика в повечето държави членки, според автора, е продължаващото възстановяване на официалната икономика. В държавите, където тенденцията е различна (Франция, Унгария и Люксембург), като причини са посочени по-бавното развитие на икономиката в тези страни или взимането на политически решения, които насърчават сенчестата икономика.

През януари 2018 г. беше публикувано изследването на Леонардо Медина и Фридрих Шнайдер „Shadow Economies Around the World: What Did We Learn Over the Last 20 Years?“⁵ В документа са разгледани съществуващите и новите методи за оценка на сенчестата икономика, по-специално макро-методът, основан на Currency Demand Approach (CDA) и Multiple Indicators and Multiple Causes (MIMIC). Оценяват се силните и слабите страни на методите и се извършва тяхното сравнение и оценка. Представени са резултати за сенчестата икономика за 158 страни по света за периода от 1991 до 2015 година. Съгласно изследването, средният размер на сенчестата икономика на 158-те страни през периода 1991—2015 г. е 31,9%. Най-висок е той в Зимбабве с 60,6% и Боливия с 62,3% от БВП. Най-ниски са в Австрия с 8,9% и Швейцария със 7,2%. Представеният в изследването сравнителен анализ на резултатите от прилагане на различни модели за оценка на размера на сенчестата икономика дава доста ясна представа относно необходимостта от внимателен анализ и задълбочен преглед на използвания метод, когато

⁴ <http://www.cesifo-group.info/DocDL/dice-report-2016-4-schneider-december.pdf>

⁵ <https://www.imf.org/en/Publications/WP/Issues/2018/01/25/Shadow-Economies-Around-the-World-What-Did-We-Learn-Over-the-Last-20-Years-45583>

се правят изводи на база дадени резултати. Разликите в резултатите са значителни, в зависимост от използвания метод. Така например, съгласно представеното в таблица 21 за Република Чехия, при използването на различни методи размерът на сенчестата икономика за 2008 г. варира от 17,6% от БВП до 4,0% от БВП. Следователно, може да се направи извод, че към момента не съществува метод сред разгледаните от авторите, който да даде точна оценка в абсолютна стойност или като процент от БВП на сенчестата икономика в дадена държава, но резултатите от конкретно проучване, доколкото са получени в резултат на една и съща методология, могат да служат за база за сравнение на ситуацията между отделни държави или да показват тенденции в развитието на процеса. Във фигура 18 на изследването е представен размерът на сенчестата икономика в 31 европейски държави за 2017 г., изчислен по два варианта на метода MIMIC – макро и коригиран. Съгласно оценката по макро-варианта на метода, оценката за България е 29,6, а по коригирания вариант е 19,2 пункта за 2017 година. В таблица А.1 - Размер и развитие на сенчестата икономика на 158 държави за периода 1991 до 2015 – Част 2 (2004-2015), за 2014 г. за България е посочено числото 21,6, а за 2015 г. – 20,83. Тенденцията в резултатите за страната ни е за намаляване на размера на сенчестата икономика за почти всички години през изследвания дълъг период.

По оценка на НСИ през 2013 г. неформалната икономика в България е представлявала около 13% от БВП – налична информация при изготвяне на ЕНС. Всъщност, използваният термин в статистиката е ненаблюдавана икономика (non-observed economy) и размерът на този показател съгласно данни на НСИ, намалява през всяка от следващите години, като достига 6,5% от БВП за 2017 година.

Композитният индекс „Икономика на светло“, чрез който Асоциация на индустриалния капитал в България (АИКБ)⁶ измерва светлата част на българската икономика, се е повишил с над 3 пункта до 74,78 за 2017 г. (остават 25,22 за сенчестата икономика). От АИКБ отчитат ясна тенденция на ускоряване на динамиката на свиване на неформалната икономика през последните три години (спрямо изнесените през 2018 г. данни това са 2017 г., 2016 г. и 2015 година). АИКБ изчислява Композитният индекс „Икономика на светло“ от 2011 година. От началото на изчисленията до 2013 г. той нараства плавно. За 2014 г. бележи спад от 1,2 пункта, а през 2015 г. нараства с 1,26 пункта до 68,92 пункта и компенсира спада от 2014 година. През 2016 г. индексът нараства с 2,96 пункта и достига стойност от 71,88 пункта (остава 28,12 дял на сенчестата). Отчетеният ръст от 3,07 пункта за 2017 г. е рекорден.

Във връзка с достигнатите резултати по отношение размера на сенчестата икономика при търговията с цигари, следва да се имат предвид данните от традиционното изследване на петте компании от „Инициативата срещу незаконната търговия“, което измерва нивото на незаконна търговия с цигари чрез събиране и анализ на празни цигарени опаковки всяко тримесечие. През четвъртото тримесечие на 2018 г., според резултатите от изследването, делът на потреблението на цигари, непредназначени за българския пазар, е 4,4%. Това е най-ниското ниво откакто проучването се провежда в България. В сравнение с резултатите от 3-то тримесечие на 2018 година (5,3%), нивото е намаляло с 0,9 процентни пункта. Нивото на потребление на цигари, непредназначени за нашия пазар, продължава да намалява за трета поредна година.

“Инициативата за борба с незаконната търговия“ стартира през 2010 година. В нея участват пет тютюневи компании, като нейна основна цел е да подпомага правоприлагащите органи в България в борбата срещу незаконната търговия с цигари чрез обмен на данни и други дейности. Проучването се възлага на независима изследователска агенция от 5-те компании, част от „Инициативата за борба с незаконната търговия с

⁶ <http://bica-bg.org/?lang=en>

цигари” и се осъществява ежегодно по метода на анализ на празни опаковки от цигари, събирани в 20 големи града на страната с над 47% от населението в България. В допълнение, незаконното потребление се измерва и в някои по-малки градове, резултатите за които също се представят отделно за всеки от тях. В резултат на диалога между компаниите, Министерството на финансите и Агенция „Митници“ се планират и допълнителни съвместни инициативи, свързани с борбата с незаконната търговия с тютюневи изделия.

С оглед представянето на България в разгледаните по-горе документи и изследвания, размерът на сенчестата икономика в България е по-висок отколкото в много други държави на Европейския съюз, но съществува трайна тенденция на понижаване. Изменение на общото ниво на сенчестата икономика през периода на действие на Стратегията не може да бъде представено, предвид отсъствието на съпоставими резултати от проучвания и анализи, обхващащи изследвания период. Факторите, които влияят на нивото на сенчестата икономика са разнообразни и не всички от тях могат да бъдат повлияни от данъчната политика и мерките на данъчната администрация. Ограничаването на сенчестата икономика се асоциира с по-висока събираемост на данъците.

Ключови резултати от изпълнението на мерките за справяне със сенчестата икономика

Един от основните приоритети на правителството на Република България⁷ е повишаване на бюджетните приходи чрез ефективна превенция и борба с митническите, данъчните и осигурителните измами, отклонението от данъчно облагане и намаляване дела на сенчестата икономика.

За изпълнение на този правителствен приоритет и в съответствие с първата стратегическа цел на ЕНС 2015-2017 са предприети както действия за законови промени, така и действия на приходните администрации в областта на събирането и контрола. За повишаване на бюджетните приходи и намаляване на сенчестата икономика през последните години са предприети мерки за засилване на междуинституционалното сътрудничество, координация и ефективен обмен на информация както на национално ниво, така и с държавите-членки на Европейския съюз (ЕС) и трети страни. Действията целят осъществяването на ефективен контрол и коректно определяне на задълженията за данъци.

Контрол върху доставките и движението на течни горива

Мярка 1.2: Единно противодействие на митнически и данъчни нарушения с предмет акцизни стоки, както и на данъчните измами с акциз и ДДС

Изпълняваните през последните години мерки са насочени към въвеждането на цялостен контрол върху процеса, свързан с доставките и движението на течни горива от производител и вносител до краен потребител и обмен на данни между информационните системи на двете приходни агенции. Контролът върху акцизните стоки е една от приоритетните задачи, свързани с намаляване на дела на сенчестата икономика и укриването на данъци. Предвид широкото стопанско приложение на енергийните продукти и характера им на бързооборотни стоки, същите формират значителен дял в общата сума на приходите от косвени данъци в държавния бюджет. В тази връзка са предприети засилени мерки на данъчната политика за изсветляване на бизнеса с горива и ангажиране на различни компетентни органи за осъществяване на цялостен контрол.

⁷ Програма за управление на правителството на Република България за периода 2017-2021, http://www.gov.bg/files/common/GovPr_2017-2021.pdf

В началото на месец февруари 2019 г. на общественото внимание бяха представени организацията и междуинституционалният контрол, осъществяван спрямо горивата. Бе демонстрирано как от Държавно предприятие „Пристанищна инфраструктура“ и ГДГП/МВР се проследяват пристигащите на български пристанища плавателни съдове, превозващи горива - чрез 24-часово видеонаблюдение, използване на термокамери, УКВ радио системи, радары, автоматична идентификационна система AIS. Презентирана бе възможността и за проследяване на пълната история на движението на плавателните съдове. Междуинституционалният контрол по отношение въвеждането, извеждането, производството и разпространението на горива на територията на страната, се осъществява в различните етапи от Държавно предприятие „Пристанищна инфраструктура“, Изпълнителна агенция „Морска администрация“, органите на МВР, Агенция „Митници“, НАП, Междуведомствения координационен център за противодействие на контрабандата и контрол на движението на рискови стоки и товари към ГДБОП, Държавна агенция за метрологичен и технически надзор, Изпълнителна агенция „Автомобилна администрация“, Български институт по метрология и други. Междуинституционалният контрол е гаранция за свеждане на риска от нерегламентирано превозване, разтоварване и разпространение на моторни горива в страната до минимум, като всички служби могат да извършват незабавни контролни действия, да поставят обектите и търговските дружества под мониторинг и да налагат принудителни административни мерки и санкции, при установени нарушения.

Последователно, през последните години в изпълнение на ЕНС бяха приложени мерки за намаляване на сенчестата икономика и избягване от данъчно облагане в сектора за производство и търговия с горива, като: задължение за установяване на дистанционна връзка на всички фискални устройства и интегрирани автоматизирани системи за управление на търговската дейност с НАП; задължение за предаване на данни за количествата постъпило/налично течено гориво в резервоарите за съхранение в обектите за търговия с течни горива чрез дистанционната връзка с НАП; въведен контрол върху целия процес, свързан с доставките и движението на течни горива от производител и вносител до краен потребител и обмен на информация между информационните системи на Агенция „Митници“ (*Българска акцизна централизирана информационна система - БАЦИС*) и на Националната агенция за приходите (*Информационна система „Контрол на горивата“ - ИСКГ*); задължение за всички данъчно задължени лица, които извършват зареждане на течни горива за собствени нужди да регистрират и отчитат зареждането по реда на Наредба № Н-18 от 13.12.2006 г. за регистриране и отчитане на продажби в търговските обекти чрез фискални устройства, чрез използване на електронни системи с фискална памет, както и да предават по дистанционна връзка на НАП и данните, които дават възможност за определяне на наличните количества горива в резервоарите за съхранение в обекта. Беше въведено задължение за предоставяне на обезпечение за дължимия ДДС при доставки на течни горива, като при определени обстоятелства, вследствие последващо прецизиране на разпоредбите, отпадна задължението за предоставяне на обезпечения от крайните потребители – лица, които не търкуват, а само пряко потребяват течни горива; задължение за лицата, собственици или ползватели на съдове за транспортиране на маркирани енергийни продукти и енергийни продукти с намалена акцизна ставка, да използват глобалната система за позициониране и средствата за измерване и контрол по предназначение в работния им обхват, като осигуряват и следят за тяхната техническа изправност, правилна употреба и непрекъснато предаване на данни към доставчик на GPS услуги. Горивата бяха включени в списъка на стоките с висок фискален риск. Въведени бяха изисквания относно минималния складов капацитет на данъчните складове за съхранение на втечен нефтен газ (LPG). Въведено е още специфично ограничение за освобождаване от акциз на енергийни продукти, използвани в данъчен склад при производство на други енергийни продукти, ако последните не са

предназначени за моторно гориво или гориво за отопление и изработване на предварително одобрена от НАП и Българския институт по метрология схема за всеки конкретен обект за продажби на течни горива, която да отразява всички компоненти на електронната система за продажба на течни горива и връзката между тях. Въведени са и специфични изисквания към работата на ЕСФП, съгласно които работата на системата да се блокира при прекъсване на връзката/комуникацията между отделните нейни компоненти и е създаден публичен електронен регистър на лицата, осъществили вътреобщностно придобиване на течни горива или получили течни горива, освободени за потребление при извеждането им от данъчен склад, които са предназначени за собствено потребление (чл. 176в ЗДДС).

С цел оптимизиране на контрола върху акцизните стоки и намаляване на риска от отклоняване от облагане с акциз, в ЗАДС бяха доразвити разпоредбите на закона относно приложението на техническите устройства и техническите средства за контрол. Забранено бе и издаването/приключването на документи за акцизни стоки, които не са били произведени или не са постъпили физически в данъчния склад/обекта, като доказването на това обстоятелство е в тежест на митническите органи. Въведена е административно наказателна разпоредба за превозването на акцизни стоки без опростен придружителен документ, както и тяхното отнемане в полза на държавата при установяването на нарушение.

Същевременно, с оглед осигуряване на междуинституционално сътрудничество и координация през периода на действие на Стратегията (с ПМС № 89/16.04.2015 г.) е създаден Единен междуведомствен координационен център за противодействие на контрабандата и контрол на движението на рискови стоки и товари (МКЦПККДРСТ) на територията на Република България, който осигурява взаимодействието и координацията между органите на НАП, АМ, МВР, ДАНС, ИА „АА“, работещи в условията на непрекъснато 24-часово дежурство. Подписано е Споразумение (№ 43/24.03.2015 г.) между Прокуратурата на Република България, МВР, ДАНС, НАП и Агенция „Митници“, с което са определени експерти за работа в постоянния състав на създаденото специализирано междуведомствено звено за подпомагане на разследването на организираната престъпност, свързана с данъчни престъпления, както и Споразумение за сътрудничество и взаимодействие между Главна дирекция „Борба с организираната престъпност“ към Министерство на вътрешните работи и Национална агенция за приходите, с което се урежда създаването на аналитично звено за подпомагане предотвратяването, разкриването и разследването на организирана престъпна дейност, свързана с престъпления срещу кредитната, данъчната и осигурителната система. Звеното има за цел осигуряване на работа в екип на органите на НАП и на ГДБОП, във връзка с осъществяване на функциите им, за постигне по-висока ефективност на информационния обмен, конфиденциалност на информацията, сътрудничество и взаимодействие.

Чрез идентифицирани рискови събития (ИРС) в БАЦИС се наблюдават, както непрекъсваемостта на предаване на данните от данъчнозадължените лица към информационната система на Агенция „Митници“, така и съответствието между данните, вписвани в издадените от лицата документи и данните от съответните измервания. Създадена е възможност, за генериране на рискови профили, чрез които митническите органи имат възможност да получават предварителна информация за възникнали събития за конкретни рискови лица и/или обекти, пътни превозни средства или издадени документи. Чрез подписаната през 2017 г. нова Инstrukция между АМ и НАП е предоставен взаимен достъп до програмните продукти на двете агенции. Целта е подобряване качеството на обменяната информация, съвместни контролни действия и координиране на действията.

В изпълнение на мярка 1.2 от плана за действие през 2018 г. са извършени следните основни дейности:

Извършен е анализ за локализиране на лица, които следва, но не са предоставили обезпечение по чл. 176в от ЗДДС - изцяло или в намален размер. Анализирани са над 550 лица, за които в ТД на НАП се извършва оценка на риска и възлагане на контролни действия. Подбрани са 45 броя обекти с ЕСФП с данни за несъответствия след анализ, вкл. и чрез ИСКГ, при които под координацията на МКЦПККДРСТ се възлагат проверки, по график, съгласуван с останалите контролни институции в бранш „горива“.

Съвместните проверки на митническите органи и органите по приходите на НАП в обекти за съхранение и продажба на енергийни продукти през 2018 г. са над 20 броя. През 2018 г. митническите органи са извършили общо над 16 хил. физически проверки за спазване изискванията на ЗАДС и нормативните актове за неговото прилагане.

Броят на образуванията през 2018 г. досъдебни производства от разследващ митнически инспектор за престъпления с предмет акцизни стоки е 244. През 2018 г. в ГДНП, СДВР и ОД на МВР в страната са образувани общо 462 броя досъдебни производства по чл. 255 – чл. 260 от НК, които касаят престъпления против данъчната и осигурителната система.

В резултат на осъществения през 2018 г. акцизен и митнически контрол са предотвратени щети за бюджета в размер на над 12 млн. лв. (над 10,4 млн. лв. от акциз на цигари, над 0,8 млн. лв. от акциз на тютюн за пушене, над 0,8 млн. лв. от акциз на етилов алкохол и алкохолни напитки, над 0,07 млн. лв. от акциз на енергийни продукти).

Приключени са общо 45 броя ревизии на данъчнозадължени лица за установяване на задължения за дължим акциз. Установените в резултат на извършените ревизии задължения за акциз и лихви за просрочие са в размер на 24,2 млн. лева.

През 2018 г. от органите за фискален контрол е извършен фискален контрол на над 65 данъчни склада, провереното количество на ГКПП е 143 179 831 литра, провереното количество на изход на данъчен склад (освободено за потребление, с платен акциз) е 130 581 655 литра, провереното количество под режим отложено плащане на акциз за постъпило и напуснало от и до друг данъчен склад гориво е 70 074 890 литра. Поставени са 1 413 бр. технически средства за контрол и са наложени 303 броя (на 129 лица) обезпечения, в общ размер на 739 985 лева.

В допълнение, по отношение на мерките, насочени към други видове акцизни стоки, ОД на МВР в страната и СДВР ежеседмично извършват следните дейности:

- отчитат иззетите количества акцизни стоки без необходимите акцизни бандероли - цигари и нарязан тютюн. Резултатите се обобщават ежеседмично и се докладват на ръководството на ГДНП - МВР с оглед систематизиране и анализ на данните, характеризиращи оперативната обстановка по отношение извършените престъпления по този тип деяния и планиране на мерки за противодействие. През 2018 г. на територията на страната са иззети 19 097 580 къса цигари и 73 235 кг. нарязан тютюн. Съставени са 1 070 броя АУАН, заведени са 2 357 броя преписки и са образувани 844 броя досъдебни производства.

- отчитат резултатите от извършени проверки от ОД на МВР в страната и от СДВР по осъществяване на ефективно противодействие на извършените престъпления срещу митническия режим, в частност такива насочени към производството, държането и разпространението на алкохол и алкохолни напитки в нарушение на действащото законодателство, както и насочени към производство, държане и разпространение на горива. През 2018 г. са иззети 16 745 литра етилов алкохол и 35 609 литра газьол.

Фискален контрол на стоки с висок фискален риск

Мярка 1.3: Разширяване на обхвата и усъвършенстване на механизма за осъществяване на фискален контрол върху движението на стоки с висок фискален риск (СВФР)

Фискален контрол се осъществява от 2014 г. на ГКПП на Република България и във вътрешността на страната по място на получаване/разтоварване на стоки с висок фискален риск, вкл. се налагат обезпечения на задължени лица с рисков профил. Фискалните контролни пунктове са организирани на територията на Република България в непосредствена близост с граничните контролно-пропускателни пунктове, както и във вътрешността на страната на територията на големите борси и тържища.

На интернет страницата на НАП, в рубрика „Фискален контрол“ /www.nap.bg/, на тринадесет езика (английски, турски, полски, македонски, сръбски, румънски, гръцки, италиански, немски, френски, руски, испански и унгарски) е публикувана подробна информация: кои са СВФР, кои са компетентните контролни органи и какви процедурни действия извършват, за местонахождението на фискалните контролни пунктове, кои лица се проверяват и какви са техните задължения, кога се прилага предварително обезпечаване при фискален контрол и как могат да бъдат обжалвани действията на органите по приходите.

В края на 2018 г. фискалните пунктове за фискален контрол са вече 306 бр., а наблюдаваните стоки, включени в списъка на стоките с висок фискален риск, са 563 броя.

През 2018 г. по проект на Главна дирекция „Фискален контрол“ към Централно управление на НАП (ГДФК), за техническо подпомагане на фискалния контрол върху движението на СВФР, от Службата за подкрепа към ЕК:

- Разработени са функционална и техническа спецификации, описващи бизнес и техническите изисквания на ГДФК;
- В интегрирания гласов портал на НАП (0700 18 700) е въведено двустепенно меню за въпроси, свързани с фискалния контрол;
- Направени са предложения за промени в ДОПК;
- Оптимизирани са работните процеси в ОЦ на ГДФК (1-ви етап).

За 2018 г. на фискалните контролни пунктове са извършени общо 374 599 проверки на транспортни средства, като на 94 189 са поставени технически средства за контрол. Извършените проверки от мобилните екипи на място на получаване/разтоварване са 58 064. В резултат на извършените контролни действия са наложени 1 208 обезпечения на 787 задължени лица. Общата стойност на обезпеченията е в размер на 7,3 млн. лева. При 14 задължени лица стоката е изоставена в полза на държавата.

Във връзка с осъществения фискален контрол са възложени 18 бр. ревизионни производства и 226 бр. проверки за установяване на факти и обстоятелства /ПУФО/.

В изпълнение на Заповед № 8121з-46/16.01.2015 г. на Главния Секретар на МВР относно “Оказване на съдействие от служителите на МВР при осъществяване на контрол върху движението на стоки с висок фискален риск, извършван от служители на Главна дирекция „Фискален контрол“ към Централно управление на НАП през 2018 г. е осъществено съдействие на служителите на МВР в 126 случая.

В резултат от осъществения през 2018 г. фискален контрол се отчитат следните ефекти по отношение лицата, осъществяващи ВОП, ВОД и дружества превозващи стоки с висок фискален риск:

- ръст на декларираната данъчна основа на ВОП с 1 185,3 млн. лв. (9,2%) (2018 г. към 2017 г.);

- ръст на декларираната данъчна основа на ВОД с 273,8 млн. лв. (5,3%) (2018 г. към 2017 г.);
- ръстът на приходите от данъци и задължителни осигурителни вноски на лица осъществили ВОП и ВОД на СВФР е с 239,5 млн. лв. (12,3%) (2018 г. към 2017 г.);
- ръстът на приходите от данъци и задължителни осигурителни вноски на лица превозващи СВФР е с 195,3 млн. лв. (21,6%) (2018 г. към 2017 г.).

Таблица 1: Основни резултати от дейността по фискален контрол върху стоки с висок фискален риск, 2014 – 2018 г.

	2014	2015	2016	2017	2018
Извършени проверки на транспортни средства	133 418 бр.	280 040 бр.	322 957 бр.	308 391 бр.	374 599 бр.
Поставени технически средства за контрол	50 591 бр.	73 314 бр.	94 146 бр.	92 316 бр.	94 189 бр.
Наложени обезпечения	265 бр.	1 367 бр.	1 459 бр.	1 477 бр.	1 208 бр.
Лица с наложени обезпечения	231 бр.	755 бр.	973 бр.	852 бр.	787 бр.
Обща стойност на обезпеченията	3,3 млн.лв.	12 млн.лв.	11,3 млн.лв.	13,2 млн.лв.	7,3 млн.лв.
Декларирана данъчна основа на ВОП от лицата, осъществили ВОП на СВФР	373 млн.лв.	605, 5 млн.лв.	861,3 млн.лв.	1 195,7 млн.лв.	1 185,3 млн.лв.
Ръст на декларираната данъчна основа на ВОП от лицата, осъществили ВОП на СВФР	20,07%	16,50%	18,20%	11,90%	9,50%
Списък стоки с висок фискален риск, СВФР	111 бр.	334 бр.	427 бр.	555 бр.	555 бр.

Източник: НАП

Ограничаване разплащанията в брой и укриването на продажби

Мярка 1.6: Провеждане на лотария с предметни награди

Мярка 1.7: Използване на системите за електронни и картови плащания за повишаване на прозрачността на трансакциите

Във връзка с изпълнението на Стратегията и съответно на мерки 1.6 „Провеждане на лотария с предметни награди“ и 1.7 „Използване на системите за електронни и картови плащания за повишаване на прозрачността на трансакциите“ от Плановите за действие към Стратегията (РМС № 806 от 15.10.2015 г. и РМС № 95 от 16.02.2018 г.) могат да бъдат отчетени следните основни резултати:

Актуализиране на нормативната уредба в областта на платежните услуги и платежните системи

През 2016 г. в Закона за платежните услуги и платежните системи (ЗПУПС) бяха въведени изискванията на Директива 2014/92/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 2014 г. относно съпоставимостта на таксите по платежните сметки, прехвърлянето на платежни сметки и достъпа до платежни сметки за основни операции. Директива 2014/92/ЕС включва пакет от мерки, насочени към подобряване финансовата приобщеност на населението чрез осигуряване на достъп на потребителите до платежни продукти и услуги на приемливи цени чрез откриване и използване на нов вид сметка - платежна сметка за основни операции, както и улесняване на потребителите и постигане на по-голяма прозрачност при избора и използването на платежни услуги.

През 2018 г. бе приет нов Закон за платежните услуги и платежните системи, с който в българското законодателство са въведени изискванията на Директива (ЕС) 2015/2366 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2015 г. за платежните услуги във вътрешния пазар, както и е актуализирана нормативната уредба в областта на платежните услуги. Аналогично на отменения ЗПУПС, новият закон въвежда в българското законодателство и Директиви 98/26/ЕО, 2009/44/ЕО, 2009/110/ЕО, 2010/78/ЕС и 2014/92/ЕС. В новия закон са направени съществени промени по отношение на платежните услуги, извършвани по електронен път, както и такива, свързани с по-голям

избор на платежни услуги при прилагане на по-високи изисквания към доставчиците, които ги предоставят, и по-добра информираност и защита на потребителите.

Във връзка с гореизложените промени в ЗПУПС бяха направени и съответни изменения в подзаконовите актове по прилагането му.

Въвеждането на съответните европейски изисквания и извършването на задълбочен и цялостен преглед на нормативната уредба в областта на платежните услуги и платежните системи, както и нейното усъвършенстване в резултат на натрупания досега опит в платежния надзор имат за цел осигуряване на по-благоприятна и сигурна среда за пазарните участници и по-добро гарантиране на правата на ползвателите на платежни услуги при отчитане на промените в областта на безналичните плащания.

Регистър на банковите сметки и сейфове

По отношение на застъпените в Стратегията цели и резултати, касаещи подобряване на прозрачността на трансакциите, справяне със сенчестата икономика, както и организацията на администрацията и междуинституционалното сътрудничество, считано от 3 януари 2017 г. в БНБ функционира Регистър на банковите сметки и сейфове, създаден съгласно чл. 56а от Закона за кредитните институции (ЗКИ).

Регистърът на банковите сметки и сейфове съдържа централизирана информация, подавана от банките и клоновете на банки, извършващи дейност на територията на страната, за номерата на банковите сметки, техните титуляри и упълномощените да се разпореждат със сметките лица, както и за лицата, наематели на сейфове в банки и техните пълномощници.

Съгласно Закона за кредитните институции, достъп до информация от регистъра във връзка с изпълнение на служебните им задължения имат органите на съдебната власт (съдилища, прокуратура и следствени органи), Главна дирекция „Национална полиция“, Главна дирекция „Борба с организираната престъпност“ и областните дирекции на Министерството на вътрешните работи, Държавна агенция „Национална сигурност“, Националната агенция за приходите, Комисията за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество, и други органи, определени в чл. 56а от ЗКИ. Право да получават информация относно съдържащите се за тях данни в регистъра имат физически и юридически лица.

Платежна сметка за основни операции

От 18 септември 2016 г., съгласно изискванията на Закона за платежните услуги и платежните системи, всички банки, лицензирани от БНБ и клонове на банки, осъществяващи дейност на територията на страната, които предоставят платежни услуги на потребители (физически лица), предлагат нов вид платежна сметка - платежна сметка за основни операции, водена в български левове, в съответствие с чл. 118-121 от ЗПУПС. Чрез нея банките предоставят на потребителите възможност за ползване на основни видове платежни услуги, изброени в Приложение № 1 към Наредба № 3 на БНБ, безплатно или срещу приемливи такси, независимо от броя на платежните операции, извършвани по сметката.

Приемливите такси следва да бъдат съобразени с нивото на доходите в страната, като бъдат по-ниски от средния размер на таксите, събирани от банките за съответни услуги по разплащателни сметки на потребители, и от размера на таксите, които дадена банка прилага по тарифа за съответните услуги по разплащателни сметки на потребители.

Откриването на платежна сметка за основни операции може да бъде отказано на потребител само в случай, че той вече притежава платежна сметка за основни операции, водена от банка на територията на страната, или притежава повече от една платежна сметка, чрез която може да използва всички услуги като по платежна сметка за основни

операции, водена от банка на територията на страната, освен ако е бил уведомен, че сметката му ще бъде закрита.

Предвидени са мерки за повишаване на обществената осведоменост относно възможността за ползване на платежна сметка за основни операции, съгласно които банките следва да предоставят на разположение информационна брошура, по образец на БНБ, на хартиен носител в помещенията на банките, до които потребителите имат достъп, и в електронна форма чрез интернет страниците си.

Интернет страница за съпоставяне на такси

Считано от 31 октомври 2018 г., в съответствие с чл. 109, ал. 3 от Закона за платежните услуги и платежните системи, функционира създадената и поддържаната от БНБ интернет страница за съпоставяне на таксите, начислявани от доставчиците на платежни услуги на потребители (физически лица). По този начин се осигурява безплатен достъп на потребителите до актуална информация на едно място за цените на 18 услуги, включени в националния списък на най-представителните услуги, свързани с платежна сметка, и за техни разновидности съгласно приложимите тарифи за таксите и комисионите на всички доставчици на платежни услуги (банки, платежни институции и дружества за електронни пари), лицензирани от БНБ и клонове на банки, осъществяващи дейност на територията на страната, които предоставят платежни услуги на потребители.

Обменни такси за платежни операции, свързани с карти

През 2018 г. БНБ извърши проверка за спазване изискванията на Регламент (ЕС) 2015/751 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2015 г. относно обменните такси за платежни операции, свързани с карти. С този Регламент се въвежда максимален размер на обменните такси при плащания с потребителски дебитни и кредитни карти, каквито такси доставчикът на платежни услуги на търговеца дължи на доставчика на платежни услуги на картодържателя при всяка покупка, заплатена с платежна карта, както и изисквания, свързани със съвместяването на марки и избор на платежна марка, прилагането на различни такси за различните категории и марки платежни карти, правилото за приемане на всички карти, правилата за ориентиране на избора на потребителя към определен платежен инструмент и информацията за отделни платежни операции, свързани с карти, предоставяна на получателя.

Обект на проверката бяха доставчиците на платежни услуги (банки, платежни институции и дружества за електронни пари, лицензирани от БНБ), в качеството си на издатели и/или приемащи субекти (акцептиращи институции) по отношение на платежните операции, свързани с платежни карти. Проверката обхвана 30 доставчика на платежни услуги, лицензирани от БНБ, от които 20 банки, 5 платежни институции и 5 дружества за електронни пари. Констатирани са определени несъответствия, за отстраняването на които предстои да бъдат дадени указания на доставчиците на платежни услуги.

Проект за осигуряване на услуга за плащане чрез платежни карти на публични задължения, администрирани от Национална агенция за приходите (НАП)

През 2018 г. стартира съвместен проект на НАП, Министерство на финансите и БНБ за осигуряване на услуга за плащане чрез платежни карти на публични задължения, администрирани от НАП, посредством виртуално терминално устройство ПОС на интернет страницата на НАП и физически терминални устройства ПОС в офисите на НАП, които функционират от месец февруари 2018 година.

Българската народна банка създаде необходимата организация за изпълнение на дейностите по проекта, попадащи в компетенциите ѝ, в т.ч. издаване на лиценз на „БОРИКА“ АД за извършване на дейност като платежна институция, откриване и

обслужване на отделна за целта сметка на НАП в БНБ, и опосредстване на платежния процес.

Създадената нова възможност за плащане с платежни карти чрез виртуален ПОС-терминал на НАП осигурява безплатно за задължените лица извършване на плащане към НАП, при което плащането се отразява в Данъчно-осигурителната сметка на задълженото лице в реално време.

Ограничаване на плащанията в брой

Законът за ограничаване на плащанията в брой е в сила от 2011 година. С цел намаляване броя на разплащанията в брой, със законодателни промени през 2015 г. е променен прага, до които се допускат такива разплащания – от 15 000 лв. през 2015 г. на 10 000 лв., считано от 01.01.2016 година.

Лотарийна игра с фискални касови бележки

През 2015 г. е разработена концепция и е организирана лотарийна игра с фискални касови бележки. Провеждането на лотарията започна през месец ноември 2015 година. В първия сезон на играта, който приключи през 2016 г., бяха регистрирани 160 000 потребителски профила и бяха регистрирани над 51 милиона касови бележки на стойност над 670 млн. лева. Наградени бяха 65 победителя - 52 седмични, 12 месечни и 1 голяма награда. Във връзка с лотарията, бяха публикувани 683 материала в интернет медии, 200 статии в печатни медии, излъчени бяха 28 телевизионни репортажа и 7 радио интервюта, новини и материали. Ефектът върху бюджетните приходи за 2016 г. е в размер на 26 млн. лева. През октомври 2017 г. стартира второто издание на национална кампания „Лотария с касови бележки“. Продължава инициативата „Лотария с касови бележки“, като във второто издание, приключило в средата на декември 2018 г., са регистрирани над 30 милиона касови бележки на обща стойност 417 млн. лева. Веднага след приключването на награждаването започва новият, трети сезон. Лотарията с касови бележки доби популярност и в социалната мрежа Фейсбук. Там страницата на играта - <https://www.facebook.com/kasovbon>, има над 6000 последователи. Над ¼ от последователите на Лотарията във Фейсбук са от столицата, а 75% - са жени.

Коректно отчитане на приходите от продажби

От 01.01.2007 г. в България действа нов Закон за данък върху добавената стойност, на основание на който е издадена Наредба № Н-18 от 13.12.2006 г. за регистриране и отчитане на продажби в търговските обекти чрез фискални устройства (обн. ДВ, бр. 106 от 2006 г., в сила от 01.01.2007 г.) - Наредба № Н-18. Тази наредба урежда обществените отношения в областта на регистриране и отчитане на продажби в търговските обекти чрез фискални устройства, считано от 01.01.2007 г. Наредба № Н-18 определя условията, редът и начинът за одобряване или отмяна на типа, за въвеждане/извеждане във/от експлоатация, регистрация/дерегистрация, отчитане, съхраняване на документи, издавани от/във връзка с фискално устройство (ФУ) и интегрирана автоматизирана система за управление на търговската дейност (ИАСУТД); сервизното обслужване, експертизите и контролът на ФУ и ИАСУТД, техническите и функционалните изисквания към тях; изискванията, редът и начинът за установяване на дистанционна връзка и подаването на данни към Националната агенция за приходите; издаването на фискални касови бележки от ФУ и касови бележки от ИАСУТД и задължителните реквизити, които трябва да съдържат; видът на подаваните данни, формата и сроковете на подаването им. В съответствие с промените от 2018 г., наредбата определя още условията и редът за издаване и за отнемане на разрешения на лицата, които извършват техническо обслужване и ремонт на фискално устройство/интегрирана автоматизирана система за управление на търговската дейност (ФУ/ИАСУТД); изискванията към софтуера за управление на продажбите в търговските обекти и към производителите, разпространителите и

ползвателите на такъв софтуер; изискванията към лицата, извършващи продажби чрез електронен магазин.

Всяко лице е длъжно да регистрира и отчита извършваните от него продажби на стоки или услуги във или от търговски обект чрез издаване на фискална касова бележка от ФУ или касова бележка от ИАСУТД, освен когато плащането се извършва чрез внасяне на пари в наличност по платежна сметка, кредитен превод, директен дебит или наличен паричен превод, извършен чрез доставчик на платежна услуга по смисъла на Закона за платежните услуги и платежните системи, или чрез пощенски паричен превод, извършен чрез лицензиран пощенски оператор за извършване на пощенски парични преводи по смисъла на Закона за пощенските услуги. Това изключение не се отнася за лица, извършващи продажби на течни горива чрез средства за измерване на разход, които са длъжни да регистрират и отчитат продажбите на течни горива чрез издаване на фискална касова бележка от електронна система с фискална памет (ЕСФП) за отчитане на продажби на течни горива, включително за платените по банков път. Съществуват и лица, освободени от задължението за използване на ФУ, като са направени някои уточнения, свързани с начина и условията за извършване на съответните освободени от отчитане по реда на наредбата дейности.

Една от важните промени в наредбата е тази в сила от 29.06.2010 г., чиято цел е да регламентира изграждането на дистанционна връзка между фискалните устройства (ФУ) и Националната агенция за приходите (НАП) (изменение на Наредба № Н-18, обн. ДВ, бр. 49 от 2010 г.). Основното предназначение на дистанционната връзка е да осигури възможност за предаване на данни за оборотите на ФУ към сървър на НАП по предварително зададена от агенцията задача. Данните се подготвят и изпращат от ФУ автоматично, без да се прекъсва нормалният процес на работа на ФУ. Друга важна промяна е въвеждането на контролна лента на електронен носител (КЛЕН). Това е контролна лента, която се формира едновременно с издаване на бележката, но без да се отпечатва, като се съхранява на енергонезависим електронен носител (така отпадна втората хартиена лента). Фискалното устройство осигурява възможност в търговския обект да се отпечатва копие на всеки документ, съхранен в КЛЕН по начина и в последователността на отпечатване на боновата лента. Контролната лента на електронен носител се съхранява в 5-годишен срок от демонтажа, като през първите три месеца от този срок се съхранява в обекта.

През март 2011 г. влезе в сила допълнение на Закона за данък върху добавената стойност (ЗДДС), с което за всяко лице, извършващо доставки или продажби на течни горива от търговски обект, се предвиди задължение да предава чрез дистанционна връзка на Националната агенция за приходите (НАП) данни, които дават възможност за определяне на наличните количества горива в резервоарите за съхранение на обектите за търговия на течни горива. В тази връзка е направено изменение на Наредба № Н-18, обнародвано в ДВ, бр. 49 от 29.06.2011 г. (в сила от 29.06.2011 г.). С промяната се цели постигане на пълен контрол и отчетност на горивата в обектите за продажба на течни горива, от постъпването на гориво в резервоарите на обекта до закупуването им от крайния потребител. Във връзка с това, и в съответствие с чл. 3 от наредбата, като средство за измерване от одобрен тип, се използва нивомерна измервателна система за обем на течни горива с информационен изход за свързване към централно регистриращо устройство на електронната система с фискална памет (ЕСФП), която отговаря на изискванията, посочени в приложение на наредбата и подлежи на метрологичен контрол. За определяне на наличните и продадените количества горива от ЕСФП, съгласно промените, трябва да се извършва предаване по дистанционната връзка на следната допълнителна информация:

- данни от нивомерната система - автоматично предавани данни за доставка и за налични количества;

- данни за продадените количества горива от сумарните броячи на средствата за измерване на разход;
- данни за доставени количества горива по документ за доставка при приключване на доставката.

През 2017 за подобряване на отчетността на продажбите и усъвършенстване на контрола са направени промени в Наредба № Н-18 (НИД на Наредба № Н-18, обн., ДВ, бр. 76 от 19.09.2017 г.), които включват:

- изработване на предварително одобрена от НАП и Българския институт по метрология (БИМ) схема за всеки конкретен обект за продажби на течни горива, която да отразява всички компоненти на електронната система за продажба на течни горива и връзката между тях;
- извършване на сервизна дейност на ЕСФП от сервизни техници, които да разполагат с уникален сервизен ключ, издаден от производител/вносител;
- въвеждане на специфични изисквания към работата на ЕСФП, съгласно които при прекъсване на връзката/комуникацията между отделните нейни компоненти работата на системата да се блокира;
- въвеждането на задължение към лицата да подават данни към НАП за всяка отпечатана касова бележка - данни от всяка фискална касова бележка се предават автоматично от ФУ/ИАСУТД по дистанционната връзка към НАП.

Предвидено е на всяка касова бележка, която се предоставя на клиента да се отпечатва двумерен баркод (QR код). Чрез този QR код всяко лице може да провери отчитането пред НАП на издадената му касова бележка. Нова версия на мобилното приложение на НАП от 2019 година позволява проверка дали дадена касова бележка е истинска или фалшива. Мобилното приложение на приходната агенция има над 50 000 инсталации от потребители, като броят им непрекъснато расте. Проверката става със сканиране на QR кода, който поетапно ще стане задължителен във всяка касова бележка, издавана от български търговец. Към момента около 50 000 касови апарати печатат такива кодове върху бележките, които издават.

През септември 2018 г. беше обнародвана Наредба за изменение и допълнение на Наредба № Н-18. Промените са свързани със сторно операциите при отчитане на продажбите в търговските обекти, с реда за издаване и отнемане на разрешения за техническо обслужване и ремонт на ФУ и ИАСУТД, с въвеждането на изисквания към софтуерите за управление на продажбите в търговски обекти, към производителите, разпространителите и ползвателите на такъв софтуер, както и към лицата, които извършват продажби чрез електронен магазин.

С цел намаляване на сенчестата икономика и на възможността на недобросъвестните задължени лица да не регистрират и да не отчитат в пълен размер приходите от търговска си дейност е въведена забрана за издаване на служебни бонове при извършване на продажба/и за направени клиентски поръчки. С цел яснота е регламентирано, че след въвеждане в експлоатация на ФУ/ИАСУТД могат да се издават само фискални/системни бонове или служебни бонове в изрично предвидени случаи – на документи, удостоверяващи служебно въведени/изведени суми и при извеждане на дневен финансов отчет без нулиране и запис във фискалната памет (Х отчет), както и на документи във връзка с извършване на служебни операции, касаещи отчетността на фискалното устройство. Целта е да се елиминират възможностите за манипулиране на фискалните устройства, които са в експлоатация в момента, като се въвежда изискване за предаване на информация за всеки фискален/системен бон за извършена продажба на стоки/услуги в търговските обекти в рамките на до пет минути към сървърите на НАП. Това, от една страна, ще гарантира лоялна конкуренция между участниците на пазара, а от друга - ще предостави възможност за осъществяване на граждански контрол - чрез

споменатото по-горе сканиране на отпечатания на фискалния/системния бон двумерен код (QR код).

С измененията на Наредбата се въвеждат и промени в реда за издаване и отнемане на разрешения за техническо обслужване и ремонт на ФУ и ИАСУТД.

При използване на софтуер за управление на продажби в търговски обекти, същият трябва да бъде свързан с фискалното устройство, с което се регистрират и отчитат оборотите в обекта. Изискванията към софтуерите за управление на продажби в търговски обекти са: задължителна свързаност с ФУ, генериране на уникален номер на продажба (УНП), недопускане на корекции в данните на приключените продажби, съхраняване на информацията за всички сторнирани и анулирани продажби, конфигуриран „одиторски профил“ и експорт на данни в структуриран вид.

Производителите и разпространителите на софтуер за управление на продажби в търговски обект са длъжни да подадат в НАП декларация за съответствие (с данни по чл. 118, ал. 14 от ЗДДС), заедно с основна техническа информация за софтуера. НАП поддържа публичен списък със софтуерите, за които е декларирано съответствие с нормативните изисквания. Търговците, които използват такъв софтуер, от своя страна, трябва да подадат информация в приходната агенция за него.

Приетите с наредбата нови изисквания са в процес на въвеждане като се провежда и допълнително обсъждане относно крайните срокове за постигане на съответствие с нормативната уредба.

Управление на риска

Мярка 1.12: Анализи и периодични оценки на риска от неспазване на законодателството и за наличие на индикации за укриване на печалби и други проявления на сенчестата икономика, участие в схеми на данъчни и/или осигурителни измами или отклонение от обичайна търговска практика

Националната агенция за приходите прилага „Модел за управление на риска от неспазване на данъчно-осигурителното законодателство“ като основен инструмент. В рамките на модела за управление на риска НАП периодично изготвя Програма за спазване на законодателството и намаляване на нивата на риск, в която се планират мерките, които ще бъдат предприети за намаляване на нивата на проявление на външните рискове от неспазване на законодателството. За целите на програмата и определянето на приоритетните за третиране рискове през новия програмен период (2018-2019 г.) предварително са оценени актуалните характеристики на всички наблюдавани и управлявани от НАП външни рискове и е измерено повлияването на онези от тях, спрямо които са реализирани мерки за тяхното третиране. 2018 г. е първата година от прилагане на новата Програма за спазване на законодателството и намаляване на нивата на риск, която е с двугодишен срок за изпълнение. В програмата са включени 27 риска, за които на редовно заседание на Съвета за управление на риска е взето решение, че трябва да бъдат третирани. Оценка на резултатите и постигнатият ефект от приложените мерки ще бъде направена след приключване на програмния период, в края на 2019 година.

Таблица 3: Изпълнени контролни действия въз основа на анализи на риска през предходния програмен период (2016-2017)

Брой контролни действия по Програма за спазване на законодателството 2016 – 2017 г.	Общо планирани	Възложени производства	Общо приключени	Изпълнение на планираните действия от гл.т. на възложени действия
Ревизии	3 096	3 159	2 138	102%
ПУФО	6 030	6 572	5 745	109%
Инвентаризации	811	887	887	109%
Наблюдения в дни	2 171	1 912	1 912	88%
Оперативни проверки	3 966	3 319	3 319	84%

Източник: НАП.

През 2018 г. са приключени анализите по 4 нови риска, свързани с укриване на печалби/доходи от лица, предоставящи различни по характер услуги, в т.ч. медицински услуги, юридически услуги, авторемонтни услуги, автомобилен превоз на пътници.

Реализирани са дейностите по проект за национално пазарно проучване чрез социално емпирично извадково изследване на доходите и разходите за определени продукти и услуги на домакинствата в страната, както и изследване на нагласите и отношението им към спазване на правилата и законите в държавата, съвместно с външен изпълнител. Резултатите от проведеното социологическо проучване са независим източник на информация за определяне на основните характеристики на част от управляваните от НАП конкретни рискове, които към момента са в процес на изследване и анализ, както и база за оценка на нагласите на обществото към определени модели на поведение и причините за тях, което ще се реализира в рамките на проекта по сегментиране и профилиране на задължените лица в страната.

Реализирани са дейностите по проект за оказване на техническа помощ за оценка на данъчните липси от неспазване на данъчното законодателство на високо ниво, реализиран по програма „Revenue administration – Gap analysis program“, осигурена от Международния валутен фонд. Постигнатите резултати от реализирането на проекта са:

- Трансфер и придобити знания за методологията на МВФ за оценка „отгоре-надолу“ на данъчните липси;
- Изготвен от експертите от МВФ и приет от ръководството на НАП доклад за резултатите от оценката на данъчните липси на високо ниво.

Намаляване на недекларирания труд

[Мярка 1.10](#), [Мярка 1.11](#), [Мярка 1.12](#), [Мярка 1.13](#)

Недекларираният труд е едно от проявленията на сенчестата икономика, в чийто обхват попадат не само заетите без трудов договор, но и тези, които получават суми за възнаграждение извън указаното в трудовия договор или т. нар. заплата в плик. Наличието на недекларирана заетост не само нанася щети на държавния бюджет в краткосрочен план по отношение на невнесени осигурителни вноски и данък върху доходите на физическите лица, но има отражение в дългосрочен план върху бъдещи права на работещите, свързани с получаването на обезщетения от осигурителната система (при болест, майчинство,

безработица и т.н.), възраст за пенсиониране и размер на пенсията, невъзможност за защита на правата при уволнение.

България отбелязва прогрес в борбата с недеклаирания труд. В рамките на Европейския съюз, страните, където недеклаирания труд е сравнително по-голям от средния за ЕС, са предимно нови страни членки на ЕС (NMS). През м. януари 2018 г. беше публикуван докладът на ЕК "An evaluation of the scale of undeclared work in the European Union and its structural determinants: estimates using the Labour Input Method". Сред държавите членки България отчита петото най-ниско ниво на недеклаиран труд в частния сектор като дял от Брутната добавена стойност (Gross Value Added - GVA) през 2013 г. - 19,2 % като за сравнение, за Балтийските страни и някои страни в Централна Европа стойностите са в границите от 21,3 % до 27,3 %. Разглеждан като дял от използвания трудов ресурс, недеклаирания труд в България се оценява на 17,8 %, което е петото най-високо ниво сред новите страни членки на ЕС⁸.

От гледна точка подобряването на събираемостта на приходите чрез координирани действия на отговорни ведомства в рамките на ЕНС са включени мерки, които са насочени към засилване на контролните функции, увеличаване разкриваемостта на нарушения и превантивни мерки за намаляване на недеклаирания труд и негативните последици от него: Мярка 1.10, Мярка 1.11, Мярка 1.12, Мярка 1.13, Мярка 1.15. Мерките се реализират със съвместните действия на Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“ (ИА ГИТ), Агенцията по заетостта (АЗ), Националната агенция по приходите (НАП) и Националния осигурителен институт (НОИ).

В изпълнение на тези мерки, през периода на действие на Стратегията са изпълнени редица дейности и са постигнати следните резултати:

Регламентиран трудов договор за краткотрайна сезонна селскостопанска работа

От 21.07.2015 г. чрез създаване на чл. 114а от КТ се предприе мярка за борба със случаите на работа без трудов договор в икономическа дейност „Растениевъдство“ за ръчно прибиране на реколтата от плодове, зеленчуци, розов цвят и лавандула. Условие за получаване и регистриране на образци на едnodневни трудови договори е авансово внесени суми по КСО и ЗЗО за един или повече образци, за което се предоставят съответни бележки/платежни документи. Целта на тези договори е една част работодателите и работещите в селското стопанство и най-вече възлагането и полагането на неквалифициран и ръчен труд да излязат на светло. През 2017 г. ИА ГИТ приключи надграждането на използваната система за предоставянето на образци на ЕТД, като намали времето и ресурсите (човешки и финансови) за обслужване на процеса по регистрацията и сключването им. Това улесни достъпа на земеделски стопани до системата, като се даде възможност за онлайн регистрация (извън офисите на ИА ГИТ и извън работното време на Агенцията), както и техническа възможност за автоматично подготвяне на едnodневни договори, ако работодателят е сключил трудов договор със същия работодател веднъж и е въвел данните си в системата.

Със ЗИД на Кодекса на труда (обн., ДВ бр. 42/2018) са направени промени, с които се разширяват възможностите за сключване на трудов договор за краткотрайна сезонна селскостопанска работа по чл. 114а от КТ, като определя, че този вид трудов договор може да е с нормалната продължителност на работното време от 8 часа, като страните по трудовия договор могат да уговарят работа и за половината от нея. Промяната в законодателството отчита естеството на селскостопанската работа, която предполага случаи, при които може да бъде извършвана за по-кратък период, като например да се

⁸

<https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/8c3086e9-04a7-11e8-b8f5-01aa75ed71a1/language-en>

осъществява само преди изгрев слънце. Така земеделските стопани няма да е необходимо да наемат работниците за работа с продължителност от осем часа за дейности, чиято продължителност е по-кратка. Възможността за наемане на работа на работници с трудов договор по чл. 114а от КТ за четири часа предоставят по-големи възможности за използването на легална заетост от страна на земеделските стопани. В тази връзка, през 2018 г. ИА ГИТ извърши надграждане на системата, използвана за предоставяне на формуляри на едnodневни трудови договори, като създаде възможност да се получават не само едnodневни договори за пълен работен ден, но и едnodневни договори за половината от деня – за 4 часа. По този начин системата създава възможност за избор от страна на работодателите, в зависимост от нуждите им за наемане на работна ръка - за по-дълъг или по-къс период.

За 5-те месеца от влизането в сила на промяната в КТ до края на 2015 г. са предоставени 81 000 образци на едnodневни трудови договори на 1 004 земеделски стопани, от които са върнати от работодателите като неизползвани 8 876 броя. През 2016 г. на земеделски стопани са предоставени 199 173 образци на едnodневни трудови договори. През същата година са извършени 3 911 проверки на работодатели от икономическа дейност „Селско стопанство“ като са установени 13 512 нарушения, от които 1 325 по възникване на ТПО, а по заплащане на труда - 847 нарушения. В края на 2016 г. МТСП поръча на изследователска консултантска компания изготвяне на оценка на ефективността от прилагането на едnodневните трудови договори в селскостопанската работа на национално равнище. Оценката на ефективността на едnodневните договори, по данни от анализа, е положителна. Наблюдава се значително нарастване на наетите лица в селското стопанство през 2016 г., в сравнение с 2015 година. Наетите през 2016 г. са с 6 хил. повече от наетите в сектора през 2015 година. Средно през 2015 и 2016 г. 78 на сто от лицата, осигурени по едnodневни трудови договори не са били осигурени на друго основание по трудово правоотношение, т.е. едnodневните договори не изместват другите видове договори. През 2017 г. ИА ГИТ е предоставила общо 203 952 бр. образци. Реално са използвани 199 166 бр. образци на едnodневни трудови договори, което е с 15 346 бр. повече от реално използваните образци за същия период през 2016 година. Най-голям брой едnodневни трудови договори, както и през предходната година, са предоставени на земеделски стопани, отглеждащи лозя, череши, маслодайни рози и малини.

През 2018 г. от ИА ГИТ са предоставени на регистрирани земеделски производители 223 016 бр. образци на едnodневни трудови договори. От тях 17 576 бр. са за работен ден от 4 часа (след изменението на законодателството в периода от 7 септември 2018 г. до 31 декември 2018 г.), а 205 440 са за работен ден от 8 часа. Броят на предоставените и действително използвани образци се увеличи с 16 586 броя. За 2016 и 2017 г. едnodневните договори бяха само с продължителност от 8 часа. През 2018 г. са проведени 4 859 проверки в селското стопанство. При проверките се отчита намаляване на случаите на хора, полагащи труд без писмен трудов договор в селското стопанство, като до 31.12.2018 г. са установени 174 случая, а за същия период през 2017 г. са констатирани 200 нарушения от този вид. Статистиката за контролната дейност на ИА ГИТ определено показва по-висока степен на използване на едnodневни трудови договори.

Освен контрола по спазване изискванията за осигуряване на ЗБУТ и законосъобразно възникване на ТПО по реда на чл. 114а от КТ в отрасъл „Растениевъдство“ се провеждат и информационни кампании сред работодателите от селското стопанство. Периодично, чрез средствата за масова информация се разпространяват съобщения на ИА ГИТ, които напомнят на работодателите за възможностите, които имат за уреждане на правоотношенията с наеманите от тях лица, както и за задълженията им относно осигуряване на условия на труд. По отношение на работещите също се провеждат информационни кампании, осъществявани чрез медиите и

чрез разпространение на изготвени от ИА ГИТ специални брошури, предназначени за лицата, които са безработни.

Реализирана съвместна кампания „Пари в плик“

Кампанията "Пари в плик" е инициирана от НАП през 2015 г. и е посветена на борбата със сенчестата икономика и плащане на заплати "под масата". Последователно, бяха проведени срещи между НАП, НОИ, ГИТ, АИКБ и КРИБ за реализиране на кампанията. През 2016 г. НАП отпечатва и разпространява брошура „Пари в плик“, в която информира работещите какви са последствията за тях в краткосрочен и дългосрочен план в резултат на нерегламентирано получаване от тях възнаграждения .

В началото на 2016 г. Национална агенция за приходите проверява 300 души, които в последните години се осигуряват на минималния осигурителен доход, но едновременно с това са купили скъпо имущество като недвижими имоти и автомобили. Сред проверяваните има собственици на къщи в престижни райони и притежатели на луксозни лимузини. НАП ежесечно извършва селекция на рискови физически лица, като анализът обхваща получаваните официални доходи и съпоставката им с данните за недвижимите имоти и превозни средства, които автоматично постъпват в НАП от полицията и общинските власти. В случаите, в които няма обяснение за произхода на средствата за скъпите покупки, инспекторите на НАП извършват проверки и ревизии, облагайки недекларирания доход за 5 години назад заедно с лихвите, а в случаите, в които сумата на укритите данъци е значителна, данните се изпращат на прокурор за търсене на наказателна отговорност. За укриване на данъци в особено големи размери Наказателният кодекс предвижда лишаване от свобода до 8 години.

За установяване на случаи на недекларирани трудови възнаграждения, Националната агенция за приходите започва през септември 2016 г. проверки на 1 900 работодатели в София, при които значителна част (повече от половината) от заетите на пълен работен ден получават минималната работна заплата. В над 80% от случаите има значителен риск възнаграждението да е такова само по документи, а в действителност разликата да се плаща „на ръка“. Предишни проверки на НАП са показват, че често в случаите на укриване на действителните възнаграждения, работодателят крие и приходите си от продажби, за да осигури средства за т.нар. черна каса, а средните възнаграждения в столицата значително надвишават минималната работна заплата. След анализ на резултатите е взето решение за наблюдение на рисковите групи работодатели. От месец септември 2017 г. е създадена организация за осъществяване на текущ контрол на лица, извършващи транспортна дейност, относно задължението за осигуряване на персонала. Проверките се извършват в дирекции „Обслужване“, а за лицата, които не подават данните, за които са поканени по реда на чл. 103 от ДОПК, и в дирекции „Контрол“. До края на 2017 г. са приключили 65 проверки, съставени са 14 АУАН, 2 АУЗ и са възложени 2 ревизии.

Контролна дейност на ИА ГИТ

Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“ осъществява контрол с цел превенция на недекларирания труд във всичките му проявления – работно време, заплащане на труда и възникване на трудовото правоотношение. Идентифицирането на обектите на контрол за съответната година се извършва въз основа на анализ на резултатите от контролната дейност през предходната/предходните години и установяване на случаи на системни или често срещани нарушения в една или повече проявни форми на недеклариран труд, установени в определен район, икономически дейности или конкретни предприятия. Проверките на ИА ГИТ целогодишно са ориентирани към икономическите сектори с най-голям риск от проява на нерегламентирани практики, както и към малките и средните предприятия. Контролът на недекларираната заетост е част от всяка проверка.

През 2015 г. са извършени проверки в 18 960 предприятия. Общо констатираните нарушения са 102 207 броя, а по трудови правоотношения – 53 859 броя. Установени са 2 412 броя нарушения относно работа на лица без сключени писмени трудови договори. След намесата на инспекторите по труда са изплатени забавени трудови възнаграждения и други плащания на работещи на обща стойност 24 млн. лева. Установени са 26 случая на работещи, преминали от непълен на пълен работен ден след намесата на органите на ИА ГИТ. Констатиран са 900 нарушения на полагане на труд над уговореното с трудовия договор работно време

През 2016 г. установените нарушения по възникване на трудови правоотношения (ТПО) са 18 159 броя, като са констатиран 3 135 случая на недекларирана заетост. Контролните органи са установили неизплатени трудови възнаграждения в размер на 21,2 млн. лв., като се касае за забавено изплащане на възнагражденията в 443 предприятия, на 55 624 лица. В сравнение с 2015 г. е установено намаляване размера на неизплатените трудови възнаграждения, като периода на забавяне рядко надхвърля 2-3 месеца.

През 2017 г. са извършени 45 645 проверки в 37 284 предприятия, като от тях малки и средни са 36 108 предприятия. Констатиран са 195 783 нарушения, от които по ЗБУТ са 97 615 бр. и 96 426 бр. по осъществяване на трудови правоотношения. Установени са 22 012 нарушения по изплащането на трудовите възнаграждения, като се наблюдава спад от приблизително 36%. В резултат от намесата на ИА ГИТ са изплатени забавени трудови възнаграждения в размер на 20,2 милиона (като това включва и възнаграждения за минал период). Сериозен ръст на всички основни нарушения по трудови правоотношения – работа без сключен писмен трудов договор, разпределението на работното време, заплащането на труда, е отчетен по време на инспекционната кампания на ИА ГИТ в морските курорти през активния летен сезон на 2017 година. Постигнатата по-добра ефективност е в резултат и на активната работа на създадените координационни центрове в Бургас и Варна, които подобриха комуникацията с останалите контролни органи.

През 2018 г. са извършени 43 958 проверки в 32 309 предприятия, като от тях малки и средни са 31 304 предприятия. Констатиран са 174 318 нарушения, от които по ЗБУТ са 85 197 бр. и 88 538 бр. по осъществяване на трудови правоотношения. Установени са 21 356 нарушения по изплащането на трудовите възнаграждения, като се наблюдава спад от приблизително 3%. В резултат от намесата на ИА ГИТ са изплатени забавени трудови възнаграждения в размер над 19 милиона (като това включва и възнаграждения за минал период). По време на инспекционната кампания на ИА ГИТ в морските курорти през активния летен сезон на 2018 г. се наблюдава ръст на нарушенията по заплащането на труда (над два пъти) и разпределението на работното време (около 27%), докато при установените лица, работещи без трудов договор се отчита сериозно намаление (около 54%).

Осъществяване на съвместни проверки на ИА ГИТ с НОИ и НАП или проверки по искане на една от двете институции, с цел превенция и предотвратяване на недекларираната заетост.

Целта на съвместните действия е некоректните работодатели, укриващи доходи, вкл. и по отношение на заплащането и осигуровките на работещите, да се принудят да декларираат реалните си приходи, както и да сключват писмени трудови договори с работещите. За идентифициране обектите на контрол и организиране на проверките се използва информация, съхранявана или специално събрана от НАП или от ИА ГИТ, конкретна информация за лица и обекти във връзка с осъществяваните от тях правомощия, както и информация от други контролни органи. НАП предоставя на ИА ГИТ информация за подадените уведомления, касаещи сключването, изменението и прекратяването на трудови договори, осигурителна информация, както и информация за издадените удостоверения А1. ИА ГИТ предоставя на НАП информация за случаите на

обявено съществуване на трудово правоотношение, когато при проверката е констатирано прикриване на това правоотношение с граждански договор.

Извършването на съвместни проверки и обmena на информация, въз основа на Инструкцията за взаимодействие между НАП и ИА ГИТ, е от съществено значение за повишаване ефективността от контролната дейност на ИА ГИТ. Страните осъществяват своята съвместна дейност на национално ниво чрез планове и програми, разработвани от координационната група и утвърждавани от ръководителите на ведомствата.

При извършване на съвместни проверки, страните обменят информация относно обхвата на проверката, участващите служители, началото на действията, начина на извършването им и предоставяне на обобщените резултати. Всяка от страните предоставя отчетните резултати от съвместните проверки в едномесечен срок от приключването им. Представителите на страните в координационната група могат да подпомагат организацията и обобщаването на отчетните резултати от проверките. При необходимост от съдействие се отправя писмено искане, а в случаите на неотложност, искането се отправя устно и се протоколира допълнително.

С цел засилване на борбата с недекларирания труд и намаляване на дейността в неформалната икономика през 2018 г. е допълнена Инструкцията за взаимодействие между Националната агенция за приходите и ИА ГИТ.

Съвместни проверки на ИА ГИТ

	2015	2016	2017	2018
с НАП	434	434	290	209
по искане на НАП		212	237	217
с НОИ	378		280	193
по искане на НОИ		488	400	379
с МВР				436
по искане на МВР				253

Източник ИА ГИТ

Стратегическа цел 2. Повишаване на събираемостта на приходите

Този раздел съдържа информация относно изпълнението на данъчните приходи за 2018 г., както и за периода 2015-2018 година. Включено е резюме на основните административни мерки, реализирани за периода 2015–2018 и постигнати резултати. Представени са ключови за постигане на стратегическата цел дейности и мерки от Плана за действие към ЕНС 2015–2017, заедно с кратко описание на същността, целите и резултатите от изпълнението на мярката или дейността.

Повишаването на бюджетните приходи е предпоставка за осигуряване на необходимите средства за финансиране на разходите от държавния бюджет, начин за намаляване на бюджетния дефицит и условие за поддържане на икономическа и финансова стабилност.

Подобряването на събираемостта на приходите е пряк резултат от дейностите за подобряване на обслужването и повишаване информираността на гражданите и бизнеса и тяхната култура по спазване на законодателството. През периода на действие на Стратегията е повишен интензитетът на мерките, свързани със стимулиране на доброволното изпълнение на задълженията. Тези мерки целят реални постъпления, провокиране на активно поведение от страна на лицата, с оглед заплащане на задълженията, намаляване на разходите на администрацията за събиране на задълженията чрез намаляване на броя на лицата, за които ще се предприемат действия по принудително събиране.

Едновременно с това, приоритет е и повишаването на събираемостта на просрочените публични вземания. В тази връзка се осъществява текущо оперативно наблюдение на задължените лица чрез определяне на действия по събиране и селективен подход към длъжниците на база степента на риска за събиране на задължението и тяхното поведение към спазването на задълженията за регистриране, деклариране и заплащане на задължения за данъци, осигуровки и други публични държавни вземания.

Предизвикателствата пред прякото и косвеното данъчно облагане през периода са породени и от все по-широкото разпространение и особеностите на дигиталната икономика: мобилност (нематериални форми, потребители и бизнес функции), позоваване на данни и потребителско участие, мрежови ефекти, многостранни бизнес модели, непредсказуемост.

Прилага се единен междуинституционален подход за координация и тясно оперативно сътрудничество между МФ, НАП, АМ, МВР, ДАНС, МТСП, ИА ГИТ, НОИ, Агенция по заетостта, Прокуратурата на РБ, БНБ и други компетентни национални институции.

Отчет за изпълнението на данъчните приходи

Данъчни приходи за 2018 година

Изпълнението на данъчните постъпления за 2018 г. отразява положителното развитие на основните макроикономически показатели, свързани с данъците, като БВП, потребление, компенсация на наетите, ниво на безработицата и други индикатори от една страна и ефектът от мерките за подобряване на събираемостта, включени в плана действие към ЕНС 2015-2017 от друга страна. Увеличаването на приходите от данъци се реализира чрез по-висока ефективност при тяхното администриране, стимулиране на доброволното изпълнение и предотвратяване на възможностите за укриване и отклонение от данъчно облагане.

Общата сума на **данъчните приходи в централния бюджет** за 2018 г. възлиза на 21 788,2 млн. лв. или 103,6% изпълнение спрямо разчетите в ЗДБРБ за 2018 година. Относителният дял на данъчните постъпления към БВП⁹ за 2018 г. се запазва на нивото от предходната година и е в размер на 20,1%. В сравнение с отчета за 2017 г. приходите са с 1 498,1 млн. лв. по-високи (7,4%), което се дължи основно на постъпленията от косвени данъци. Приходите от косвени данъци за 2018 г. възлизат на 15 531,0 млн. лв. или 102,5% от годишния план. В сравнение с 2017 г. косвените данъци нарастват с 998,5 млн. лв. (6,9%), което се дължи основно на високите приходи от данък върху добавената стойност (ДДС) и акцизи. Постъпленията в частта на преките данъци възлизат на 6 111,9 млн. лв. или 106,5 % от годишния план. Преките данъци се повишават с 489,5 млн. лв. (8,7%) на годишна база, за което допринасят приходите от данъци върху доходите на физически лица и корпоративни данъци. Постъпленията от други данъци (в т.ч. други данъци по ЗКПО) са в размер на 145,3 млн. лв. или 98,3% спрямо предвидените разчети и спадат със 7,5% (10,1 млн. лв.) спрямо 2017 година.

С най-висок номинален ръст, в сравнение с 2017 г. са приходите от ДДС (743,8 млн. лв.), следвани от данъците върху доходите на физическите лица (333,1 млн. лв.), акцизи (218,7 млн. лв.) и корпоративни данъци (156,4 млн. лв.). С най-голямо изпълнение в номинална стойност спрямо заложените показатели в ЗДБРБ за 2018 г. са постъпленията от ДДС – 284,0 млн. лв. (102,9%), приходите от данъци върху доходите на физическите лица – 275,0 млн. лв. (108,2%) и корпоративни данъци – 100,5 млн. лв. (104,3%).

Корпоративни данъци

Приходите от **корпоративни данъци** (в т.ч. корпоративен данък и данъци върху дивидентите, ликвидационните дялове и доходите на юридически лица) за 2018 г. възлизат на 2 464,5 млн. лв., което представлява 104,3 % изпълнение на годишния план. Спрямо предходната година постъпленията се повишават със 156,4 млн. лв. (6,8%).

Постъпленията от **корпоративен данък от нефинансови предприятия и финансови институции** са в размер на 2 377,2 млн. лв., като изпълнението е 103,6% от заложените показатели в ЗДБРБ за 2018 година. На годишна база приходите от данъка се повишават със 136,0 млн. лв. (6,1%). Отчетеното изпълнение се дължи на по-високите постъпления от нефинансови предприятия, които представляват 92,1% от общата сума от корпоративен данък и се увеличават с 213,3 млн. лв. (10,8%) спрямо 2017 година. Приходите от финансови институции спадат със 77,3 млн. лв. (29,2%) за отчетния период.

Постъпленията от данък върху **дивидентите, ликвидационните дялове и доходите на местни и чуждестранни юридически лица** за 2018 г. са 87,2 млн. лв. или 124,8% изпълнение на годишния план. Съпоставено с 2017 г. приходите са с 20,4 млн. лв. по-високи (30,5%).

Данъци върху доходите на физическите лица

Постъпленията от **данъците върху доходите на физическите лица** (ДДФЛ) за 2018 г. са в размер на 3 647,4 млн. лв., което е 108,2% изпълнение спрямо годишния план. Съпоставено с 2017 г. приходите от тези данъци се повишават с 333,1 млн. лв. или 10,1%. С най-голям относителен дял при формиране на общия резултат за постъпленията от ДДФЛ са постъпленията от **трудови и приравнени на тях правоотношения** – 80,9 %, следвани от приходите от **извънтрудови правоотношения** - 9,6%, постъпленията от **окончателния данък на местните и чуждестранни физически лица и данъка върху дивидентите и ликвидационните дялове на местни и чуждестранни физически лица** – 9,2% и приходите от **данък върху лихвите по банкови сметки** - 0,3%.

⁹ Размерът на БВП за съответните години е в съответствие с показателите в предварителната макроикономическа прогноза на МФ от 8 февруари 2019 г.

От трудови правоотношения данъчните приходи за 2018 г. възлизат на 2 952,1 млн. лв., което е изпълнение от 106,2% на заложените показатели. В сравнение с 2017 г., постъпленията се увеличават с 308,0 млн. лв. (11,7%). Положителното развитие в основните параметри на пазара на труда и приетите промени в социалното и данъчното законодателство за 2018 г., са основни причини за високите приходи от данъците, свързани с доходи от труд.

Постъпленията от извънтрудови правоотношения (ЕТ, свободни професии, граждански договори, годишен и авансов данък и др.) за 2018 г. са 348,6 млн. лв. или 101,8% от годишния план. Съпоставено с 2017 г. приходите нарастват с 32,0 млн. лв. или 10,1%.

Постъпленията от *окончателен данък на местните и чуждестранни физически лица и данък върху дивидентите и ликвидационните дялове на местни и чуждестранни физически лица* за 2018 г. са в размер на 335,9 млн. лв. или 149,0% изпълнение на плана, като отчитат ръст с 3,4 млн. лв. (1,0%), в сравнение с 2017 година.

Данък върху добавената стойност

Постъпленията от *данъка върху добавената стойност* (ДДС) са с най-голям относителен дял в общия размер на данъчните приходи по централния бюджет за 2018 г. - 46,2% и представляват 9,3% от БВП за 2018 г., при 9,2% от БВП за предходната година. За 2018 г. постъпленията от ДДС (нето) възлизат на 10 064,0 млн. лв. или 102,9% от годишния разчет. В сравнение с 2017 г. се отчита ръст със 743,8 млн. лв. или 8,0%.

Постъпления от сделки в страната и вътреобщностни придобивания (ВОП)

Нетните постъпления от ДДС от сделки в страната и ВОП за 2018 г. са в размер на 5 599,3 млн. лв. и се увеличават с 361,1 млн. лв. (6,9%) на годишна база. Основните показатели, които формират нетните приходи от ДДС от сделки в страната и ВОП са ефективно внесените суми и възстановеният ДДС. Ефективно внесенят ДДС е 12 569,5 млн. лв. или с 1 088,7 млн. лв. (9,5%) повече спрямо 2017 година. Възстановеният ДДС за 2018 г. е 6 970,2 млн. лв. и нараства със 727,6 млн. лв. (11,7%) на годишна база. Размерът на невъзстановения ДДС (НДК) е 53,1 млн. лв. към края на отчетния период, като запазва ниското си ниво от предходната година.

Приходи от внос от страни извън ЕС

Приходите от ДДС (нето) от внос от страни извън ЕС за 2018 г. възлизат на 4 464,7 млн. лв., като се повишават с 382,7 млн. лв. (9,4%), съпоставено с предходната година, което се дължи основно на увеличението на вноса на промишлени доставки с 202,0 млн. лв. (12,2%) на годишна база. Факторите, които оказват влияние върху отчетеното изпълнение на приходите от ДДС от внос са свързани със значителното повишение на борсовите цени (в долари) на суровините, които формират основна част на вноса от трети страни и с ръста на физическите обеми при всички групи стоки с изключение на горивата и смазочните материали.

Акцизи

За 2018 г. приходите от *акциз от внос, вътрешно производство и въведени в страната от други държави членки на ЕС акцизни стоки* (нето) възлизат на 5 203,2 млн. лв., което е 101,0% изпълнение на плана. Постъпленията от акцизи формират 23,9% от данъчните приходи в централния бюджет и представляват 4,8% от БВП за 2018 година. За отчетния период постъпленията от данъка се увеличават с 218,7 млн. лв. (4,4%), съпоставено с 2017 година.

С най-голям относителен дял са приходите от акцизи от *тютюневи изделия* (48,7%), следвани от постъпленията от *горива* (44,5%), *алкохолни напитки и пиво* (6,0%) и

други акцизни стоки (0,8%). За 2018 г. се отчита нарастване на дела на приходите от акциз за тютюн и тютюневи изделия с 1,2 п.п. (от 47,5% за 2017 г. до 48,7% за 2018 г.), основно за сметка на намаляване на дела на постъпленията от акциз за горива.

През 2018 г. приходите от тютюневи изделия са в размер на 2 536,2 млн. лв., и се увеличават със 7,1% (167,5 млн. лв.) на годишна база, което се дължи основно на нетните приходи от акциз за цигари с ръст от 136,0 млн. лв. (5,9%) и постъпленията от акциз за тютюн за пушене (вкл. от нагреваеми бездимни тютюневи изделия) с ръст от 48,5 млн. лв. (64,0%). Освободените за потребление количества бездимни тютюневи изделия формират 73,6% от ръста на приходите от акциза за тютюн за пушене през 2018 година. Акцизната ставка на тютюна за пушене през 2018 г. се запазва в размер на 152 лева/кг, а ставката за нагреваемите бездимни тютюневи изделия се повишава на 233,0 лв./кг, считано от 01.10.2018 година.

Приходите от горива са 2 315,7 млн. лв., като отчитат ръст с 1,9% (42,8 млн. лв.) на годишна база, което се дължи на по-високите постъпления от акциз за газьол и керосин (64,5 млн. лв.). Постъпленията от акциз за газьол и керосин формират 72,2% от приходите от горива. За 2018 г. постъпленията от акциз за бензин намаляват с 5,7 млн. лв., в сравнение с предходната година и представляват 19,8% от приходите от акцизи за горива.

Нетните приходи от акцизи от алкохолни напитки и пиво възлизат на 310,5 млн. лв. и се увеличават с 3,4% (10,2 млн. лв.) спрямо 2017 г., като основна част от тези приходи са от акциз за алкохол и алкохолни напитки (231,0 млн. лв.).

Данък върху застрахователните премии

Приходите от **данъка върху застрахователните премии** по облагаеми застрахователни договори за 2018 г. са в размер от 37,6 млн. лв. или 103,5% от заложените показатели в ЗДБРБ за 2018 година. Съпоставено с 2017 г., постъпленията се увеличават с 4,1 млн. лв. (12,3%). Приходите от данъка зависят основно от ръста или спада на записаните застрахователни премии и цената на застрахователната услуга.

Мита и митнически такси

Приходите от **мита** са традиционен собствен ресурс на ЕС и законодателството, което се прилага за тях е изцяло на ниво ЕС. Търговската политика на ЕС е все по-либерална, вследствие на което има множество сключени споразумения или предоставени на автономно основание преференциални мита.

За 2018 г. постъпленията от мита са 226,2 млн. лв. или 119,0% изпълнение на годишния план, като се увеличават с 31,9 млн. лв. (16,4%) спрямо 2017 година. Влияние върху отчетеното изпълнение оказва годишния ръст на статистическата стойност (5,9%) и на количествата (15,0%) на внесените стоки, обложени със ставка на митото, различна от нула. За периода се повишава осреднената ставка на митото, приложена за облагане на внесените от трети страни стоки с 12,3% спрямо 2017 година.

Други данъци по ЗКПО

Приходите от позицията „Други данъци по ЗКПО“ за 2018 г. възлизат на 144,6 млн. лв. или 98,3% от годишния план. В сравнение с 2017 г. постъпленията се повишават с 10,5 млн. лв. (7,8%). С най-голям относителен дял в общата сума са приходите от окончателни данъци върху залози за хазартни игри и хазартни съоръжения (48,0%). За 2018 г. постъпленията от тези данъци са в размер на 69,4 млн. лв. и се увеличават с 3,7 млн. лв. (5,7%), спрямо предходната година.

Данъчно-осигурителни приходи за периода 2015-2018 г.

За периода на действие на ЕНС 2015-2017 г. се въведоха и изпълниха редица мерки, насочени към постигане на основните цели на стратегията и данъчната политика на страната. Част от набелязаните мерки са постоянни и ще продължат своето действие и в бъдеще. Положителните резултати от реализираните действия и мерки, включени в Плана за действие към ЕНС се проявяват в постигнатите резултати, свързани с подобряване спазването на законодателството и увеличаване на приходите от данъци, осигурителни вноски и такси, чрез по-висока ефективност при тяхното администриране, стимулиране на доброволното изпълнение и предотвратяване на възможностите за укриване и отклонение от данъчно облагане.

За периода 2015-2018 г. се отчита постоянна тенденция на повишаване на данъчно-осигурителните приходи, като най-висок е номиналният ръст за 2017 г. (спрямо 2016 г.) – **10,0%** (2 678,6 млн. лв.), при **2,9%** (657,4 млн. лв.) за 2014 г. (спрямо 2013 г.) преди влизането в сила на ЕНС, което представлява увеличение със **7,1 процентни пункта**. С най-висок номинален ръст за отчетния период са постъпленията от обществено осигуряване – 3 009,5 млн. лв. (46,7%), следвани от приходите от ДДС – 2 799,6 млн. лв. (38,5%). Общо данъчните приходи нарастват с **40,0% (9 207,8 млн. лв.)**.

Относителната тежест на данъчните приходи към БВП също се увеличава, съответно от **27,5%** за 2014 г. до **29,8%** за 2018 г., което представлява ръст от **2,3 процентни пункта** за отчетния период.

През целия период на действие на ЕНС данъчните приходи се повишават с по-високи темпове от ръста на БВП, което отразява ефекта от действието на прилаганите мерки, включени в Плана за действие към ЕНС. Най-висок годишен ръст на данъчните приходи спрямо номиналния растеж на БВП, се отчита през 2017 г. (2,6 п.п.), при (0,6 п.п.) за 2014 г., преди влизането в сила на ЕНС.

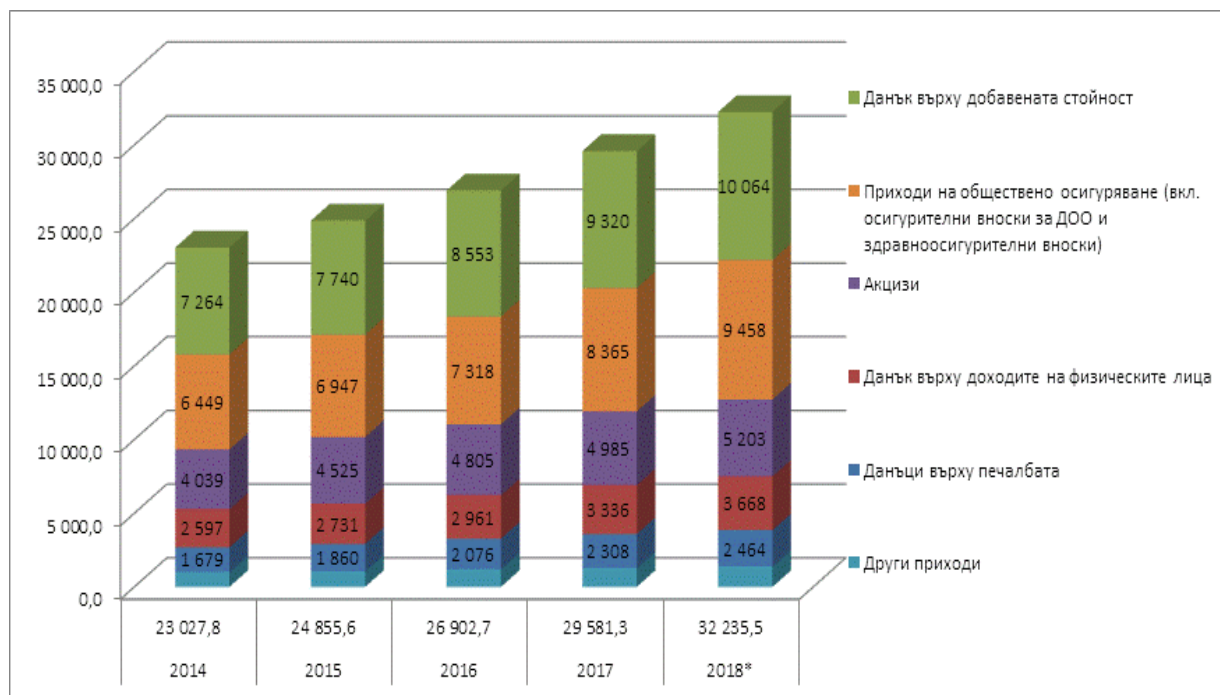
Данъчни и осигурителни приходи по консолидираната фискална програма за периода 2014-2018 г.

	2014	2015	2016	2017	2018*
Общо данъчни приходи (вкл. приходи на обществено осигуряване)	23 027,8	24 855,6	26 902,7	29 581,3	32 235,5
Данъчни приходи (млн. лв.) (в т.ч.)	16 579,0	17 908,5	19 584,9	21 216,2	22 777,3
Данъци върху печалбата	1 679,3	1 860,4	2 076,3	2 308,1	2 464,5
Данък върху доходите на физическите лица	2 596,6	2 731,2	2 961,0	3 336,2	3 668,0
Данък върху добавената стойност	7 264,4	7 740,0	8 553,0	9 320,2	10 064,0
Акцизи	4 038,7	4 525,0	4 805,0	4 984,5	5 203,2
Приходи на обществено осигуряване (вкл. осигурителни вноски за ДОО и здравноосигурителни вноски)	6 448,8	6 947,1	7 317,8	8 365,2	9 458,3
Номинален ръст на общите данъчни приходи спрямо предх. година (млн. лв.)	657,4	1 827,9	2 047,1	2 678,6	2 654,2
Номинален ръст на общите данъчни приходи спрямо предх. година (%)	2,9%	7,9%	8,2%	10,0%	9,0%
Общо данъчни приходи към БВП (%)	27,5%	28,1%	28,6%	29,3%	29,8%
БВП (млн. лв.)**	83 756	88 575	94 130	101 043	108 168
Номинален ръст на БВП спрямо предх. година (%)	2,3%	5,8%	6,3%	7,3%	7,1%

*Предварителни данни.

** Размерът на БВП за съответните години е в съответствие с показателите в предварителната макроикономическа прогноза на МФ от 8 февруари 2019 г.

С най-голям относителен дял в данъчно-осигурителните приходи по КФП за периода 2015-2018 г. са постъпленията от данък върху добавената стойност (над 31% дял) и приходите на общественото осигуряване (над 27% дял), за всяка от годините в отчетния период.

Приходи от данък върху добавената стойност

Приходите от **данъка върху добавената стойност** формират най-голяма част от данъчните постъпления по КФП и достигат до **9,3%** от БВП за 2018 г., при **8,7%** от БВП за 2015 година. Годишният ръст на приходите за 2018 г. е **8,0% (743,8 млн. лв.)**, при ръст от **6,5% (475,6 млн. лв.)** за 2015 година. За целия период 2015-2018 г. постъпленията от данъка се увеличават с **38,5% (2 799,6 млн. лв.)**, което се дължи основно на постъпленията от ДДС от сделки в страната, с ръст от 53,7% (1 956,4 млн. лв.), следвани от ДДС от внос – 23,3% ръст (843,2 млн. лв.).

	2014	2015	2016	2017	2018*	Ръст 2015/ 2014	Ръст 2016/ 2015	Ръст 2017/ 2016	Ръст* 2018/ 2017	Ръст* за периода 2015- 2018
Приходи от ДДС (нето)	7 264,4	7 740,0	8 553,0	9 320,2	10 064,0	6,5%	10,5%	9,0%	8,0%	38,5%
ДДС от сделки в страната	3 643,0	4 364,1	5 280,4	5 238,3	5 599,3	19,8%	21,0%	-0,8%	6,9%	53,7%
ДДС от внос	3 621,4	3 375,9	3 272,5	4 082,0	4 464,7	-6,8%	-3,1%	24,7%	9,4%	23,3%
Ефективно внесен ДДС	13 236,6	13 746,5	14 137,4	15 562,8	17 034,2	3,9%	2,8%	10,1%	9,5%	28,7%
Възстановен ДДС	5 971,9	6 006,5	5 584,4	6 242,5	6 970,2	0,6%	-7,0%	11,8%	11,7%	16,7%

*Предварителни данни

Основните показатели, които формират нетните приходи от ДДС от сделки в страната и ВОП са **ефективно внесенияят ДДС**, формиран като данък от справки-декларации и допълнително внесените суми, разкрити с данъчно-ревизионни актове и **възстановеният ДДС**. Постъпленията от ефективно внесенияят ДДС отчитат годишен ръст с **9,5%** за 2018 г., при **3,9%** за 2015 г., като за целия период увеличението е **28,7% (3 797,6 млн. лв.)**. Размерът на възстановения ДДС (чрез прихващане и ефективно) също се повишава с **16,7% (998,3 млн. лв.)** за периода 2015-2017 г., като се запазва установената

практика през последните години да няма задържане на данъчен кредит.

Други показатели и фактори, със съществено влияние върху изпълнението на приходите от ДДС са динамиката на потреблението, цената на петрола и на други суровини, които формират основна част от вноса от трети страни и изменението на вноса и износа на стоки и услуги.

Основните мерки, реализирани за периода 2015-2018 г. и свързани с повишаването на приходите от ДДС са: прилагане на механизъм за обратно начисляване на ДДС при доставки на зърнени и технически култури, като ефективен инструмент за предотвратяване на ДДС измамите и повишаване на приходите в бюджета (от 1 януари 2014 г., с удължен към момента срок на действие до 30.06.2022 г.); осъществяване на *фискален контрол върху движението на стоки с висок фискален риск* (от началото на 2014 година); *поетапно повишаване на акцизната ставка на цигарите*; въвеждане на *задължителна регистрация по ЗДДС на неперсонифицирано дружество*, при наличие на съдружници, които са регистрирани по закона (от началото на 2018 г.); от началото на 2018 г. подаването на справка-декларацията, VIES-декларацията и отчетните регистри става само по електронен път при условията и по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс, освен в изрично предвидени в закона случаи.

Приходи от акцизи

Приходите от *акцизи от внос, вътрешно производство и въведени в страната от други държави членки на ЕС акцизни стоки* формират третият по големина дял (след приходите от ДДС и обществено осигуряване) от общата сума на данъчните постъпления, който е над 17% за всяка от годините в отчетния период. Като дял от БВП за 2018 г. постъпленията представляват **4,8%**, при **5,1 %** от БВП за 2015 година. Общо за периода 2015-2018 г. приходите от акцизи нарастват с **28,8% (1 164,6 млн. лв.)**. С най-голям принос в посочения ръст са приходите от *тютюневи изделия*, следвани от *горивата*. За отчетния период постъпленията от тютюневи изделия се повишават с **41,9% (749,0 млн. лв.)**, а горивата се увеличават с **18,8% (366,4 млн. лв.)**, като се наблюдава постоянна тенденция на нарастване на дела на приходите от акциз за тютюн и тютюневи изделия (от 46,0% за 2015 г. до 48,7% за 2018 г.), основно за сметка на намаляване на дела на постъпленията от акциз за горива.

През 2018 г. значително влияние върху приходите от акциз за тютюн и тютюневи изделия оказват освободените за потребление количества нагрявани бездимни тютюневи изделия, които са около 3,8% от освободените за потребление цигари към края на годината.

	2014	2015	2016	2017	2018*	Ръст 2015/ 2014	Ръст 2016/ 2015	Ръст 2017/ 2016	Ръст* 2018/ 2017	Ръст* за периода 2015- 2018
Приходи от акцизи, в т.ч.:	4 038,7	4 525,0	4 805,0	4 984,5	5 203,2	12,0%	6,2%	3,7%	4,4%	28,8%
Тютюневи изделия	1 787,2	2 082,0	2 304,0	2 368,6	2 536,2	16,5%	10,7%	2,8%	7,1%	41,9%
Горива	1 949,3	2 118,2	2 164,1	2 272,9	2 315,7	8,7%	2,2%	5,0%	1,9%	18,8%
Пиво, алкохолни напитки др. стоки	302,1	324,9	336,9	343,0	351,3	7,5%	3,7%	1,8%	2,4%	16,3%

*Предварителни данни

Основните мерки, свързани с повишаване на приходите от акцизи, подобряване ефективността на акцизния контрол, ограничаване на възможностите за укриване и невнасяне на данъци и подобряване на събираемостта, за периода 2015-2018 г. са: поетапно увеличаване на акцизната ставка на цигарите за достигане на минималния

акциз от 90 евро за 1000 къса (177 лв. за 1000 къса) към 01.01.2018 г., съгласно разпоредбите на Директива 2011/64/ЕС на Съвета; увеличаване на акцизната ставка на награвеваемите тютюневи изделия; осъществяване на фискален контрол върху движението на стоки с висок фискален риск; въвеждане на задължение за всички икономически оператори, извършващи дейности с енергийни продукти да използват средства за измерване и контрол, както и относно предаването на данни от средствата за измерване и контрол по електронен път до приходните агенции и обмяна на информация между тях.; от началото на 2018 г. е регламентирана правна възможност за митническите органи да получават съдействие от други компетентни органи (МВР, ИААА, ИАМА и др.) за идентифициране и спиране на транспортни средства; въведени забрани за публикуване на обяви или съобщения в електронен вид, чрез които се предлагат за продажба акцизни стоки без бандерол и за които акцизът не е заплатен.

Приходи от данъци върху доходите на физическите лица

Постъпленията от **данъците върху доходите на физическите лица (ДДФЛ)** по КФП отчитат почти два пъти по-висок годишен ръст за 2018 г. – **9,9%**, в сравнение с годишния ръст за 2015 г. - **5,2%**. В номинално изражение приходите се увеличават с **331,8 млн. лв.** за 2018 г., съпоставено с 2017 г. и със **134,7 млн. лв.** за 2015 г. спрямо 2014 година. За целия период 2015-2018 г. постъпленията от ДДФЛ се повишават с **41,3% (1 071,5 млн. лв.)**.

	2014	2015	2016	2017	2018*	Ръст 2015/ 2014	Ръст 2016/ 2015	Ръст 2017/ 2016	Ръст* 2018/ 2017	Ръст* за периода 2015- 2018
Приходи от ДДФЛ, вкл.:	2 596,6	2 731,2	2 961,0	3 336,2	3 668,0	5,2%	8,4%	12,7%	9,9%	41,3%
Доходи по трудови, служебни и приравнени на тях правоотношения	2 089,2	2 220,4	2 416,4	2 644,1	2 952,1	6,3%	8,8%	9,4%	11,6%	41,3%
Доходи от извънтрудови правоотношения	270,9	280,6	290,4	316,5	348,6	3,6%	3,5%	9,0%	10,1%	28,7%

*Предварителни данни

Основен дял в приходите от ДДФЛ имат доходите от трудови правоотношения, които представляват над 80% от постъпленията от тази група данъци, следвани от доходите от извънтрудови правоотношения, с дял от около 10% в общите постъпления.

Основни фактори, които оказват влияние върху приходите от данъци от трудови правоотношения на физическите лица

	2014	2015	2016	2017	Q4 2017	Q4 2018*	Ръст 2015/ 2014	Ръст 2016/ 2015	Ръст 2017/ 2016	Ръст за периода 2015- 2017	Ръст* Q4 2018/ 2017
Ръст на средната месечна работна заплата за страната (%)	6,0%	6,8%	8,0%	9,4%	10,6%	6,9%	0,8 п.п.	1,2 п.п.	1,4 п.п.	3,4 п.п.	-3,7 п.п.
Увеличаване на минималната работна заплата (лв.)	340	360 лв. от 01.01.2015 380 лв. от 01.07.2015	420	460	460	510	8,8%	13,6%	9,5%	35,3%	10,9%
Ниво на заетост (годишни коефициенти)	61,0%	62,9%	63,4%	66,9%	67,5%	67,7%	1,9 п.п.	0,5 п.п.	3,5 п.п.	5,9 п.п.	0,2 п.п.
Ниво на безработица (годишни коефициенти)	11,5%	9,2%	7,7%	6,2%	5,7%	4,7%	-2,3 п.п.	-1,5 п.п.	-1,5 п.п.	-5,3 п.п.	-1,0 п.п.

*Предварителни данни

Положителното развитие в основните параметри на пазара на труда и приетите промени в социалното и данъчното законодателство, са основни причини за високите приходи от трудови правоотношения през отчетния период. Основно влияние върху постъпленията от извънтрудови правоотношения оказват резултатите от годишните данъчни декларации по чл. 50 от ЗДДФЛ (дължим данък за довносяне или надвнесен данък), дължимите авансови вноски и плащанията за минали години.

За повишаване на приходите от ДДФЛ, влияние оказват и предприетите законодателни и административни мерки през периода 2015-2018 г. за намаляване на недекларирания труд, мерките за повишаване на събираемостта на задължения за минали периоди, стимулиране на доброволното изпълнение и намаляване на административната тежест, като основните от тях са: *разширяване на данъчната основа за данъка върху доходите от лихви - от 1 януари 2015 г.; ползване на отстъпка в размер на 5 на сто върху данъка за довносяне при подаване на годишната данъчна декларация по електронен път; въвеждане на облагане на някои доходи от парични и предметни печалби, получени от участие в игри, които не са хазартни по смисъла на Закона за хазарта или по смисъла на законодателството на държава членка на ЕС или ЕИП, съгласно извършени промени в ЗДДФЛ от началото на 2017 г.; въвеждане на данъчно облекчение за физическите лица, които при извършване на разходите си използват безкасови плащания; електронно подаване на декларации по ЗДДФЛ - от предприятията и самоосигуряващите се лица – платци на доходи; оптимизиране на процесите, свързани с проверки и ревизии на физическите лица, с оглед установяване на съпоставка между имуществото, придобито през течение на годината и декларираните от лицата доходи (изм. от началото на 2018 г.).*

Приходи от корпоративни данъци

За периода 2015-2018 г. постъпленията от **корпоративни данъци** (в т.ч. корпоративен данък и данъци върху дивидентите, ликвидационните дялове и доходите на юридически лица) нарастват с **46,8% (785,1 млн. лв.)**.

	2014	2015	2016	2017	2018*	Ръст 2015/ 2014	Ръст 2016/ 2015	Ръст 2017/ 2016	Ръст* 2018/ 2017	Ръст* за периода 2015- 2018
Приходи от корпоративни данъци, в т.ч.:	1 679,3	1 860,4	2 076,3	2 308,1	2 464,5	10,8%	11,6%	11,2%	6,8%	46,8%
Корпоративен данък	1 612,8	1 803,7	2 010,9	2 241,2	2 377,2	11,8%	11,5%	11,5%	6,1%	47,4%
от нефинансови предприятия	1 466,7	1 623,6	1 797,3	1 976,4	2 189,7	10,7%	10,7%	10,0%	10,8%	49,3%
от финансови институции	146,1	180,1	213,7	264,9	187,5	23,3%	18,6%	24,0%	-29,2%	28,4%
Данъци върху дивидентите, ликвидационните дялове и доходите на местни и чуждестранни юридически лица	66,5	56,7	65,3	66,9	87,2	-14,8%	15,3%	2,3%	30,5%	31,1%

*Предварителни данни

Приходите от корпоративен данък от нефинансови предприятия и финансови институции формират основната част от общите приходи от корпоративни данъци (около 97 %). За отчетния период постъпленията от тези данъци се повишават с **47,4% (764,4 млн. лв.)**. Годишният ръст на корпоративния данък от нефинансови предприятия се дължи основно на по-високите декларираните печалби, респективно по-висок данък за довносяне, както и по-големи авансови вноски от дружествата, вследствие на повишената икономическа активност в страната. Приходите от корпоративен данък от финансови институции зависи от печалбата след данъци на банковата система.

През 2017 г. и в началото на 2018 г., влияние върху приходите от данъците върху дивидентите, ликвидационните дялове и доходите на местни и чуждестранни физически и юридически лица по ЗКПО и ЗДДФЛ, оказва мярката, свързана с **проверка на декларираните касови наличности от фирмите** в годишната данъчна декларация (ГДД) по ЗКПО за 2016 година. В резултат от действията на НАП, значителна част от дружествата са коригирали финансовите си резултати или са декларирали изплащане на дивиденди. Тази инициатива е в съответствие с новия подход на приходната администрация за *фокусиране върху стимулирането на доброволното изпълнение на задълженията*.

Основните други мерки, реализирани за периода 2015-2018 г., които оказват влияние върху повишаване на приходите от корпоративни данъци са: задължение за подаване по електронен път на декларациите по образец по ЗКПО, за които задължението за подаване възниква след 31 декември 2017 г.; облекчаване на механизма за коригиране на счетоводни и други грешки в ЗКПО; въвеждане на правила за обмен на информация относно предварителните трансгранични данъчни становища и предварителните споразумения за ценообразуване (Директива (ЕС) 2015/2376 на Съвета от 8 декември 2015 г.); въвеждане на правила за обмен на отчети по държави на многонационалните групи предприятия (Директива (ЕС) 2016/881 на Съвета от 25 май 2016 г.).

Резюме на основните административни мерки, реализирани за периода 2015 – 2018 г. и постигнати резултати

През периода се разработи и внедри **процес на регулярно сътрудничество** между НАП и ключови институционални партньори, като МВР, ДАНС, МТСП, ИА ГИТ, НОИ, Агенцията по заетостта, Прокуратурата на РБ, БНБ, същевременно се засили и подобри обмена на информация и с АМ, МФ, НСИ и АВ.

Създаденият Междуведомствен координационен център между НАП, АМ, МВР, ДАНС, ИА „АА“, регулярно осигурява обмен на информация между институциите и съвместна оценка на риска.

Изградени са интерфейсите и се осъществява обмен на информация между информационните системи на НАП и ИС на институционалните партньори за нуждите на съвместния контрол.

Регулярно се осъществява **наблюдение и анализ на бизнес дейността на дружества – големи търговски вериги**, регистрирани в ТД на НАП ГДО и дирекция СДО при ТД на НАП София.

Като трайна практика се наложи **изпращането на напомнителни писма и/или провеждането на срещи със ЗЛ** с цел предотвратяване на измами и стимулиране на своевременното, доброволно коригиране на неизрядно поведение.

С цел стимулиране на коректното деклариране на задълженията за данъци и осигурителни вноски се извършват различни по вид съпоставки на данните от декларациите и наличната в НАП информация, включително данни, предоставени от трети страни. Спрямо лицата, за които се установяват несъответствия се прилагат различни мерки – информиране на лицата чрез изпращане на съобщения по имейл за възможността сами да коригират данните в декларациите си в рамките на законовия срок, покани за отстраняване на несъответствия след изтичане на срока за доброволна корекция и подаване на коригиращи декларации, извършване на проверки и др.

Изграден е капацитет и ежегодно **нараства обема на извършваните е-ревизии**, които подобряват качеството на ревизиите и увеличават възможностите за анализ на

данни. Същевременно, нараства и броят на контролни производства спрямо лица, извършващи електронна търговия в интернет.

В резултат на комплексно и систематично прилагане на специфични организационни и управленски мерки и кампании, както и на инициирани нови такива през 2018 г., **се отчита устойчива промяна в поведението на ЗЛ**. Размерът на декларираните към НАП суми за данъци и задължителни осигурителни вноски през 2018 г. е нараснал с 2 686,4 млн. лв. спрямо 2017 г. (ръст от 10,7%) и със 7 062,3 млн. лв. спрямо 2014 г. (ръст от 34,1%).

През 2018 г. 86,3% от декларираните задължения са погасени преди изтичане на срока за доброволно плащане, при 86,1% доброволно изпълнение на декларираните задължения през 2017 г. и 80,6% през 2014 година.

Независимо от по-доброто доброволно изпълнение, поради значителния ръст на декларираните задължения - почти 2 пъти по-голям от реализирания среден ръст в периода от 2014 г. до 2017 г., размерът на неплатените в срок задължения се е увеличил с 4% – 178,9 млн. лв., спрямо същия период на 2017 година. В същото време, за погасяването им през 2018 г. са събрани с 364,1 млн. лв. повече, в сравнение с 2017 г., в резултат на което към края на 2018 г. размерът на непогасения остатък от нововъзникналия дълг е със 185,2 млн. лв. (9,9%) по-малък в сравнение с остатъка в края на 2017 г. **Увеличеното доброволно изпълнение и по-високата събираемост на новите просрочия са основните причини размерът на непогасения им остатък в края на всяка една от последните четири години трайно да намалява**, като редуцирането е с 974,6 млн. лв. - 36,6%.

Близо 97% от всички декларирани през 2018 г. задължения за данъци и задължителни осигурителни вноски са погасени в рамките на същата календарна година (включва както доброволното изпълнение, така и събраните от публичните изпълнители просрочени публични задължения).

През 2018 г., общо за погасяване на просрочени публични задължения за данъци, задължителни осигурителни вноски и глоби/имуществени санкции, наложени от органите на НАП, са платени 3 672,4 млн. лв., което е с 362,9 млн. лв. (11%) повече в сравнение с 2017 година. Реализиран е 9,8% ръст на общата събираемост на просрочените задължения с взыскател НАП.

Допълнително, през годината публичните изпълнители в НАП са събрали 46,5 млн. лв. – 13% повече в сравнение с 2017 г. за погасяване на публични вземания, предявени от публични взыскатели, различни от НАП.

От изпълнението на мярката за **събиране на просрочени задължения от изпълнители по договори с разпоредители с бюджет** (РМС № 788 от 28.11.2014 г. (отм.), РМС № 593 от 2016 г. и РМС № 592/21.08.2018 г.) постъпилите суми за четиригодишния период на действие на ЕНС са в общ размер 803,9 млн. лева (188,1 млн.лв. през 2015 г., 160 млн.лв. през 2016 г., 230,2 млн. лв. през 2017 г. и 225,6 млн.лв. през 2018 г.)

НАП ежегодно обслужва над 5,4 млн. клиенти. Средно годишно се получават и обработват над 50 млн. данъчни и осигурителни декларации. **Над 90% от всички основни декларации (данъчни, осигурителни, уведомления по КТ) се получават в НАП по електронен път**. Годишно НАП разменя с клиенти общо над 100 млн. електронни документа, което спестява на бизнеса и гражданите пряко над 300 млн. лв. административни разходи.

В съответствие със Закона за електронното управление относно достъпа до данните от регистри на държавната администрация в средата за междурегистров обмен (RegiX)

НАП предоставя достъп до регистри, администрирани от НАП и получава достъп до регистри на ведомства и държавни агенции.

Ключови резултати от изпълнението на мерките за повишаване събираемостта на приходите

Координация и тясно оперативно сътрудничество

Мярка 2.4: Засилена координация между органите на НАП, АМ, ИА „АА” към МТИТС и органите на досъдебното производство при установяване на данъчни измами в хода на ревизионни производства и проверки

Мярка 3.3: Повишаване на дела на информацията, обменяна по служебен път с други държавни структури, включително и във връзка с прилагането на комплексно административно обслужване. Осигуряване на достъп до бази данни и информационни системи на други институции

Наличието на механизми информацията, събирана от различните държавни органи, да бъде споделена, предоставя възможност за подобряване на предотвратяването и разкриването на финансови престъпления, за провеждане на разследванията по-ефективно и ефикасно, което води до по-бързи и по-успешни наказателни преследвания и увеличаване на вероятността данъчните приходи и други публични вземания във връзка с тази дейност да бъдат събрани. С оглед на това, в рамките на ЕНС са изпълнени следните дейности:

Осъществяване на обмен на информация между НАП, МВР, ДАНС и Прокуратурата (ПРБ), свързана с конкретни случаи на избягване на установяването и плащането на данъчни задължения.

Правната норма по осъществяване на дейността е чл. 205 от НПК, в съответствие с която ПРБ се уведомява за всички констатирани случаи за престъпления против данъчната и осигурителната система, констатирани от НАП, ДАНС и МВР. Също така, ДАНС осъществява активно и регулярно взаимодействие и обмен на информация с международни структури, партньорски служби на страни членки на ЕС и компетентните държавни органи (Министерството на вътрешните работи, Прокуратурата на Република България, Националната агенция за приходите, Агенция „Митници“, Държавната агенция за метрологичен и технически надзор и Българския институт по метрология)

В изпълнение на информационната си функция ДАНС предоставя на висшите органи на държавната власт и на компетентните ведомства постъпилата информация за установени рискови процеси, свързани с фискалната система, както и предложения за нормативни промени и мерки за засилване на контрола и подобряване на междуведомствената координация. Данните за престъпни посегателства се предават на прокуратурата.

В тази връзка, през 2015 г. от страна на НАП са изпратени 729 уведомления до прокуратурата, а през 2016 г. – 939 уведомления. Образуваните досъдебни производства са съответно 12 бр. през 2015 г. и 34 бр. през 2016 година. В допълнение, през 2016 г. по уведомления на ДАНС са образувани 15 досъдебни производства, касаещи случаи за избягване установяването и плащането на данъчни задължения в особено големи размери, а от страна на разследващите митнически инспектори на АМ е образувано едно досъдебно производство по чл. 255 от НК, касаещо енергийни продукти.

От страна на НАП през 2017 г. са изпратени 1 077 уведомления до прокуратурата, в следствие на които са образувани 87 досъдебни производства. По сезираща информация на ДАНС през 2017 г. са образувани 10 досъдебни производства и 2 прокурорски

проверки. За противодействие на рисковете и заплахите по чл. 4, ал. 1, т. 6 от Закона за ДАНС през 2017 г. допълнително е работено по 56 прокурорски проверки и са извършени дейности по компетентност по 25 досъдебни производства. През 2017 г. по информация от ДАНС са осъществени 11 специализирани информации за противодействие на престъпления с негативен ефект върху фиска (в т.ч. данъчни измами, незаконен внос, съхранение и разпространение на акцизни стоки и стоки, носещи логото на търговски марки).

През 2018 г. е извършен анализ на данъчна информация по 43 досъдебни производства/прокурорски преписки, в които са идентифицирани 280 ЗЛ, участници в измами. В резултат на анализите са изготвени описания на механизмите на данъчните измами, описани в 39 схеми на данъчни измами и изготвени 453 данъчни профила. Допълнително, служители на НАП, командировани в ГД БОП съгласно Споразумение са извършили анализ на данъчна информация по оперативни разработки от служители на ГД БОП, в резултат на което са идентифицирани 940 задължени лица, участници в измами. От ДАНС са проведени мероприятия в изпълнение на прокурорски постановления и във връзка със съвместната работа по образувани наказателни производства, като са предоставяни справки относно резултатите и е иницирано стартирането на наказателни производства. Работено е по 22 досъдебни производства (ДП), образувани за извършени престъпления срещу данъчното законодателство на страната и 2 ДП, образувани за престъпления против митническия режим на страната. Органите на прокуратурата са сезирани за извършени престъпления срещу данъчната система, по предварителна оценка нанесли финансова щета на националния бюджет в размер сумарно на над 31,9 млн. лева.

Функциониране в Специализираната прокуратура на Специализирано звено за разследване на данъчни престъпления, свързани с организирани престъпни групи. Сключено е споразумение между Прокуратурата на Република България, МВР, ДАНС, НАП и Агенция „Митници“.

Във връзка с изпълнението на тази дейност от Плана за действие към ЕНС през 2015 г. е сключено Споразумение № 43/24.03.2015 година. През същата година броят на наблюдаваните от Специализираното звено към Специализираната прокуратура досъдебни производства е 79, от които образувани от звеното са 49 броя. През 2016 г. специализираното звено в СП е наблюдавало 97 производства, от които 26 образувани през същата година. Приблизителната стойност на установените щети е съответно 100 млн. лв. за 2015 г. и 130 млн. лв. за 2016 г.

През 2017 г. са проведени 9 (девет) съвместни специализирани операции. Установените щети върху фиска са на стойност от 29,8 млн. лв., а размерът на предотвратените щети е 5 млн. лева.

Създаване на съвместни екипи за разследване, включващи представители на МВР, ДАНС, НАП, АМ и ПРБ.

На основание Споразумение между Прокуратурата на Република България, МВР, ДАНС, НАП и Агенция „Митници“, е създадено специализирано междуведомствено звено за подпомагане на разследването на организираната престъпност, свързана с данъчни престъпления. В съответствие с чл. 194, ал. 3 и ал. 4 и чл. 196, ал. 1 от НПК всеки наблюдаващ прокурор с постановление възлага на съответните органи действия по разследването.

През 2016 г. е извършено проучване и анализ на данъчна информация по досъдебни производства и други преписки за 42 случая. В резултат са изготвени описания на механизмите на данъчните измами, в които са въввлечени 587 задължени лица. Съответно, за 2017 г. извършеното проучване и анализ на данъчна информация по досъдебни

производства и други преписки се отнася за 7 случая, като в резултат са изготвени описания на механизмите на данъчните измами, в които са въввлечени 389 задължени лица.

През 2018 г. са инициирани и проведени 4 специализирани операции по разкриване, предотвратяване и пресичане на престъпления против данъчното законодателство, с което е преустановено действието на нерегламентирани схеми, които нанасят финансови щети на националния бюджет. В рамките на проведените операции са иззети финансови средства в размер на 10,6 млн. лева. Работено е в съвместни екипи с ДАНС, МВР, НАП, ПРБ. Системно е осъществявана текуща координация с МКЦ по случаи, касаещи нарушения на данъчното и митническото законодателство на страната при търговия, внос, износ и др.

През 2015 г. е създаден Междуведомствен координационен център с цел засилване на сътрудничеството между НАП, АМ, МВР, ДАНС, ИА „АА“ с оглед идентифициране на случаи на контрабанда и злоупотреба с данъци (ПМС № 89/16.04.2015 г.). Утвърдени са правила за взаимодействие между ведомствата. Ведомствата участват в МКЦ с постоянни свои представители, работещи в условията на непрекъснато 24-часово дежурство.

През 2016 г. са предприети контролни действия спрямо 369 задължени лица, декларирали вътреобщностно придобиване на стоки под митнически режим код 4200, с крайна дестинация България. Проведени са 9 съвместни специализирани операции. Установените щети върху фиска са на стойност от 89 млн. лв., а размерът на предотвратените щети е 5,7 млн. лева. През 2017 г. са извършени 190 бр. съвместни проверки на обекти за търговия с горива под координацията на МКЦ. Във връзка с планов контрол при едновременно допускане за свободно обращение и крайна употреба на стоки, които са предмет на освободена доставка по ДДС за друга държава членка на Европейския съюз (митнически режим код 4200) са извършени 629 оперативни проверки и са възложени 8 ревизионни производства. През 2018 г. на ГКПП са извършени 1005 проверки на транспортни средства, превозващи стоки, определени като рискови съгласно плана. При 271 от тях са предприети действия по обезпечаване на доказателства по чл. 40, ал. 2 от ДОПК.

През 2018 г. от МКЦ са осъществени действия във връзка със засиления контрол върху производството и търговията с определени групи стоки, като месо и месни продукти, сурово мляко и стоки, суровини и съоръжения, предназначени за производства в тютюневата промишленост.

По утвърден план за периода от 22.12.2017 г. до 01.03.2018 г., с участието на НАП, АМ, Българска агенция по безопасност на храните (БАБХ), Комисия за защита на потребителите (КЗП), Главна дирекция „Гранична полиция“ (ГДГП), Главна дирекция „Национална полиция“ (ГДНП) и Областните дирекции на Министерство на вътрешните работи (ОДМВР), под засилен контрол са поставени доставките на стоките от група „месо и месни продукти“ - при внос, вътреобщностни придобивания и доставките във вътрешността на страната. За периода са извършени 5 642 броя проверки на ГКПП и 5 935 броя проверки във вътрешността на страната. Поставени са 5 939 бр. технически средства за контрол на транспортни средства. Наложени са 160 бр. обезпечения на основание чл. 121а, ал. 33 от ДОПК с общ размер на 560 790 лева. Съставени са 7 броя АУАН на водачи на транспортни средства.

Във връзка с писмо от Министерство на земеделието, храните и горите, е извършен мониторинг за периода от 05.04.2018 г. до 27.04.2018 г. на всички транспортни средства (цистерни), преминаващи през ГКПП, превозващи сурово краве мляко. На всички транспортни средства са поставяни технически средства за контрол (ТСК). На мястото на получаване/разтоварване, при отстраняване на ТСК, проверките са извършени съвместно

със служители от БАБХ. За периода на мониторинга са извършени 82 проверки на 30 задължени лица, при които не са установени нарушения.

По утвърден план за действие, под координацията на Междуведомствения координационен център за противодействие на контрабандата и контрол на движението на рискови стоки и товари (МКЦПККДРСТ) към Главна дирекция „Борба с организираната престъпност“ (ГДБОП) от месец октомври 2018 г. се осъществява контрол на стоки, суровини и съоръжения, предназначени за производства в тютюневата промишленост. На всички транспортни средства преминаващи през ГКПП и превозващи посочените стоки са поставяни технически средства за контрол. На мястото на получаване/разтоварване на стоките са извършени 299 броя проверки. Проверките са извършени съвместно със служители на МВР.

Усъвършенстване и разширяване на е-услугите на НАП, предназначени за другите администрации

Комплексното административно обслужване е внедрено в НАП през 2015 г. и са разработени следните нови е-услуги, предназначени за другите администрации: информация от дневници покупки и дневници продажби по ЗДДС; информация за подадени годишни данъчни декларации по чл. 50 от ЗДДФЛ и информация за подадени годишни данъчни декларации по чл. 92 от ЗКПО. През същата година е разширен електронния обмен на информация и сътрудничество с други институции (НЗОК, НОИ, АВ, ГРАО и други) и е постигната съвместимост между информационните системи на различните институции. Сключените споразумения през 2015 г. са 8 броя.

От 01.11.2016 г. НАП предоставя възможност чрез внедряване на 2 е-услуги на възложителите по ЗОП и компетентните органи по КАО да подават до НАП по електронен път искане за издаване на удостоверение за наличие или липса на задължения на задължени лица, участващи в процедури по ЗОП или КАО, както и да заявяват начините на получаване на издадените удостоверения, в т.ч. по електронен път. През годината са разработени още 8 нови електронни услуги, предназначени за другите администрации в изпълнение на техните правомощия. Сключени са 26 нови двустранни споразумения за обмен на информация и взаимодействие между администрациите и недопускане на задължения за лицата да предоставят информация, която може да се получи по служебен път.

През 2017 г. са разработени още 5 нови електронни услуги, предназначени за другите администрации в изпълнение на техните правомощия. През годината с оглед усъвършенстване и разширяване на е-услугите предназначени за другите администрации са извършени и следните дейности:

а) Съгласно промените в чл. 87, ал. 11 от ДОПК се опростява взаимодействието с други администрации, чрез отпадане на удостоверението за наличие или липса на задължения по реда на чл. 87, ал. 11 от ДОПК, а получаване на същата информация служебно само по електронен път;

б) Усъвършенствани са съществуващите и се разработват нови е-услуги, предназначени за другите администрации;

в) НАП предоставя възможност за достъп до регистрите на административните органи чрез присъединените регистри „Регистър на задължените лица“ със „Справка за наличие/липса на задължения“ и „Регистър на уведомленията за сключване, изменение или прекратяване на трудовите договори и уведомления за промяна на работодател“ със справка „Справка за сключване, изменение или прекратяване на трудовите договори и уведомления за промяна на работодател“ в средата за междурегистров обмен (RegiX).

Осигурена е техническа и информационна обезпеченост за обмен на информация и ползване на разработените е-услуги от НАП, предназначени за администрации/

институции, като в Агенцията по заетостта са създадени потребители на е-услуги на НАП с цел проверка на целеви групи, работодатели и други.

През 2017 г. са сключени 8 нови двустранни споразумения за обмен на информация и взаимодействие между администрациите и недопускане на задължения за лицата да предоставят информация, която може да се получи по служебен път. През 2017 г. са сключени 4 нови двустранни споразумения с общини за достъп до е-услуги и 1 ново двустранно споразумение с „Централен депозитар“. Въз основа на споразуменията, лицата притежаващи ПИК, издаден от НАП, могат да използват същия като идентификатор за достъп до електронните услуги на други държавни и общински администрации.

През 2018 г. са приети изменения в ЗДДС и ППЗДДС относно възможността АМ служебно да извършва проверка относно изпълнение на условията за лицата, упражняващи правото за отложено начисляване на ДДС при внос. Сключени са 4 инструкции, 2 двустранни споразумения за обмен на информация и взаимодействие между администрациите и недопускане на задължения за лицата да предоставят информация, която може да се получи по служебен път. Сключено е споразумение с Висшия съдебен съвет за взаимодействие във връзка с осигуряването на достъп на органите на съдебната власт до електронни услуги на НАП, въз основа на което е предоставен достъп на служители от 176 съдилища. Създадени са 220 потребители от всички регионални структури на АЗ за проверка в регистрите на НАП в края на 2018 г., като през 2017 г. те са 77 броя.

През 2018 г. от НАП са разработени 6 нови електронни услуги, предназначени за други администрации: справка за извършени плащания, преведени по сметки на НАП и погасени задължения с тях за период; справка за задълженията с посочване на период, размер и вид на задължението; приемане на актове, от които произтича публичното вземане на външни вискатели; справка за задълженията за недвижими имоти и моторни превозни средства; информация за недвижими имоти и моторни превозни средства за физически и юридически лица и Данни от „Регистър за административнонаказателни преписки“.

На основание чл. 8, ал. 2 от Наредбата за общите изисквания към информационните системи, регистрите и електронните административни услуги (НОИИСРЕАУ) и във връзка с чл. 17, ал. 5 от Общите условия за достъп до данните от регистри на държавната администрация в средата за междурегистров обмен, на база подадени заявления през 2018 г. за включване до регистри, администрирани от НАП и след проверка е предоставен достъп на 151 ведомства и държавни агенции до Регистър на задължените лица със "Справка за наличие или липса на задължения" и на 85 ведомства и държавни агенции до Регистър на уведомленията за сключване, изменение или прекратяване на трудовите договори и уведомления за промяна на работодател със „Справка за сключване, изменение или прекратяване на трудовите договори и уведомления за промяна на работодател“.

През 2018 г. съгласно Заповед №ДАЕУ-9688/29.10.2018 г. на председателя на Държавна агенция „Електронно управление“ НАП е получила реален достъп до 45 регистри на 22 ведомства и агенции в средата за междурегистров обмен (RegiX).

Във връзка с дейностите по координация и тясно оперативно сътрудничество следва също да се отбележи, че през 2016 г. Република България се присъедини към Приобщаващата рамка за въвеждане на данъчните мерки против свиването на данъчната основа и прехвърлянето на печалби (BEPS) на базата на протоколно РМС № 23 от 8 юни 2016 г., с което се предостави възможност на страната да участва в дейностите, свързани с налагането на стандарти в областта на данъчните спогодби и трансферното ценообразуване, както и към процеса на разработване на мониторинг във връзка с

въвеждането на вече договорените от ОИСР четири минимални стандарта и други елементи на BEPS-пакета от мерки. Въвеждането на минималните стандарти е свързано и с изпълнението на задълженията на България като държава членка на ЕС, който е член на Г-20 и също е ангажиран с въвеждане на стандартите в европейското законодателство. В тази връзка, със Закон за изменение и допълнение на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс (обн. ДВ, бр. 63 от 04.08.2017 г.) през 2017 г. бяха въведени:

- правила за обмен на информация относно предварителните трансгранични данъчни становища и предварителните споразумения за ценообразуване (Директива (ЕС) 2015/2376 на Съвета от 8 декември 2015 г. Основната цел е засилване на ефективността на административното сътрудничество между данъчните администрации чрез разширяване на обхвата на автоматичния обмен на информация. Въведените правила имат съществено значение за засилване на борбата с укриването на данъци и агресивното данъчно планиране, което е предпоставка за подобряването на събираемостта и повишаването на приходите;

- правила за обмен на отчети по държави на многонационалните групи предприятия (Директива (ЕС) 2016/881 на Съвета от 25 май 2016 г.). Обменът на информацията, включена в отчета по държави (country by country reporting), ще позволи на данъчните администрации в различните държави да предприемат мерки срещу вредните данъчни практики и да идентифицират лицата (предприятията), които изкуствено прехвърлят значителна част от печалбите си към юрисдикции с по-благоприятни данъчни режими.

България активно участва в заседанията на работни групи и инициативи на ОИСР в областта на данъчната политика като: Приобщаваща рамка за въвеждане на данъчните мерки против свиването на данъчната основа и прехвърлянето на печалби (BEPS), Работна група 2 „Анализ на данъчната политика и данъчна статистика“, Работна група 6 "Данъчно облагане на многонационалните предприятия", Работна група 9 "Данъци върху потреблението", Работна група 11 „Агресивно данъчно планиране“, Целева група за дигитална икономика, Форум за вредни данъчни практики.

В изпълнение на международни ангажименти, съгласно сключените СИДДО и въз основа на Директива 2011/16 ЕС относно административното сътрудничество в областта на прякото данъчно облагане, се осъществява ефективен обмен на информация с чуждестранни юрисдикции, за осигуряване на необходимите данни за борбата срещу укриването на данъци и прането на пари.

Националната агенция за приходите осъществява резултатно и ефективно административно сътрудничество и обмен на информация с приходните администрации на държавите-членки на ЕС в областите на ДДС и събиране на публични вземания. Чрез инструментите на административното сътрудничество се контролират разликите между деклариран ВВП от българските задължени лица спрямо получените чрез системата VAT Information Exchange System (VIES) данни за деклариран от европейските търговци ВВП към тях. С оглед ефективното събиране на приходите от акцизи от Агенция „Митници“ осъществяват административно сътрудничество и обмен на информация с държави членки на ЕС във връзка с извършване на контролни действия.

Представители на приходните агенции участват в многостранни ревизии, инициирани от други държави членки и насочени към разкриване и предотвратяване на случаи на измами, свързани с фиктивно движение и продажби на акцизни стоки (предимно алкохолни напитки) в рамките на ЕС.

В качеството си на член на Съвета за координация в борбата с правонарушенията, засягащи финансовите интереси на ЕС към АФКОС, НАП предоставя информация по искания на ОЛАФ. Ежемесечно се предоставя в дирекция АФКОС към МВР справка за предприетите действия по обезпечаване и принудително събиране на публичните и частни държавни вземания, предадени в НАП от управляващите европейски средства държавни

органи и институции като случаи на нередности и/или измами, засягащи финансовите интереси на ЕС и националния бюджет.

Данъчно облагане на дигиталната икономика

Мярка 2.6: Наблюдение и ефективен контрол на електронната търговия

Широкото разпространение информационните и комуникационни технологии във всички обществени сфери е в основата на необходимостта от адаптиране на данъчното облагане към предизвикателствата на дигиталната икономика и предприемане на мерки за справяне с тях. Основните предизвикателства пред прякото и косвеното данъчно облагане са породени от особеностите на дигиталната икономика: мобилност (нематериални форми, потребители и бизнес функции), позоваване на данни и потребителско участие, мрежови ефекти, многостранни бизнес модели, непредсказуемост.

В отговор на актуалността на проблема, Министерството на финансите участва в инициативите на Европейския съюз по отношение на облагането на дигиталната икономика. През 2016 г. България като член на Приобщаващата рамка по BEPS беше поканена да се присъедини към Целевата група за дигитална икономика (Task Force on Digital Economy - TFDE) на ОИСР. Целевата група за дигитална икономика е спомагателен орган към Комитета по фискални въпроси на ОИСР, чиято цел е да подпомага Комитета по фискални въпроси по отношение на отговорностите по изпълнение на проекта BEPS, по-конкретно по Мярка 1 „Адресиране на предизвикателствата на дигиталната икономика“ от BEPS, както и да осигурява политически, правна, административна и техническа подкрепа за работата по въпросите на дигиталната икономика.

В отговор на предизвикателството, през месец април 2016 г. в дирекция „Контрол“ – ЦУ на НАП е сформирал отдел „Електронен одит“, чиято функция е да осъществява и мониторинг на търговията в интернет и ще възлага и координира контролни действия спрямо интернет търговци. През 2016 г. специализираният софтуер на НАП за анализ на данни в електронен вид е използван в хода на 197 приключили ревизионни производства и 135 проверки. През същия период специализираните екипи за електронни ревизии в ТД на НАП са определили данъчни и осигурителни задължения в размер на 12,7 млн. лева. През 2017 г. продължи работата за увеличаване дела на контролните производства, в които се използва специализиран софтуер за анализ на данни в електронен формат. Броят на специализираните екипи за електронни ревизии в ТД на НАП се увеличи до 16, с обща численост 69 човека, а общият брой на служителите от контролната функция, които активно прилагат в работата си анализ на данни в електронен формат вече надхвърля 136 служители. През 2017 г. са възложени общо 647 проверки и 310 ревизии, в които се използва специализираният софтуер, а броят на приключилите проверки и ревизии с използването му е съответно 384 бр. и 240 броя. Размерът на допълнително установените задължения с използването на софтуера е над 22 мил. лева.

През 2016 г. са възложени 60 ревизии и 129 проверки на електронни търговци. В резултат на приключилите 20 бр. ревизионни производства са определени допълнителни задължения в размер на 1,6 млн. лева. През 2017 г. в сравнение с 2016 г. са предприети в пъти повече контролни действия спрямо лица, недекларирали приходи/доходи от извършена търговска дейност в интернет. Възложени са 220 ревизионни производства и 1828 проверки на електронни търговци. В резултат на приключилите през годината 123 ревизии са установени допълнително данъчни и осигурителни задължения в размер повече от 13 млн. лева. През 2018 г. са приключили 2 107 бр. контролни производства (проверки и ревизии) спрямо лица, извършващи електронна търговия в интернет. В резултат на приключилите ревизионни производства са установени допълнителни

задължения в размер на 27,2 млн. лева. Доброволно внесените суми от лицата по реда на чл. 103 от ДОПК са в размер на 2,9 млн. лева.

През 2018 г. в българското законодателство е въведена регламентация на дейността на електронните магазини. Разписани са и изискванията към лицата, извършващи продажби чрез електронен магазин (ЗДДС, Наредба № Н-18). Съгласно даденото определение на понятието, "електронен магазин" е интернет-сайт, чрез който се извършва продажба на стоки/услуги чрез сключване на договор от разстояние по чл. 45 от Закона за защита на потребителите и който има вградена функционалност за избор, включване и изключване на стоки/услуги в потребителска кошница, за въвеждане на информация за купувача, адреса на доставка и за избор на метод за плащане. В съответствие със закона, НАП създава и поддържа публичен електронен списък на електронните магазини. Списъкът ще е достъпен на интернет страницата на агенцията. Публичният списък е в процес на създаване като търговците, които използват собствени, наети електронни магазини или публично достъпни онлайн платформи за продажби са длъжни да подадат информация за това пред НАП до 29 март 2019 година. Изискването е валидно за лицата, които са стартирали дейност преди 29 декември 2018 г., а търговците, които занапред ще използват електронен магазин, трябва да изпратят данни за него преди да стартират дейността си.

Със ЗАДС през 2018 г. е въведена забрана за публикуването на обяви и съобщения, включително в електронен вид, чрез които се предлагат за продажба акцизни стоки, както и отпадъците от тютюн. За същите стоки е забранено и изпращането чрез пощенската мрежа. Тези забрани не се отнасят за търговци, предлагащи алкохолни напитки чрез електронен магазин по смисъла на ЗДДС, когато стоките са с бандерол, когато такъв е задължителен, или дължимият акциз е заплатен. Предоставена е правна възможност, в случай че бъде извършена контролна покупка по реда на ЗАДС, митническите органи да могат да указват на пощенските оператори какви действия да предприемат, така че лицето изпратило пратката да може да бъде установено в момента, когато може безспорно да му бъде вменена административнонаказателна или наказателна отговорност. С оглед въведената забрана за предлагане за продажба на акцизни стоки без бандерол или без заплатен акциз, през 2018 г. митническите органи са съставили 18 бр. АУАН на лица, собственици на електронни платформи за безплатни обяви, които са допуснали публикуване на множество обяви на забранени акцизни стоки и отпадъци от тютюн.

Насърчаване на доброволното спазване на законодателството

Мярка 2.2: Подобряване на условията за доброволно спазване на законодателството

Подпомагането на доброволното спазване на задълженията от данъкоплатците е сред основните стратегически подходи, използвани от Националната агенция за приходите и Агенция „Митници“ за повишаване на данъчните приходи. Насърчаването на доброволното изпълнение и предотвратяването на избягването и укриването на данъци, осигурителни вноски и такси се постига чрез предоставяне на адекватни услуги за гражданите и бизнеса. Основните изпълнявани по мярката дейности включват:

Постоянен мониторинг и комуникация със задължени лица, формиращи значим дял от икономиката в страната.

Извършването на мониторинг на задължени лица, осигуряващи значителен приход в бюджета и имащи влияние за икономическия климат в страната, дава положителни резултати предвид идентифицираните корекции в поведението на наблюдаваните лица в посока на съобразяване с дадените насоки от органи по приходите в резултат на дейностите свързани с изпращане на уведомителни писма, провеждане на срещи или извършване на ПУФО и др. Главната цел на този подход е предпазване на добросъвестни

данъкоплатци от въвличането им в схеми на данъчни измами или отклонение от облагане, както и информирането им за неблагоприятните последици от неспазването на данъчното и осигурителното законодателство. Последователно, през годините на действие на Стратегията, се отчитат положителни резултати, в това число и подобрене в поведението на лицата, доколкото същите знаят, че декларираните от тях данни и икономическа дейност се анализират ежемесечно.

Друг акцент на дейността по противодействие на данъчните измами е извършвания мониторинг на търговски вериги за хранителни стоки и търговски вериги на черна и бяла техника. Наблюдението върху поведението на големи търговски вериги за хранителни стоки стартира през 2014 г., а наблюдението върху търговски вериги на черна и бяла техника е въведено от началото на 2016 година.

През 2015 г. е осъществено наблюдение на 3 580 лица с мащабна икономическа дейност, включително 11 търговски вериги. Изпратени са 70 уведомителни писма, проведени са 36 срещи с представители на бизнеса във връзка с установени отклонения от обичайна търговска практика и даване на насоки и разяснения по повод избягване въвличането в схеми на данъчни измами. 68 % от лицата са преустановили приспадането на данъчен кредит по доставки от рискови контрагенти в размер на 7,7 млн. лева.

През 2016 г. постоянно наблюдаваните дружества с мащабна икономическа дейност и високо влияние върху приходната част на фиска са 438 броя. В резултат на предприетите мерки спрямо задължените лица, при които са установени индикации за отклонение от обичайна търговска практика или други нередности, доброволно коригиран е данъчен кредит в размер на 2,0 млн. лева. В по-голямата част от случаите, лицата се повлияват от факта, че са постоянно наблюдавани и редуцират или напълно преустановяват приспадане на данъчен кредит по получени доставки от рискови контрагенти. На големи търговски вериги са възложени 61 проверки, ревизия на 1 лице, изпратени са 4 предупредителни писма, за 41 лица е проведено наблюдение и е направена селекция за преценка на необходимостта от предприемане на контролни действия спрямо 28 лица.

Постоянно наблюдавани през 2017 г. са 882 лица с мащабна дейност. Доброволно коригирания данъчен кредит е в размер на 1,06 млн. лева. През 2017 г. е наблюдавано търговското поведение на 16 задължени лица, опериращи като 11 броя търговски вериги. В резултат на осъществения анализ и наблюдение на големи търговски вериги са възложени 23 проверки. Осъществено е ежемесечно наблюдение и анализ на бизнес дейността на 14 дружества – големи търговски вериги за хранителни стоки, черна и бяла техника, регистрирани в ТД на НАП ГДО и дирекция СДО при ТД на НАП София. За резултатите от извършеното наблюдение през 2018 г. са изготвени 6 обобщени доклада и са изпратени 10 писма до ТД на НАП за предприемане на контролни действия спрямо 21 задължени лица.

Провеждането на тези дейности сочи положителна тенденция към свеждане до минимум размера на ползвания данъчен кредит по получени доставки от рискови контрагенти, повишаване размера на осъществения ВОП пряко от търговските вериги, както и установяване на трайни отношения на сътрудничество с приходната администрация, в посока подпомагане ограничаването на сивия сектор в бранша.

Въвеждане и развитие на подход, насърчаващ доброволното изпълнение на задълженията от страна на добросъвестните лица, допуснали грешки и предприемане на принудителни или наказателни действия само спрямо тези, които съзнателно не спазват закона.

От началото на 2017 г. е в сила промяна в реда за коригиране на счетоводни и други грешки в ЗКПО. С цел облекчаване на механизма за коригиране на счетоводни и други грешки и за улесняване прилагането на облекченията, предвидени в ЗКПО и СИДДО е

прието изменение, с което се предвижда данъчно задължените лица сами да коригират данъчния си финансов резултат, съгласно изискванията на действащото законодателство чрез еднократно подаване на нова декларация с коректните данни в срок до 30 септември. Предоставена е законова възможност физическите лица да коригират данните в подадени от тях декларации, в случаите когато след анализ на декларираните данни, вкл. в хода на контролни действия и производства, е установено, че са допуснали грешки при изпълнение на данъчни и осигурителни задължения.

Посочената промяна се оказа ефективна и при проведената през 2017 г. и в началото на 2018 г. инициатива на НАП, свързана с проверка на декларираните касови наличности от фирмите в годишната данъчна декларация (ГДД) по ЗКПО за 2016 година, при която значителна част от дружествата са коригирали финансовите си резултати или са декларирали изплащане на дивиденди, което има положително влияние върху приходите от данъците върху дивидентите, ликвидационните дялове и доходите на местни и чуждестранни физически и юридически лица по ЗКПО и ЗДДФЛ.

През 2018 г. са изпратени 318 бр. писма до ЗЛ и са проведени 113 срещи със ЗЛ с цел предотвратяване на измами и стимулиране на своевременното, доброволно коригиране на неизрядно поведение. Направените корекции от лицата в резултат на изпратени писма и/или проведени срещи с тях са 4 012 бр.

Броят на подадените коригиращи декларации през 2018 г. е:

- годишни данъчни декларации:
 - по чл. 50 от ЗДДФЛ – 54 302 бр., в т. ч. 15 215 бр. на основание чл.53, ал. 2 от ЗДДФЛ (дадената допълнителна законова възможност за корекция в случай на установена грешка след изтичане срока за подаване на ГДД);
 - по чл. 92 от ЗКПО - 24 639 бр., в т.ч. 2 518 бр. на основание чл.73, ал. 3 от ЗКПО
- справки-декларации по ЗДДС – 84 966 бр.

Ежемесечно наблюдение на поведението и декларирани данни на селектирани задължени лица.

През 2015 г. са проведени информационни кампании с изпращане на напомнителни писма по имейл до 11 796 лица, които имат неплатени суми за три последователни периода по ЗДДС. Проведени са информационни кампании на НАП за събиране на просрочени публични задължения, вкл. и на държавни служители. Изпратени са до 14 хил. рискови работодатели напомнителни писма за спазване на осигурителното законодателство и други. Проведена е информационна кампания за третиране на риска от неподаване на декларация образец 6 и невнасяне на задължителни осигурителни вноски от самоосигуряващи се лица, както и спрямо рискови лица в бранша фризьорство, козметика и други дейности, свързани с красотата и здраве.

С цел по-добра информираност и намаляване на административната тежест за клиентите на НАП през 2016 г. са проведени различни информационни кампании и активности, като са изпратени тематични напомнителни имейли и съобщения към над 640 000 лица, в т.ч. и към 10 219 лица, които имат неплатени суми за три последователни периода по ЗДДС. От „Информационен център“ на НАП са организирани и проведени 24 кампании, инициирани са 228 707 обаждания при селектирани 93 355 задължени лица с просрочени задължения. Обект на информационни телефонни кампании са задължения в размер на 118,3 млн. лв. при общи задължения в размер на 391,9 млн. лева. Осъществен е контакт с 76 455 задължени лица или 82 % от първоначално селектираните лица. Наблюдава се увеличение от 25 % спрямо предходната година на лицата, с които е осъществен контакт и са водени преговори за доброволно изпълнение на данъчно-осигурителни задължения. Лицата, предприели действия по погасяване през 2016 г. в следствие на проведените кампании са 35 930, като броят им е нараснал с 23 % в

сравнение с предходната година. Постигнато е намаляване на задълженията, обект на третиране с меки способи, в размер на 34,2 млн. лв. от 29 663 лица и общо намаление на всички задължения в размер на 67,1 млн. лв. от 34 139 задължени лица. Средно 52 % от лицата са предприели действие, вследствие на телефонно обаждане, за погасяване на задължението предмет на съответната кампания, като в кампаниите по ново възникнал дълг са постигнати резултати от над 71 %.

През 2017 г. чрез „Информационен център“ на НАП са проведени общо 26 информационни телефонни кампании, иницирани са 198 614 обаждания насочени към 88 452 задължени лица. Осъществени са 3 информационни телефонни кампании/ (ИТК) към 15 399 лица с цел подпомагане стимулиране на доброволно деклариране на данни и спазване на данъчно-осигурителното законодателство. Проведени са и 23 ИТК към 80 601 лица с просрочени задължения, обект на третиране с „меки“ способи за събиране по телефона в размер на 117,7 мил. лева и общи задължения на същите лица в размер на 274,5 млн. лева. Осъществен е контакт с 74 470 ЗЛ или 84% от селектираните лица. Резултатите са намаляване на задълженията, обект на третиране, чрез водене на преговори по телефона в размер на 63,5 млн. лв., погасени от 45 304 задължени лица. При над 14 000 ЗЛ (17%) е отчетено пълно погасяване на задължението. Средно 40% от лицата са предприели действие, вследствие на телефонно обаждане за погасяване на задължението, предмет на съответната кампания, като в кампаниите по ново възникнал дълг са достигнати резултати от над 65-70%.

През 2018 г. проведените информационни кампании към задължените лица, свързани с повишаване спазването на доброволното изпълнение, включват:

- изпратени напомнителни съобщения на регистрираните по ЗДДС лица, които не са платили дължимия ДДС за 3 последователни месеца - 4 722 бр.;
- изпратени електронни съобщения до съставителите на финансови отчети, с които НАП им напомня да декларират своите доходи, за съставители на ГФО – до 11 409 бр. юридически лица и 18 431 бр. физически лица.
- изпратени напомнителни съобщения относно променения ред за ползване на отстъпка при подаване на годишна данъчна декларация (ГДД) по чл. 50 от ЗДДФЛ., на лица които през 2017 г. са подали ГДД по чл. 50 от ЗДДФЛ за финансовата 2016 г. - 174 332 броя.

Изпращане на писма и провеждане на срещи относно установени несъответствия в подадени декларации и/или коригиране на допуснати грешки в подадени декларации.

С цел стимулиране на коректното деклариране на задълженията за данъци и осигурителни вноски се извършват различни по вид съпоставки на данните от декларациите и наличната в НАП информация, включително данни, предоставени от трети страни. Спрямо лицата, за които се установяват несъответствия се прилагат различни мерки – информиране на лицата чрез изпращане на съобщения по имейл за възможността сами да коригират данните в декларациите си в рамките на законовия срок, покани за отстраняване на несъответствия след изтичане на срока за доброволна корекция и подаване на коригиращи декларации, извършване на проверки и други.

Всяка година НАП изпраща съобщения, на основание чл. 103 от ДОПК, за отстраняване на несъответствията по подадени годишни данъчни декларации по чл. 92 от ЗКПО и по подадени декларации по чл. 50 от ЗДДФЛ.

Предприетите през 2018 г. действия във връзка с установени несъответствия включват:

- а) за лица, получили субсидии от ДФЗ, но неподали декларации или подали декларация с установени несъответствия в размера на декларирания доход е предприета

информационна кампания с цел коректно деклариране в рамките на законовия срок, както следва:

- неподали декларации - над 55 000 лица;
- подали декларации с установени несъответствия – над 27 000 лица;

б) изпратени покани за отстраняване на несъответствия в годишните данъчни декларации към над 15 000 лица;

в) проверки за извършване на корекции в осигурителни декларации - над 125 000 проверки.

В допълнение, през периода на действие на Стратегията НАП продължи да реализира образователния си проект „Влез в час с данъците“. Основната цел на кампанията е повишаване на данъчната и фискална грамотност на подрастващото поколение както и получаване на основни, фундаментални знания за данъчната и осигурителната система в България. Кампанията от 2017 г. включва и данъчни онлайн видео уроци и специално разработен за целта данъчен портал www.vlezvchas.bg. В рамките на кампанията служители на НАП се срещат с ученици на възраст между 14 и 18 години в общообразователни училища в 28-те областни града в страната. Образователната програма на НАП получи награда в конкурса „BAPRA Bright Awards“, организиран от Българската ПР асоциация. Международното жури оцени „Влез в час с данъците“ като проект, постигнал ефективен и дългосрочен резултат с ясна разпознаваемост. Проектът взе и голямата награда в категория „PR проект в публичния сектор“ в най-дългогодишния конкурс в сферата на връзки с обществеността „PR Приз“ 2017, организиран от Българското дружество за връзки с обществеността (БДВО). Образователният проект на НАП „Влез в час с данъците“ получи и висока оценка в Брюксел, където Агенцията представи опита си във фискалното образование пред работната група към Европейската комисия.

Вече три последователни години НАП провежда безплатен семинар за промените в данъчното и осигурително законодателство, който се излъчва на живо, в интернет. Видеото може да се гледа и в канала на НАП в YouTube.

Събиране на публичните задължения

Мярка 2.3: Подобряване на събирането на просрочени публични задължения

На основание чл. 163, ал. 3 от ДОПК, публичните вземания се събират от публичните изпълнители при НАП, освен ако в закон е предвидено друго. В резултат на комплексно и систематично прилагане на специфични организационни и управленски мерки и кампании се отчита устойчива промяна в поведението на ЗЛ. Постигнатите положителни резултати са в следствие на променения подход за третиране на длъжниците, което се извършва чрез селективен подход, съобразен със степента на риска за събиране на задължението и демонстрираното поведение по отношение спазването на задълженията за регистриране, деклариране и плащане.

През 2018 г. е надградена функционалността в Управленската информационна система на НАП за извеждане на едно място на основната информация за даден длъжник – добавени са нови критерии за обособяване на отделни групи/подгрупи на длъжници, показващи сходни характеристики и поведение. Групирането на длъжниците по новите критерии ще позволи дефинирането на правила/мерки за третиране на лицата от всяка една група, осигуряващи равнопоставено третиране на лицата със сходен профил и ескалиране на строгостта и интензитета на прилаганите мерки.

През 2018 г. продължи надграждането и усъвършенстването на информационна система „Събиране“, като са реализирани нови функционалности и справки, които подпомагат оперативните и управленски дейности в процесите по събиране на публични вземания. На 03.12.2018 г., във връзка с чл. 220, ал. 1 от ДОПК е внедрена нова

електронна услуга за предявяване по електронен път на публични вземания по актове, издадени от публични вискатели - органи на държавна, общинска или съдебна власт, за принудително събиране в НАП. Допълнително, чрез услугата съответният публичен вискател достъпва актуална информация за статуса и размера на публичните си вземания, предявени за събиране в НАП. Целта е преустановяване на хартиения обмен на информация и оптимизиране на реда за взаимодействие между НАП и публичните вискатели.

През месец февруари 2018 г. е внедрена усъвършенствана версия на портал „Продажби“ за публикуване на съобщения за публични продажби по реда на ДОПК. Информацията за публичните продажби (насрочени търгове с тайно или търгове с явно наддаване) се визуализира за клиентите на НАП чрез публичната част на портала при условията на свободен достъп и по всяко време. Порталът позволява лесно и достъпно търсене от външен потребител в публикуваните обяви за публични продажби, като вещите са групирани в четири основни категории. Съвместим е с мобилни устройства и е достъпен за ползване чрез такива. Броят на обявените тръжни процедури през 2018 г. е 3 164, което е с 15% повече от обявените през 2017 г. 2 750 бр. тръжни процедури.

В резултат на прилаганите нови подходи за събиране на публични вземания през 2018 г. делът на задълженията, погасени в срок, се е увеличил с 0,7 %, спрямо 2017 г., като доброволното изпълнение на задълженията по декларации е достигнало 86,3 %. Общо в периода 2015 г. – 2018 г. делът на задълженията, погасени в срок, се е увеличил с 5,6 процентни пункта (от към 79,1% към 31.12.2014 г. до 84,7% към 31.12.2018 г.).

През 2018 г. е отчетен 9,8% ръст спрямо 2017 г. на общата събираемост на просрочените публични задължения за данъци, задължителни осигурителни вноски и глоби/имуществени санкции, наложени от органите на НАП.

И през 2018 г. продължи добрата практика за ранно уведомяване на задължените лица, които са пропуснали да платят в пълен размер публичните си задължения в срок. Чрез внедрената в края на 2017 г. функционалност, за всяко нововъзникнало/предявено за събиране в НАП публично вземане, до съответното задължено лице автоматизирано се изпращат три последователни електронни съобщения, с различно съдържание – уведомително, напомнително и предупредително съобщение. Проведени са 15 национални телефонни кампании, фокусирани върху селектирани лица с непогасени публични задължения. Съгласно отчетните данни, повече от половината от лицата погасяват изцяло задълженията си, във връзка с които им е изпратено уведомителното съобщение, в 3-месечен срок от изпращането му, а размерът на третирания с мярката дълг намалява в посочения срок с близо 70 %. Осъществен е телефонен контакт с над 76 хил. задължени лица. Постъпилите суми в бюджета в резултат от мярката, са в размер на над 100 млн. лв., а 35% от лицата, с които е осъществен контакт, са погасили изцяло задълженията си.

Осъществява се постоянен мониторинг на длъжници с най-големи просрочени задължения за данъци и задължителни осигурителни вноски. През 2018 г. допълнително е осъществявано текущо наблюдение по отношение формирането на публични задължения от търговци на течни горива, както и лица, притежаващи лицензии и разрешения за производство и съхранение на акцизни стоки под режим отложено плащане, за организиране на хазартни игри и дейности по смисъла на чл. 4 от Закона за хазарта или упражняващи дейност по Закона за частната охранителна дейност. Мярката има превантивен характер и цели промяна на поведението на наблюдаваните лица в посока плащане на задълженията в срок. За лицата, които системно не изпълняват задълженията си, се уведомяват съответните лицензиращи органи, с оглед предприемане на действия по отнемане на предоставените им лицензи. В резултат на мониторинга, при 2 766 от наблюдаваните лица е отчетено намаление на размера на дълга на лицата в периода, в

който са обект на мониторинг - с 421,2 млн. лева. Броят на лицата, погасили изцяло просрочените си публични задължения е 516 лица.

Стратегическа цел 3. Намаляване на разходите за спазване на законодателството

Този раздел съдържа информация относно политиката на правителството на страната за намаляване на административната тежест. Включени са резултатите от някои мерки в контекста на националната политика в тази област. Представени са ключови за постигане на стратегическата цел дейности и мерки от Плана за действие към ЕНС 2015–2017, заедно с кратко описание на същността, целите и резултатите от изпълнението на мярката или дейността.

Изпълнение на политиката

Намаляването на административната тежест пред гражданите и бизнеса и създаване на по-добри условия за икономическа и инвестиционна дейност и развитие на електронното управление като основа за модернизация на държавната администрация и оптимизиране на процесите по административно обслужване на гражданите и бизнеса е сред заложените в програмата за управление на правителството за периода 2017-2021 приоритети¹⁰. В тази насока са предприети действия относно подобряване на административното обслужване в страната. Посредством намаляване на административната тежест върху бизнеса до голяма степен се улеснява стартирането и правенето на бизнес, а страната се превръща в по-атрактивно място за нови инвестиции. Заедно с предприетите действия по съобразяване на специфичните препоръки към страната, намаляването на административната тежест и разходите за бизнеса и гражданите остават във фокуса на данъчната политиката¹¹.

Във връзка с провежданата в Република България административна реформа и политика за модернизирване на държавната администрация, в т.ч. и съгласно изискванията и принципите на електронното управление по отношение на служебния обмен на данни и информация между административните органи, както и за намаляване на административната тежест върху гражданите и бизнеса през периода 2015 -2018 г. са премахнати редица изисквания за представяне на удостоверителни документи на хартиен носител и са облекчени административни процедури, вкл. чрез редица законодателни промени в тази област.

В Доклада за България за 2019 г., включващ задълбочен преглед относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси (Brussels, 27.2.2019 SWD(2019) 1001 final). ЕК констатира, че независимо от относително опростената данъчна система административната тежест при плащането на данъци остава висока. За да аргументира това, ЕК обръща внимание на последователното класиране на България на ниско ниво в индекса за заплащането на данъци в докладите на Световната банка „Doing Business“.

По отношение мястото на България в индекса за заплащането на данъци (Paying taxes) в докладите на Световната банка „Doing Business“ е необходимо да се отбележи, че страната ни е класирана на 83 място през 2016 г. (DoingBusiness2017), на 90-то място през 2017 г. (DoingBusiness2018) и на 92 място през 2018 г. (DoingBusiness2019). Единият от изследваните показатели „the post-filing index“ беше въведен през 2017 г. (т.е. съществуват данни за 3 години) и изследва административната тежест след подаване на данъчните декларации. По-конкретно, цели да изследва процесите по възстановяване на ДДС и по

¹⁰ http://www.government.bg/files/common/GovPr_2017-2021.pdf

¹¹ Актуализация за 2018 г. на Националната програма за реформи на Република България в изпълнение на Стратегия „Европа 2020“ <http://www.minfin.bg/bg/867>

извършване на корекции в данъчните декларации за корпоративен данък като съобразява допълнително и времето за извършване на данъчна проверка или ревизия, необходимост от която би могла да възникне при споменатите процеси. При промяната на мястото на България в класацията от 83-то на 90-то през 2017 г. показателят „the post-filing index“ е претърпял също негативно изменение от 73,3 на 69,3 пункта, с което може да се обясни спадът в класирането през този предходен период. През 2018 г. обаче, същият индекс се изменя в положителна посока – от 69,3 на 71,02 (DoingBusiness2019), докато има спад в мястото на България от 90-то на 92-ро. Следва да се отбележи също, че в последния доклад на Световната банка другите изследвани показатели почти нямат промяна спрямо предходната година. Негативна промяна има само по отношение на Total tax and contribution rate (% of profit), който от 27,1 нараства на 27,7 и което вероятно се дължи на извършено увеличение на осигурителните вноски. Тези резултати показват, че при отсъствие на изходните данни, както и без анализ на представянето в проучването на други държави, не може да се направи окончателен извод относно причините за спада в класацията през 2018 спрямо 2017 г. или за негативна тенденция от представянето на мястото на България в индекса за заплащането на данъци (Paying taxes) в докладите на Световната банка „Doing Business“.

В отговор на направените препоръки от ЕК относно административната тежест и в продължение на политиката в тази областта, през месец октомври 2018 г. правителството одобри пакет от общо 1528 мерки за промяна и подобряване на административното обслужване за гражданите и бизнеса. С Решение № 704 на Министерския съвет от 5 октомври 2018 г. са приети **мерки за трансформация на модела на административно обслужване в България**¹², с което се предвижда общо 373 административни услуги и регулаторни режима да бъдат премахнати с цел облекчаване на гражданите и създаване на по-добри условия за икономическа и инвестиционна дейност. С решението се редуцират изискванията от заявителите документи, увеличава се служебният обмен на документи, съкращават се някои срокове и такси, стандартизират се услуги на администрации със сходен профил на дейност.

По-важните мерки, предвидени в плана, са свързани с предложения за отпадане или намаляване на случаите на изискване на най-масовите удостоверения, които служат в административните процедури като данните се установяват служебно от администрациите: скици, удостоверения за липса на задължения към общините, данъчни оценки, удостоверения за характеристики на земеделска земя, документ за образование, изисквания за предоставяне на издадени разрешения за оценки и въздействие върху околната среда, изисквания за данъчни декларации при придобиване на имот. Намалява се срокът на услугите, премахват се ненужните за попълване данни, премахва се изискването за подпечатване на заявления от юридически лица, както и се стандартизират услугите.

Планът за привеждане на мерките изисква до края на 2018 г., министрите да организират заличаване или вписване в Административния регистър на предоставяните административни услуги, а в срок до 31 март 2019 г. да изготвят и внесат за одобрение от Министерския съвет проектите за изменения на закони и подзаконови нормативни актове във връзка с предприетите промени, както и да разработят и да издадат актовете, които са от тяхна компетентност.

В изпълнение на Решение № 704 на Министерския съвет от 5 октомври 2018 г. и с оглед на стандартизиране на изброените услуги през 2018 г. са изпълнени мерките, свързани с промени в образците на данъчните декларации по Закона за местните данъци и такси, посредством което е облекчен режимът за предоставяне на удостоверение за

¹² http://pris.government.bg/prin/document_view.aspx?DocumentID=gRy5NtRx8nQXOXc7g2Frsg==

наследници от гражданите, постига се стандартизиране на услугите и намаляване на административната тежест¹³.

През периода на действие на ЕНС, с Решение № 338 на Министерския съвет от 23.06.2017 г. беше приет План за намаляване на административната тежест върху гражданите и бизнеса чрез премахване на изискването за представяне на някои официални удостоверителни документи на хартиен носител при предоставяне на административни услуги/ режими от административните органи. За реализация на Плана се използва средата за междурегистров обмен, която осигурява служебен достъп между първичните администратори на данни и административните органи, които по силата на нормативен акт имат право на достъп до съответните данни, включително и за нуждите на предоставяните от тях административни услуги за гражданите и/или бизнеса¹⁴. Във връзка с решението са изпълнени мерки, част от плана към ЕНС, включващи основно промени в ДОПК, ЗАДС, ЗКПО, ЗМДТ и ЗДДС по отношение изискването за издаване на хартиен носител от НАП и АМ на удостоверения за наличието или липсата на задължения. Вследствие на промените в ДОПК вече няма нормативна пречка удостоверението да се издава и като електронно подписано. Удостоверението се предоставя като административна услуга, вписана в Административния регистър. Правно основание за предоставяне на услугата е чл. 87, ал. 6, ал. 10 и ал. 11 от ДОПК, във връзка с чл. 162, ал. 2, т. 1 от ДОПК. Предоставената информация е от типа услуга „да/„не“ т. е. посочва се само име/наименование на лице, данни за наличие или липса на задължения, без да се посочва конкретен размер, с оглед защита на данъчната информация, съгласно чл. 74 от ДОПК.

През 2006 г. Европейската комисия предлага амбициозна програма за действие за намаляване на ненужния административен товар за предприятията в ЕС, която е одобрена от Европейският съвет през март 2007 година. В изпълнение на националните ангажиментите по **Програма за действие за намаляване на административните тежести в ЕС**, са предприети и реализирани три плана за действие за намаляване на административната тежест¹⁵. Акцентът на програмата е поставен върху премахването на остарелите, излишните или повтарящи се изисквания за представяне на информация. Съгласно обявените в началото на 2017 г. от Министерството на икономиката данни¹⁶, от 2007 г. за изпълнение на ангажиментите на национално ниво по Програмата за действие на ЕК, цел намаляване на административната тежест са изпълнени два плана за действие за намаляване на административната тежест за бизнеса с 20 %, като са изменени 3 кодекса, 23 закона и 5 наредби, инструкции и правилници. Изпълнени са 233 (77 %) от общо планираните 302 мерки. По предварителна оценка, постигнато е намаляване на административната тежест за бизнеса с 19 % от планираните 20 %. Изпълнява се третия план за действие, който предвижда намаляване с 30 на сто от избрано законодателство за периода 2015-2017 г. Той съдържа 130 мерки с потенциал за намаляване на административната тежест за бизнеса с 144.5 млн. лв. годишно. От приемането на плана до края на юни 2016 г. са изпълнени общо 50 мерки. В резултат на това, административната тежест за бизнеса е намаляла с 25 % от планираното намаление с 30 %. В рамките на третия план за действие по този проект е направен анализ на административната тежест по ЗАДС, набелязани са и са изпълнени мерки за намаляване на административната тежест по закона и правилника за неговото прилагане.

¹³ Заповед № ЗМФ-1288 от 21.12.2018 г. за одобряване на образци на данъчни декларации по Закона за местните данъци и такси издадена от министъра на финансите (обн., ДВ, бр. 107 от 28.12.2018 г.)

¹⁴ Информация за средата за междурегистров обмен RegiX може да бъде намерена на следния адрес: <http://regiaisweb.egov.bg/RegiXInfo/>

¹⁵ <http://abrio.mee.government.bg/page.php?category=512>

¹⁶ <https://www.mi.government.bg/bg/news/otchet-na-ministerstvo-na-ikonmikata-za-perioda-2014-2016-v-izpalnenie-na-programata-na-pravitelstvo-2780.html>

Усилията за опростяване на законодателството, избягване на свръхрегулирането и намаляване на регулаторната тежест на ниво Европейски съюз продължават. България участва в изпълнението на Програмата за пригодност и резултатност на регулаторната рамка (REFIT)¹⁷, в рамките на която се обсъждат различни предложения за опростяване в редица области на политиката.

С Решение № 411 от 19 май 2016 г. на Министерския съвет е приет **План за действие с мерки, адресиращи основните проблемни области, възпрепятстващи нарастването на инвестициите**, утвърдени с Решение № 617 на Министерския съвет от 12 август 2015 година и допълнен с Решение № 609 на Министерския съвет от 22 юли 2016 година. Документът съдържа три направления: Правни мерки, Административни мерки и Открити въпроси. Одобреният План за действие съдържа общо 97 мерки, предвиждащи промени в 21 закона и съответната подзаконова нормативна уредба. Немалка част от мерките са инициирани от бизнеса, чрез представителите на различни бизнес асоциации, включени в процеса на подготовка на мерките, като адресират реални проблеми в икономиката. Целта на предприемането на тези мерки е постигане на по-добро позициониране на страната като атрактивна дестинация за инвестиции в престижни международни класации.

В одобрените от правителството отчети за напредъка в изпълнението на Плана за действие с мерки, адресиращи основните проблемни области, възпрепятстващи нарастването на инвестициите, през 2018 г. са включени следните мерки от проблемна област „Време за плащане на данъци“:

- прието е изменение на Закона за счетоводството, с което от задължителен независим финансов одит се освобождават финансовите отчети на акционерни дружества и командитни дружества с акции, които са микропредприятия;
- разработена е и е внедрена в реална среда нова електронна услуга на НАП, свързана с подаване на искания за удостоверения за местно лице по електронен път¹⁸;
- приети са изменения в Закона за туризма, с които **„къща за гости“** се определя като **„жилищна сграда“**. С тази промяна се премахват затрудненията пред инвеститорите, които се пораждаха от неясния статут и не причисляването на къщите за гости към определена категория строежи;
- облекчени са административните процедури и изисквания към клиентите на НАП при подаване на заявления и потвърждаване на достъпа до електронни услуги на НАП от всеки офис на агенцията. Уеднаквена е практиката на всички офиси на НАП и са разширени предоставяните от Агенцията електронни услуги, с което е подобро прилагането на регламентиранията правила при получаване на документи, подписани с електронен подпис на официалните електронни адреси на НАП.

Ключови резултати от изпълнението на мерките за намаляване на административната тежест

Осигуряване на качествено обслужване и улесняване на клиентите при изпълнение на задълженията е водещ приоритет за националните приходни администрации. Мерките за развитие, свързани с предоставеното обслужване през периода 2015-2018 г., са насочени към

¹⁷ https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/evaluating-and-improving-existing-laws/refit-making-eu-law-simpler-and-less-costly_bg

¹⁸ Отчети за изпълнението на Плана за действие с мерките за подобряване на инвестиционната среда <http://www.gov.bg/special/bg/prestsentar/zasedaniya-na-ms/dneven-red-na-zasedanieto-na-ministerskiya-savet-na-23-01-2019-g> и <http://www.gov.bg/bg/prestsentar/zasedaniya-na-ms/dneven-red-na-zasedanieto-na-ministerskiya-savet-na-01-08-2018-g#block1>

повишаване качеството на обслужване, стимулиране на доброволното изпълнение и увеличаване събираемостта на данъците и осигурителните вноски, подобряване данъчно-осигурителната култура на клиентите и намаляване разходите, както на клиентите, така и на администрацията.

Облекчаване на административните режими и процедури и съкращаване на сроковете за предоставяне на услуги

Мярка 3.1: Облекчаване на административните режими и процедури и съкращаване на сроковете за предоставяне на услуги от АМ

Мярка 3.2: Облекчаване на административните процедури и изисквания за клиентите на НАП

Мярка 3.3: Повишаване на дела на информацията, обменяна по служебен път с други държавни структури, включително и във връзка с прилагането на комплексно административно обслужване. Осигуряване на достъп до бази данни и информационни системи на други институции

През периода на действие на Стратегията, с оглед **намаляване на административната тежест и разходите на задължените по ЗАДС лица** са предприети следните действия:

- въведено е директно освобождаване от облагане с акциз, а не освобождаване чрез възстановяване на акциза за данъчнозадължените лица, които използват денатуриран по специален метод етилов алкохол за производство на стоки, които не са предназначени за човешка употреба (2015);

- регламентирано е извеждането на акцизни стоки, облепени с бандерол от един данъчен склад до друг данъчен склад на един и същ лицензиран складодържател на територията на страната да не се счита за освобождаване за потребление, а стоките да могат да се движат между двата склада под режим отложено плащане на акциз, след получено разрешение от директора на Агенция „Митници“ (2015);

- намалени са сроковете за възстановяване на платен акциз, като отпадна и изискването лицензираните складодържатели да подават отчет за получените бандероли поради обстоятелството, че отчетността на бандеролите се отразява в регистър „Дневник на складовата наличност“ (2015);

- облекчен е регулационният режим по отношение на смазочните масла, като е регламентирано освобождаване от облагане с акциз за опаковки до 5 литра, както и опростена процедура за уведомяване по чл. 76в от ЗАДС, в случаите на получаване на смазочни масла от друга държава членка в количества над 5 литра до 210 л. (2015);

- при лицензирането и регистрационните режими от административните задължения на лицата отпада задължението да представят пред митническата администрация удостоверения за наличие или липса на данъчни задължения и задължения за задължителни осигурителни вноски. Тази информация се получава по служебен ред от НАП (2016);

- в случаите на възстановяване на платен акциз, срокът за връщане на сумите или прихващането им с изискуеми публични задължения на лицето, събирани от Агенция „Митници“, е намален от 14-дневен на 7-дневен (2016);

- отпада изискването лицата да предоставят декларация, че не са извършили тежко или повторно нарушение по ЗАДС. Информацията се осигурява по служебен път, чрез оторизиран достъп до Регистър на задълженията към митническата администрация (РЕЗМА), поддържан от Агенция „Митници“ (2017);

- отпада задължението за лицензираните складодържатели, регистрираните получатели, временно регистрираните получатели и регистрираните изпращачи да предоставят пред митническата администрация имената на служителите, упълномощени да подписват електронни административни документи и спесимени на подписите им (2018);

- създаден е ред за анулиране/деактивиране на погрешно подадени искания, описи и отчети за бандероли (2018);
- предвид нормативно определеният срок в ЗАДС относно банковите гаранции, които трябва да са със срок на валидност не по-малко от една година от датата на издаването им и с цел избягване на затруднения при приемане на анекси към банкови гаранции, е отменено изискването за посочване в образца на документа на седалището и адреса на управление на търговеца (2018);
- отменено е задължението за икономическите оператори да подават акцизната декларация след внасянето на дължимия акциз и да прилагат към акцизната декларация документите за извършеното плащане за удостоверяване внасянето на акциза в държавния бюджет (2018);
- отменено е изискването за лицата, подали уведомление за издаване на удостоверение за регистрирана цена или за промяна на регистрирана цена, за представяне на документ за платена по сметка или в брой на касата на Централното митническо управление на Агенция „Митници“ държавна такса по чл. 11а, ал. 1 от Тарифа № 12 за таксите, които се събират в системата на Министерството на финансите по Закона за държавните такси, одобрена с Постановление № 55 на Министерския съвет от 1993 г. (2018);
- по отношение на продажбите на втечен нефтен газ (LPG) в бутилки за отопление на физически лица са приети промени, с които се регламентира издаването на обобщени акцизни данъчни документи за извършените продажби през съответния ден и продадените количества задължително се посочват на отделен ред (2018);
- извършени са промени в БАЦИС за намаляване на административната тежест при издаване на лиценз/регистрация по ЗАДС (2018).

През 2017 г. с промените направени в Закон за допълнение на Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност е въведено изискването за предоставяне на свидетелство за съдимост по служебен път в: Данъчно-осигурителния процесуален кодекс, Кодекса на застраховането, Кодекса за социално осигуряване, Закона за акцизите и данъчните складове, Закона за корпоративното подоходно облагане и др.

Следва да бъдат отбелязани и отчетените резултати в следните направления: прилагане на автоматична оценка на риска и опростена процедура по възстановяване на декларирано ДДС за възстановяване и на надвнесени суми по годишната данъчна декларация по чл. 50 от ЗДДФЛ за физическите лица и въвеждането и развитие на нов подход към добросъвестните задължени лица допуснали грешки при декларирането на задължения и насърчаване на доброволното изпълнение. В тези направления е необходимо да се отчете ролята на следните по-съществени промени в нормативната уредба и в организацията на дейността на НАП:

- прилагане на опростена процедура по възстановяване на декларирано ДДС за възстановяване и на надвнесени суми по годишната данъчна декларация по чл. 50 от ЗДДФЛ за физическите лица. През 2017 г. на 14 588 лица, регистрирани по ЗДДС, е възстановен данъка по опростената процедура и на 15 272 физически лица е възстановен надвнесен данък по ГДД по чл. 50 от ЗДДФЛ. През 2018 г. по опростената процедура е възстановен данъка върху доходите на над 38 000 физически лица и на над 16 000 регистрирани по ЗДДС лица е възстановен ДДС;
- отпада изискването за прилагане на документи, доказващи основанието за прилагане на данъчните облекчения, когато пълният размер на съответното данъчно облекчение е ползван чрез работодателя по основното трудово правоотношение;
- отпада изискването за подаване на декларация по чл. 55 от ЗДДФЛ за дължимия от местни физически лица окончателен данък по чл. 46 от същия закон за доходи от източници в чужбина. Този данък от 2018 г. се декларира само в годишната данъчна

декларация по чл. 50 от ЗДДФЛ и ще се внася в сроковете за внасяне на годишния данък (до 30 април на годината, следваща годината на придобиването на дохода), а не както до тогава на четири вноски (до края на месеца, следващ тримесечието на придобиването на дохода);

- отпада задължението на лицата да подават годишна данъчна декларация по чл. 92 от ЗКПО и годишен отчет за дейността за юридическите лица, които не са осъществявали дейност по смисъла на Закона за счетоводството. Броят на декларациите, подадени от лица, които не са осъществявали дейност през 2016 г., е 195 837 бр. от общо 517 977 бр. подадени ГДД по чл. 92 от ЗКПО за тази година. През 2018 г. е въведена възможност в определени случаи, въпреки че данъчно задълженото лице не осъществява дейност по смисъла на закона за счетоводството, да може да подаде годишна данъчна декларация. Същата възможност е въведена и по отношение на случаите на прекратяване с ликвидация или обявяване в несъстоятелност;

- отпада задължението преди заличаване на едноличен търговец от търговския регистър да бъде уведомена НАП. До промяната, през 2017 г. над 2500 лица са подали уведомления по чл. 77 от ДОПК от този вид;

- отпада задължението на лицата за съставяне и подаване на опис за наличните активи при първоначална и повторна регистрация по ЗДДС. До промяната, през 2017 г. над 2 800 лица са подали описи за активите при регистрация по ЗДДС;

- предоставяне на възможност на ЗЛ при откриване на грешка в декларираните данни и обстоятелства, еднократно в срок до 30 септември на годината, следваща годината на придобиване на дохода, да правят промени чрез подаване на нова декларация;

- предоставяне на възможност за подаване на декларации за доходите на починали лица от наследниците по закон или по завещание;

- предоставяне на възможност лицата да коригират данните в подадени от тях декларации в случаите когато след анализ на декларираните данни, вкл. в хода на контролни действия и производства, е установено, че са допуснали грешки при изпълнение на данъчни и осигурителни задължения. В резултат на тази и горните две промени, през 2017 г. (до 30.09.2017 г.) на основание чл. 53, ал. 2 от ЗДДФЛ са подадени 3 814 бр. коригиращи декларации, а на основание чл. 75, ал. 3 от ЗКПО – 3 179 бр. Подадените декларации от наследници на починали лица през 2017 г. са 812 броя.

Във връзка с горното, следва да се има предвид още, че спрямо лицата, за които се установяват несъответствия с декларираните данни, се прилагат различни мерки – информиране на лицата чрез изпращане на съобщения по имейл за възможността сами да коригират данните в декларациите си в рамките на законовия срок, покани за отстраняване на несъответствия след изтичане на срока за доброволна корекция и подаване на коригиращи декларации, извършване на проверки и други. Предприетите действия през 2018 г. във връзка с установени несъответствия са следните:

- а) за лица, получили субсидии от ДФЗ, но неподали декларации (55 000 лица) или подали декларация с установени несъответствия в размера на деклариания доход (над 27 000 лица), е предприета информационна кампания с цел коректно деклариране в рамките на законовия срок;

- б) изпратени покани за отстраняване на несъответствия в годишните данъчни декларации към над 15 000 лица;

- в) проверки за извършване на корекции в осигурителни декларации - над 125 000 проверки.

През 2018 г. направените законодателни промени по отношение намаляването на административната тежест, включват още:

- унифициран е срокът за подаване на данъчни декларации и за внасяне на дължимите данъци за последния данъчен период за всички хипотези на заличаване/прекратяване на данъчно задължено по ЗКПО лице и за всички видове данъци,

дължими по реда на този закон. Същият подход е приложен и по отношение на декларирането и внасянето на данъка, удържан при източника, данъка върху разходите и данъка, дължим от лицата, които за дейностите, посочени в закона, вместо с корпоративен данък се облагат с алтернативен данък;

- улесняване на лицата при ползване на данъчните облекчения по ЗДДФЛ - за млади семейства, за деца и за деца с увреждания, чрез отпадане задължението към годишната данъчна декларация да се прилага писмена декларация от съпруга/та, че същият/ата няма да ползва данъчното облекчение;

- промяна на режима на облагане на придобитите облагаеми парични и предметни награди от игри, състезания и конкурси, които не са предоставени от работодател или възложител, а именно да преминат към облагане с окончателен данък, вместо с данък върху годишната данъчна основа. Промяната намалява административната тежест за лицата, които няма да са задължени да декларираят тези доходи в годишната си данъчна декларация, както и за предприятията – платци на наградите, които няма да са задължени да издават служебни бележки;

- прецизиран е начина на закръгляване на годишните данъци върху доходите на физическите лица, така че дължимият данък за довносяне по годишна данъчна декларация да се внася без стотинки, а само в левове.

През периода е дадена възможност за заявяване на регистрация (по чл. 100, ал. 1 и 2) по ЗДДС пред Агенцията по вписванията едновременно със заявяването за вписване на първоначална регистрация по реда на глава втора от Закона за търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел. Мярката е заложена и в плана за действие по Решение № 411 от 19 май 2016 г. на Министерския съвет.

През 2015 г. в НАП е внедрено мобилно приложение, предоставящо достъп до информация, чрез мобилен телефон. Увеличена е ползваемостта на ПИК, като за цел е:

- засилена е сигурността му, чрез предварително генериране на ПИК, който се предоставя в запечатан плик и чрез задължението при първоначално ползване на услугите с ПИК да се изисква въвеждане и потвърждаване на актуален имейл адрес;
- създаден е профил на клиента, чрез който могат да се правят промени;
- реализирана е възможност за промяна на ПИК от задълженото лице по електронен път (интернет), както и за намаляване обхвата на услугите за ползване с ПИК и прекратяване на ПИК;
- предоставена е възможност за издаване на ПИК във всеки офис на НАП, независимо от регистрацията на лицето, или по пощата.

През 2018 г., във връзка с осигурената възможност за подаване на декларации, документи и данни от физическите лица по електронен път с ПИК, са издадени нови 159 926 ПИК на физически лица, с което броят им е вече над 560 000. Над 164 510 лица са подали данъчната си декларация с ПИК.

Документи	2016 г. бр.	2016 г. подадени по интернет	2017 г. бр.	2017 г. подадени по интернет	2018 г. бр.	2018 г. подадени по интернет
Декларации по ЗДДФЛ	609 254	29.81%	590 506	35.74%	649 174	41,25%

Източник НАП

През 2017 г. са сключени 4 нови двустранни споразумения с общини за достъп до е-услуги и 1 ново двустранно споразумение с „Централен депозитар“. И през 2018 г.

сключените нови двустранни споразумения с общини за достъп до е-услуги са 4 като е сключено и 1 ново двустранно споразумение с Национална здравноосигурителна каса. Въз основа на споразуменията, лицата притежаващи ПИК, издаден от НАП, могат да използват същия като идентификатор за достъп до електронните услуги, предоставяни от други държавни и общински администрации. Подаването на заявления и потвърждаване на достъпите до електронни услуги на НАП се извършва унифицирано от всеки един от офисите на агенцията. Съгласно данните относно ползваемостта на услугите, предоставени от НАП с ПИК, през 2018 г. направените справки от услугите „Предоставяне на данъчна и осигурителна информация и информация от данъчно-осигурителната сметка“ са 8 645 488 бр., а подадените документи и декларации са 829 186 броя.

В началото на 2018 г. е предоставена възможност на клиентите на НАП за плащания с дебитни и кредитни карти на публичните задължения през ПОС терминали: виртуален ПОС и физически ПОС устройства, инсталирани във всички офиси на Агенцията. Приемът за плащания стартира от 01.02.2018 година. Осигурен е прием на плащания с платежни карти MasterCard, Maestro, Bcard, Visa, Diners Club и Discover, издадени от издатели в Република България и от издатели извън територията на Република България. За направените картови плащания чрез ПОС терминали на НАП, задължените лица - юридически лица и физически лица не дължат такси за превод, като плащането се смята за получено в деня на авторизацията на нареждането за плащане. За периода от стартиране на услугата до края на 2018 г. над 300 000 лица са извършили плащания от виртуалния и физически ПОС терминал.

Необходимостта от прецизиране от органите по приходи на исканията за предоставяне на информация от задължените лица в хода на контролните производства през 2018 г. е поставена на дневен ред. В ИС "Контрол" е създадена възможност за присъединяване на документи, предоставени в хода на предходни производства. В исканията за предоставяне на информация от задължените лица е добавен текст, указващ възможността лицата да посочат предходно производство, в което са предоставили исканата информация или документи, без да е необходимо да предоставят същите в хода на настоящото. С писмо изх. №20-00-52/29.03.2018 г. на изпълнителния директор на НАП са дадени указания, регламентиращи реда при получаване на документи, подписани с електронен подпис на официалните електронни адреси на НАП. Актуализиран е формуляра на исканията за предоставяне на информация от ЗЛ.

Изготвено е становище във връзка с приложението на разпоредбата на чл. 132, ал. 5 и 6 от Закона за данък върху добавената стойност (ЗДДС) и § 46 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за акцизите и данъчните складове (ПЗР на ЗИД на ЗАДС) по отношение на договори за неперсонифицирано дружество, сключени под отлагателно условие. Дадени са указания за реда при получаване на документи, подписани с електронен подпис, на официалните електронни адреси на НАП - писмо изх. №20-00-52/29.03.2018 г. изпълнителния директор на НАП.

В допълнение, в приетите в законодателството през 2018 г. промени е заложена напълно нова концепция за премахване на хартиения носител на служебните бележки по чл. 45 от ЗДДФЛ за придобития през годината облагаем доход и удържания данък на физическите лица, като в тази връзка е предвидено да отпадне законовото задължение на работодателите за издаване на служебни бележки, а това да става само при поискване от страна на лицата. Механизмът на промяната предвижда информацията от служебната бележка да се предоставя от платците на доходите с подаваната от тях справка по чл. 73, ал. 1 от ЗДДФЛ след малки допълнения към настоящия ѝ образец. По този начин, освен отпадане на задължението за издаване на служебните бележки и на задължението за

прилагането им към годишната данъчна декларация, предоставените данни автоматично да се зареждат в образците на годишните данъчни декларации на лицата, което значително ще опрости процеса на попълването и подаването им по електронен път.

Въвеждането на тази концепция с всички произтичащи промени е предвидено да влезе в сила за доходите, изплатени след 31 декември 2018 г., като по-ранното им приемане има за цел да подпомогне подготовката и безпроблемното прилагане на промяната от засегнатите страни.

Разширяване обхвата на услугите, предоставяни по електронен път

Мярка 3.4: Изграждане на диференцирани канали за услуги спрямо потребностите на клиентите и с фокус върху използването на съвременни технологии

Предоставените нови услуги на НАП с ПИК и КЕП през 2015 г. са 18 броя. Реализираните и внедрени през 2015 г. нови електронни административни услуги в Е-портала на АМ са 13 броя. Доразвит е Интернет сайта на НАП, с цел превръщането му в единна точка за предоставяне на информация на лицата за наличие или липса на задължения за републикански и местни данъци, с оглед на което е предоставена възможност за извършване на справка за задължения за местни данъци и такси към общините през портала на НАП, с възможност за заплащането им.

През 2016 г. внедрените от НАП нови е-услуги са 11 броя. Издадени са ПИК на 100 647 клиенти на агенцията. Над 90% от всички основни декларации (данъчни, осигурителни, уведомления по КТ) се получават в НАП по електронен път. През същата година е отчетено, че годишно НАП разменя с клиентите общо над 100 млн. електронни документа, което спестява на бизнеса и гражданите пряко над 300 млн. лв. административни разходи.

През 2017 г. е прието декларацията по чл. 55, ал. 1, която се изготвя и подава от предприятията – платци на доходи, задължени да удържат и внасят данъци, от 2018 г. да се подава само по електронен път. През 2018 г. тази мярка е разширена като от 2019 г. и самоосигуряващите се лица са задължени да подават декларацията по ЗДДФЛ само по електронен път. С промяната се унифицира реда за подаването на декларацията с този, регламентиран по отношение на декларацията по чл. 201, ал. 1 от ЗКПО, която се подава само по електронен път. Също така, през 2018 г. е приета и промяна, справката за изплатени доходи по чл. 73, ал. 1 от ЗДДФЛ да се подава от предприятията и самоосигуряващите се лица - платци на доходи по електронен път. Справка-декларацията по ЗДДС, VIES-декларацията и отчетните регистри се подават само по електронен път при условията и реда на ДОПК, освен в изрично предвидените в закона случаи.

През 2017 г. НАП е разработила и внедрила на реална среда 12 нови електронни услуги с КЕП и ПИК. Внедрена е е-услугата, позволяваща връчване на документи на задължените лица по електронен път. Системата ИС „Контрол“ предоставя електронни услуги, като дава възможност на клиентите на НАП по електронен път да получават и да предоставят документи, включително да извършват справки за ревизии или проверки и статуса на изпратените от и към НАП по електронен път документи. В хода на извършваните контролни производства, на задължените лица за 2017 г. са връчени или предоставени по електронен път 384 262 броя документи.

От началото на месец септември 2017 г., след промяна на нормативните разпоредби в ДОПК, е реализирана и предоставена на клиентите на НАП телефонна услуга за получаване на разширен кръг от информация и съдействие след идентификация от клиента. Клиентите идентифицирали се с ПИК на информационния телефон на НАП - 0700 18 700, могат да получат детайлна информация за декларираните от тях и за тях данни към НАП и данни съдържащи се в данъчно-осигурителните им сметки. За периода от стартиране на услугата м.09 до 31.12.2017 г. услугата е ползвана от 1 085-ма клиенти на

НАП.

Със ЗАДС и правилника за прилагането му, са регламентирани възможностите за икономическите оператори да подават по електронен път различни искания и уведомления до митническите органи, както и подаването по електронен път на акцизни и рекапитулативни декларации, е-АДД (електронни акцизни данъчни документи), е-АД (електронни административни документи). Изискванията за обмен на информацията по електронен път са задължителни за по-голяма част от икономическите оператори, като изключение от общото правило правят само регистрираните СМОД (специализирани малки обекти за дестилиране) и ОВМВ (обекти за винопроизводство на малки винопроизводители). В резултат на посочената регламентация през 2017 г. в Агенция „Митници“ са обработени електронно 639 352 броя декларации и други документи.

През 2018 г. НАП е разработила и внедрила на реална среда 15 бр. нови електронни услуги. Извършено е тестване и внедряване на актуализираните версии на всички декларации, справки и др., подавани по електронен път за 2018 г. От 01.02.2018 г. е разширен обхватът на 2 бр. предоставяни от НАП електронни услуги:

- Справка за задълженията с възможност за извършване на плащане – достъпна с ПИК и КЕП. В услугата е добавена възможност за плащане с платежни карти чрез виртуален ПОС-терминал на НАП. Новата възможност осигурява безплатно за задължените лица извършване на плащане към НАП, при което плащането се отразява в Данъчно-осигурителната сметка на задълженото лице в реално време;

- Плащане на задължения към бюджета по електронен път – със свободен достъп. В услугата е добавена възможност за плащане с платежни карти чрез виртуален ПОС-терминал на НАП. Новата възможност осигурява безплатно за задължените лица извършване на плащане към НАП, при което плащането се отразява в Данъчно-осигурителната сметка на задълженото лице в реално време.

В резултат на изпълнените мерки, през интернет сайта на НАП лицата могат да видят своите задължения към НАП и към определен брой общини и да подадат по електронен път декларациите по ЗМДТ. НАП систематично усъвършенства съществуващите е-услуги, съгласно предварително одобрен план за развитие на е-услугите през съответната година.

Отчет за изпълнението през 2018 г. на мерките от Плана за действие към ЕНС 2015 – 2017 (таблици)

Този раздел съдържа информация относно изпълнението през 2018 г. на всички мерки от Плана за действие към ЕНС 2015 - 2017. Отчетът е представен в три отделни таблици (по стратегически цели), които съдържат данни за извършените през 2016 г. конкретни дейности, степента на изпълнение на мярката, планираните към края на периода дейности, както количествените и качествените измерители на резултатите и техните стойности.

Стратегическа цел 1: Справяне със сенчестата икономика

Таблица с мерки и дейности за постигане на стратегическа цел 1 от ЕНС 2015-2017 г.

1	2	3	4	5
Пореден № на мярката от Плана за действие	Наименование на мярката	Дейности за изпълнение на мярката извършени/започнати през 2018 г.	Индикатори за изпълнение	Ефект / стойност на индикатора за изпълнение към 31.12.2018 г.
1.1	Разширяване на обхвата на въведения механизъм за контрол на доставките и движението на акцизни стоки (в момента само за течните горива), чрез включване на още две групи акцизни стоки – алкохол и тютюневи изделия	Подготовка и изграждане на нови или усъвършенстването на настоящи информационни системи на АМ и НАП. Подобри са справочните възможности на Информационна система „Контрол на горивата“ (ИСКГ). Оптимизиран е интерфейсът и източниците на данни за целите на ИСКГ. Актуализирани са интерфейсите за обмен на информация между ИСКГ и електронните услуги и системи на НАП, както и спрямо външните за НАП информационни системи. Изградена е нова функционалност за съпоставяне на данни за задължени лица През 2018 г. са създадени: - нова електронна услуга в НАП, за подаване на данни свързани с чл. 176в, ал. 14 от ЗДДС за вписване в регистъра по алинея 15 от същата разпоредба на закона; - приложение в Управление на информационни системи (УИС), което дава детайлна информация по прекъсване/възстановяване на връзката на Електронна система с фискална памет (ЕСФП) с НАП, с акцент – локализиране на обекти, от които има съобщение за прекъсване на връзката, което не е последвано от съобщение за възстановяване за период по-голям от 24 часа. Усъвършенствани функционалности на система „БАЦИС“ във връзка с приетите законодателни промени и промените в общностните спецификации.	Приети проекти за изменение и допълнение на съответните нормативни актове Внедрени в реална експлоатация съответните модули или нови информационни системи.	Усъвършенствана е Информационна система „Контрол на горивата“ (ИСКГ) Нова електронна услуга на НАП във връзка с чл. 176в, ал. 14 от ЗДДС и приложение в Управление на информационни системи (УИС) Усъвършенствани функционалности на система „БАЦИС“

1	2	3	4	5
Пореден № на мярката от Плана за действие	Наименование на мярката	Дейности за изпълнение на мярката извършени/започнати през 2018 г.	Индикатори за изпълнение	Ефект / стойност на индикатора за изпълнение към 31.12.2018 г.
		Преценка и предложения за изменение и допълнение на съответните нормативни актове (ЗДДС, ЗАДС, други). Направени са промени за противодействие на данъчни измами в Наредба № Н-18 (обн., ДВ, бр. 80 от 28.09.2018 г), които са пряко свързани с препятстване на нарушенията при търговията с горива и касаят осъществяването на контролната дейност на НАП в обекти, в които се използват ЕСФП. Внедряване на съответните модули или нови информационни системи. Изпълнени са дейности по проект 3.3.2.14 от ПГ-2018 за внедряване в експлоатация на промени в модул „Измервателни устройства” и модул „Уведомления” на БАЦИС във връзка с прилагането на чл. 103в от ЗАДС. Системите EMCS (общностната система за движение на акцизни стоки под РОПА) фаза 3.4 и SEED (общностната система за потвърждение на автентификацията на лицата, можещи да получават и изпращат акцизни стоки под РОПА) версия 1.11 са внедрени в експлоатация.		НИД на Наредба № Н-18 (обн., ДВ, бр. 80 от 28.09.2018 г) Внедрени в експлоатация - EMCS фаза 3.4 и SEED в. 1.11
1.2	Единно противодействие на митнически и данъчни нарушения с предмет акцизни стоки, както и на данъчните измами с акциз и ДДС	Съвместна оценка на риска от АМ и НАП по отношение на лица, извършващи дейности с акцизни стоки. Извършен е анализ за локализиране на лица, които следва, но не са предоставили обезпечение по чл. 176в - изцяло или в намален размер. Анализирани са над 550 лица, за които в ТД на НАП се извършва оценка на риска и възлагане на контролни действия. Подбрани са 45 броя обекти с ЕСФП с данни за несъответствия след анализ, вкл. и чрез ИСКГ, при които под координацията на МКЦПККДРСТ се възлагат проверки, по график, съгласуван с останалите контролни институции в бранш „горива“. Извършване на целеви проверки на лица, въвеждащи на територията на страната смазочни и базови масла. Извършен е непрекъснат 24 часов, ежедневен мониторинг	Брой извършени проверки Установени задължения за акциз при последващ контрол на лицата, участвали в схеми за данъчни измами с акциз и ДДС Брой образувани досъдебни производства от разследващ митнически инспектор за престъпления с предмет акцизни стоки.	Фискален контрол на над 65 данъчни склада: - Проверено количество на ГКПП – 143 179 831 литра - Проверено количество на изход на ДС /освободено за потребление, с платен акциз/ - 130 581 655 литра - Проверено количество под режим РОПА за постъпило и напуснало от и до друг ДС гориво – 70 074 890 литра - Поставени технически средства за контрол – 1 413 бр. - Наложени обезпечения – 303 броя / 129 лица/ в общ размер на 739 985 лева

1	2	3	4	5
Пореден № на мярката от Плана за действие	Наименование на мярката	Дейности за изпълнение на мярката извършени/започнати през 2018 г.	Индикатори за изпълнение	Ефект / стойност на индикатора за изпълнение към 31.12.2018 г.
		на дейността на 1 бр. данъчен склад. Съвместни проверки на АМ и НАП в обекти за съхранение и продажба на енергийни продукти. Съвместните проверки на митническите органи и органите на НАП в обекти за съхранение и продажба на енергийни продукти през 2018 г. са над 20. През 2018 г. митническите органи са извършили общо над 16 хил. физически проверки за спазване изискванията на ЗАДС и нормативните актове за неговото прилагане. Сигнализиране на компетентната прокуратура в случай на данни за извършено престъпление. Брой образувани досъдебни производства от разследващ митнически инспектор за престъпления с предмет акцизни стоки- 244. Предотвратяване на възможностите за злоупотреби и данъчни измами с ДДС при търговията с течни горива. В резултат на осъществения през 2018 г. акцизен и митнически контрол са предотвратени щети за бюджета в размер на над 12 млн. лв. (над 10,4 млн. лв. от акциз на цигари, над 0,8 млн. лв. от акциз на тютюн за пушене, над 0,8 млн. лв. от акциз на етилов алкохол и алкохолни напитки, над 0,07 млн. лв. от акциз на енергийни продукти). Приключени от митническите органи общо 45 броя ревизии на данъчнозадължени лица за установяване на задължения за дължим акциз. Установени в резултат на извършените ревизии задължения за акциз и лихви за просрочие в размер на 24 215 473.88 лв. През 2018 г. в ГДНП, СДВР и ОД на МВР в страната са образувани общо 462 броя досъдебни производства по чл. 255 – чл. 260 от НК, които касаят престъпления против данъчната и осигурителната система. В изпълнение на Разпоредително писмо рег. № 11938р-6693/03.04.2015 г. на Директора на ГДНП - МВР, ОД на		Извършени от митнически органи над 16 хил. физически проверки за спазване на законовите изисквания. Над 20 съвместни проверки на НАП и АМ 244 бр. образувани досъдебни производства от разследващ митнически инспектор за престъпления с предмет акцизни стоки Предотвратени щети за бюджета в размер на над 12 млн. лв. Приключени 45 броя ревизии - установени задължения за акциз и лихви за просрочие в размер на над 24 млн. лв. 462 броя досъдебни производства по чл. 255 – чл. 260 от НК

1	2	3	4	5
Пореден № на мярката от Плана за действие	Наименование на мярката	Дейности за изпълнение на мярката извършени/започнати през 2018 г.	Индикатори за изпълнение	Ефект / стойност на индикатора за изпълнение към 31.12.2018 г.
		МВР в страната и СДВР ежеседмично отчитат иззетите количества акцизни стоки без необходимите акцизни бандероли - цигари и нарязан тютюн. Резултатите се обобщават ежеседмично и се докладват на ръководството на ГДНП - МВР с оглед систематизиране и анализ на данните, характеризиращи оперативната обстановка по отношение извършените престъпления по този тип деяния и планиране на мерки за противодействие. През 2018 г. на територията на страната са иззети 19 097 580 къса цигари, и 73 235 кг. нарязан тютюн. Съставени са 1 070 броя АУАН, заведени са 2 357 броя преписки и са образувани 844 броя досъдебни производства. В изпълнение на Разпоредителни писма рег. № 3286р-3183/2016 г. и рег. № 3286р-3800/2016 г. на Директора на ГДНП - МВР и с оглед осъществяване на ефективно противодействие на извършените престъпления срещу митническия режим, в частност такива насочени към производството, държането и разпространението на алкохол и алкохолни напитки в нарушение на действащото законодателство, както и насочени към производство, държане и разпространение на горива, ежеседмично се отчитат резултатите от извършени проверки от ОД на МВР в страната и от СДВР. През 2018 г. са иззети 16 745 литра етилов алкохол и 35 609 литра газьол.		Иззети са 19 097 580 къса цигари, и 73 235 кг. нарязан тютюн. Съставени са 1 070 броя АУАН, заведени са 2 357 броя преписки и са образувани 844 броя досъдебни производства. Иззети 16 745 литра етилов алкохол и 35 609 литра газьол.
1.3	Разширяване на обхвата и усъвършенстване на механизма за осъществяване на фискален контрол върху движението на стоки с висок фискален риск	Усъвършенстване организацията на работа по осъществяване на фискален контрол. По проект на Главна дирекция „Фискален контрол” към Централно управление на НАП (ГДФК) за техническо подпомагане на фискалния контрол върху движението на СВФР от Службата за подкрепа към ЕК: - Разработени са функционална и техническа спецификации, описващи бизнес и техническите изисквания на ГДФК - Въведено двустепенно меню за въпроси, свързани с фискалния контрол /в интегрирания гласов портал на НАП 0700 18 700/	Брой установени случаи на злоупотреби при търговията със стоки с висок фискален риск	наложени обезпечения – 1 208 бр. на обща стойност 7 278 550 лв. • ръст на декларираната данъчна основа на ВОП с 1 185,3 млн. лв. (9,2%); • ръст на декларираната данъчна основа на ВОД със 273,8 млн. лв. (5,3%); • ръст на приходите от данъци и задължителни осигурителни вноски на лица осъществили ВОП и ВОД на СВФР е с 239,5 млн. лв. (12,3%);

1	2	3	4	5
Пореден № на мярката от Плана за действие	Наименование на мярката	Дейности за изпълнение на мярката извършени/започнати през 2018 г.	Индикатори за изпълнение	Ефект / стойност на индикатора за изпълнение към 31.12.2018 г.
		- Разработен е проект на ЗИД на ДОПК - Оптимизирани са работните процеси в ОЦ на ГДФК /1ви етап/ За периода от 01.01.2018 г. до 31.12.2018 г. на фискалните контролни пунктове са извършени общо 374 599 проверки на транспортни средства, като на 94 189 са поставени технически средства за контрол. Извършените проверки от мобилните екипи на място на получаване/разтоварване са 58 064. В резултат на извършените контролни действия са наложени 1 208 обезпечения на 787 задължени лица. Общата стойност на обезпеченията е в размер на 7 278 550 лв. При 14 задължени лица стоката е изоставена в полза на държавата. Действия по предотвратяване на контрабандни схеми: предотвратен контрабанден внос на замразено свинско рагу, с общо тегло около 17 442 кг., 600 кг. замразен гъши дроб, 1700 кг. портокали, 21 000 кг. сухо мляко и е предотвратен опит за укриване на 1520 кг. ядки (бадеми и кашу). Съдействие от служителите на МВР при осъществяване на контрол върху движението на стоки с висок фискален риск, на местата на получаване/разтоварване – 126 бр. : Съдействието на служителите на МВР се осъществява в изпълнение на Заповед № 8121з-46/16.01.2015 г. на Главния Секретар на МВР относно “Оказване на съдействие от служителите на МВР при осъществяване на контрол върху движението на стоки с висок фискален риск, извършван от служители на Главна дирекция „Фискален контрол” към Централно управление на НАП” В изпълнение на Заповед № 8121з-46/16.01.2015 г. на Главния Секретар на МВР относно “Оказване на съдействие от служителите на МВР при осъществяване на контрол върху движението на стоки с висок фискален риск, извършван от служители на Главна дирекция „Фискален контрол” към Централно управление на НАП”, за 2018 г. резултатите за територията на страната са следните:		• ръст на приходите от данъци и задължителни осигурителни вноски на лица превозващи СВФР е с 195,3 млн. лв. (21,6%). Във връзка с осъществения фискален контрол са възложени 18 бр. ревизионни производства и 226 бр. проверки за установяване на факти и обстоятелства /ПУФО/.

1	2	3	4	5
Пореден № на мярката от Плана за действие	Наименование на мярката	Дейности за изпълнение на мярката извършени/започнати през 2018 г.	Индикатори за изпълнение	Ефект / стойност на индикатора за изпълнение към 31.12.2018 г.
		На фискалните контролни пунктове са извършени общо 374 598 бр. проверки на транспортни средства, като на 94 189 бр. са поставени технически средства за контрол. Извършените проверки на място на получаване/разтоварване са 58 064 броя. В резултат на извършените контролни действия са наложени общо 1 208 бр. обезпечения на 787 бр. задължени лица, като при четиринадесет броя задължени лица стоката е изоставена в полза на държавата. Общата стойност на обезпеченията е в размер на 7,2 млн. лева.		
1.4	Усъвършенстване на нормативната уредба и повишаване ефективността на контрола по отношение укриването на продажби, включително чрез извършването на контролни покупки	Усъвършенстване на правилата за прилагане на отделните способности за контрол върху укриването на обороти - използване на данните от системата за дистанционна връзка на фискалните устройства с НАП, контролни покупки, действия по сигнали на граждани, екипи за бързо реагиране и други.	Изготвен проект на нормативен акт	Приета промяна в чл. 118 от ЗДДС (бр. 98 от 2018 г., в сила от 1.01.2019 г.) по отношение на електронната търговия. Приета промяна в чл. 103 от ЗАДС, съгласно която средствата за контролните покупки извършвани от митническите органи при осъществяване на контрола върху акцизните стоки, се осигуряват от бюджета на АМ.
1.5	Намаляване на обществената търпимост към сенчестата икономика и популяризиране на правата и задълженията на гражданите и бизнеса и увеличаване на доверието в публичната администрация и политиките	Провеждане на единни информационни кампании за популяризиране на негативите от участието в сенчестата икономика, ползите от данъци, възможни санкции, както и за повишаване на осведомеността сред всички заинтересовани публично и частно правни субекти, както и физическите лица за настъпващия негативен ефект от експлоатацията на механизмите за осъществяване на данъчните измами и за вредоносния резултат, настъпващ за националната икономика. Проведена медийна кампания за популяризиране на новите нормативни изисквания за предлагане на акцизни стоки в интернет, включително забраните за предлагане на акцизни стоки без бандерол. Проведена национална информационна кампания от АМ за борба срещу нелегалната търговия с цигари съвместно с МФ, МВР и Българската асоциация на тютюневата	Проведена съвместна информационна кампания Изпратени писма за спазване на данъчното и осигурителното законодателство и др.	Проведена съвместна информационна кампания Изпратени писма за спазване на данъчното и осигурителното законодателство и др. Проведена медийна кампания през месец януари 2018 г. Проведена национална информационна кампания в периода 29.01.2018 г. –

1	2	3	4	5
Пореден № на мярката от Плана за действие	Наименование на мярката	Дейности за изпълнение на мярката извършени/започнати през 2018 г.	Индикатори за изпълнение	Ефект / стойност на индикатора за изпълнение към 31.12.2018 г.
		индустрия (кампанията включва разпространение на плакати и билбордове) Организиране на медийна кампания от страна на АМ насочена към ограничаване на предлагането и продажбата на нелегален алкохол и други нелегални акцизни стоки по Черноморието Организиране на медийна кампания във връзка със защитата на правата на интелектуална собственост За периода са изпратени 63 прессъобщения, свързани с дейността на НАП; Организиран са пет пресконференции; Организирана е кръгла маса по въпросите за недекларирания труд; Организиран е и е излъчен видео семинар в официалния Youtube канал на НАП за промените в данъчното и осигурително законодателство; Осъществен е персонализиран мейлинг до над 12 000 ЗЛ; <i>Съвместна кампания между ДАНС и ГДБОП-МВР, в засилена координация с ЕВРОПОЛ, насочена към запознаването на компетентните държавни и частни институции с негативните последици в резултат от осъществяването на данъчни измами.</i> ДАНС От ДАНС е изготвен вътрешноорганизационен план за провеждане на дейността, в рамките на който са планирани комплекс от действия, насочени към придобиване, систематизиране и обобщаване на релевантна информация за възможните негативни последици и рискове от поведението на лицата от уязвимите групи. Изготвени са писма до МФ, МТСП,		25.02.2018 г. Проведена медийна кампания през летния сезон Проведена медийна кампания от АМ в периода месец юни – месец юли 2018 г. Изнесена обобщена информация за задържани от АМ фалшиви стоки в различни сегменти 63 прессъобщения на НАП, Пет пресконференции, Кръгла маса по въпросите за недекларирания труд, Видео семинар за промените в данъчното и осигурително законодателство; Персонализиран мейлинг до над 12 000 ЗЛ; Разработен примерен проект на информационна брошура

1	2	3	4	5
Пореден № на мярката от Плана за действие	Наименование на мярката	Дейности за изпълнение на мярката извършени/започнати през 2018 г.	Индикатори за изпълнение	Ефект / стойност на индикатора за изпълнение към 31.12.2018 г.
		Асоциация на общините в РБ и НОИ, с които се цели набелязване и определяне на конкретни рискове и последици, съобразно нормативната уредба в съответните ресори, които могат да настъпят за лицата, на които са регистрирани търговски дружества, използвани за осъществяване на данъчни и финансови престъпления. Разработен е примерен проект на информационна брошура, която да послужи за основа на кампанията.		
1.6	Провеждане на лотария с предметни награди	Провеждане на второ издание на лотарията. Анализ на резултатите. Продължава инициативата „Лотария с касови бележки“, като във второто издание, приключило в средата на декември 2018 г., са регистрирани над 30 милиона касови бележки.	Провеждане на лотарията	Проведено второ издание на лотарията
1.7	Използване на системите за електронни и картови плащания за повишаване на прозрачността на трансакциите	Проследяване от БНБ (в качеството си на надзорен и компетентен орган по прилагането) за спазване изискванията на влезлия в сила 8 юни 2015 г. Регламент (ЕС) 2015/751 на ЕП и на Съвета от 29 април 2015 г. относно обменните такси за платежни операции, свързани с карти, който се прилага пряко в България. Регламентът въвежда максимален размер на обменните такси. 1. Проверка от БНБ за спазване изискванията на Регламент (ЕС) 2015/751 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2015 г. относно обменните такси за платежни операции, свързани с карти. Предмет на проверката, чиито адресати са доставчиците на платежни услуги (банки, платежни институции и дружества за електронни пари, лицензирани от БНБ), в качеството си на издатели и/или приемащи субекти (акцептиращи институции) по отношение на платежните операции, свързани с платежни карти, беше спазване изискванията на Регламент (ЕС) 2015/751, свързани с: • прилаганите от доставчиците на платежни услуги обменни такси (чл. 3-5); • съвместяването на марки и избор на платежна марка (чл. 8); • изискването за прилагане на различни такси (чл. 9);	Резултати от предприетите действия – извършена проверка	Проверката обхваща 30 доставчика на платежни услуги, лицензирани от БНБ, от които 20 банки, 5 платежни институции и 5 дружества за електронни пари. Констатиран са определени несъответствия, за отстраняването на които предстои да бъдат дадени указания на доставчиците на платежни услуги.

1	2	3	4	5
Пореден № на мярката от Плана за действие	Наименование на мярката	Дейности за изпълнение на мярката извършени/започнати през 2018 г.	Индикатори за изпълнение	Ефект / стойност на индикатора за изпълнение към 31.12.2018 г.
		• правилото за приемане на всички карти (чл. 10); • правилата за ориентиране на избора на потребителя към определен платежен инструмент (чл. 11); • правилата за информацията за отделни платежни операции, свързани с карти, предоставяна на получателя (чл. 12).		
		2. Влизане в сила на новия Закон за платежните услуги и платежните системи (ЗПУПС), изготвен от БНБ, с който в българското законодателство са въведени изискванията на Директива (ЕС) 2015/2366 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2015 г. за платежните услуги във вътрешния пазар (т.нар. Втора директива за платежните услуги) и е актуализирана нормативната уредба в областта на платежните услуги. Аналогично на отменения ЗПУПС, новият закон също въвежда в българското законодателство и Директиви 98/26/ЕО, 2009/44/ЕО, 2009/110/ЕО, 2010/78/ЕС и 2014/92/ЕС. Разпоредбите на Втората директива за платежните услуги, въведени с новия ЗПУПС, обхващат най-общо следните основни промени: допълване на правната рамка на изключените от обхвата на закона услуги; въвеждане на нови видове платежни услуги и регулиране на дейността на доставчиците, които ги предлагат; въвеждане на допълнителни изисквания при лицензиране на платежна институция и дружество за електронни пари; въвеждане на изискване за регистрация на новия вид доставчици на услуги по предоставяне на информация за сметка; въвеждане на прецизни изисквания за контрол върху участието в капитала на платежна институция и дружество за електронни пари; по-подробно разписване на реда за упражняване на правото на установяване и свобода на предоставяне на услуги и сътрудничеството между надзорните органи; промени по отношение на информационните изисквания и правата и задълженията на доставчиците на платежни услуги и разширяване обхвата на платежни операции, за които те се прилагат; нови изисквания за сигурност на плащанията, в частност, когато се извършват отдалечено или в интернет среда;	Приет нов ЗПУПС от Народното събрание на 22 февруари 2018 г.	Новият ЗПУПС е обнародван в Държавен вестник, бр. 20 от 6 март 2018 г. Влизане в сила на чл. 103–109 от новия ЗПУПС, от 31 октомври 2018 г.

1	2	3	4	5
Пореден № на мярката от Плана за действие	Наименование на мярката	Дейности за изпълнение на мярката извършени/започнати през 2018 г.	Индикатори за изпълнение	Ефект / стойност на индикатора за изпълнение към 31.12.2018 г.
		въвеждане на мерки за управление на операционните рискове и рисковете, свързани със сигурността при предоставянето на платежни услуги, и наблюдение и докладване в случай на значим операционен или свързан със сигурността инцидент; по-подробна уредба на вътрешните процедури за разглеждане на жалби при доставчици на платежни услуги и др. С новия закон са въведени и разпоредби, произтичащи от други европейски нормативни актове и международни стандарти, в т.ч. „Принципи за инфраструктурите на финансовите пазари“ на Банката за международни разплащания (BIS) и Международната организация на комисиите по ценни книжа (IOSCO), и Регламент (ЕС) 2016/1011 на Европейския парламент и на Съвета относно индекси, използвани като бенчмаркове за целите на финансови инструменти и финансови договори или за измерване на резултатите на инвестиционни фондове. Влизане в сила от 31 октомври 2018 г. на изискванията на ЗПУПС по чл. 103–109, съгласно които всички доставчици на платежни услуги, лицензирани от БНБ, както и клоновете и представителите на доставчици на платежни услуги, осъществяващи дейност на територията на страната, трябва да предоставят на потребителите определен набор от документи, които да им позволяват по-лесното сравнение на цени и условия по предлаганите платежни сметки: документ с информация за таксите и съответните приложими такси; отчет за таксите, събирани от доставчика на платежни услуги през предходните дванадесет месеца за услугите, предоставяни по платежната сметка; речник на термините, използвани във връзка с платежни сметки. Също така, потребителите имат право на безплатен достъп на национално равнище до най-малко една интернет страница за съпоставяне на таксите, налагани от доставчиците на платежни услуги за предоставяне на услугите, включени в списъка на най-представителните услуги, свързани с платежна сметка.		
		3. БНБ прие нова Наредба № 3 на БНБ за условията и реда за откриване на платежни сметки, за изпълнение на платежни операции и за използване на платежни		Нова Наредба № 3 на БНБ, обнародвана в Държавен вестник, бр. 37 от 4 май 2018 г.

1	2	3	4	5
Пореден № на мярката от Плана за действие	Наименование на мярката	Дейности за изпълнение на мярката извършени/започнати през 2018 г.	Индикатори за изпълнение	Ефект / стойност на индикатора за изпълнение към 31.12.2018 г.
		инструменти, която отмени Наредба № 3 на БНБ от 16 юли 2009 г. за условията и реда за изпълнение на платежни операции и за използване на платежни инструменти. Новата Наредба № 3, също както и отменената наредба, урежда откриването и воденето на платежни сметки, изискванията към изпълнението на платежни операции и коригиращи преводи, изискванията към изпълнението на платежни операции чрез платежни и предплатени карти, изчисляването и прилагането на приемливи такси за услугите по платежна сметка за основни операции, като е извършен необходимият преглед и актуализация на разпоредбите в съответствие с новия ЗПУПС и Директива (ЕС) 2015/2366 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2015 г. за платежните услуги във вътрешния пазар. Освен това новата Наредба № 3 на БНБ въвежда изисквания към доставчиците на платежни услуги относно управлението на операционните рискове и рисковете, свързани със сигурността при предоставянето на платежни услуги, и докладването на значими инциденти. С наредбата се определя и националният списък на най-представителните услуги, свързани с платежна сметка, функционирането на интернет страници за съпоставяне на таксите, формата и съдържанието на документа с информация за таксите и отчета за таксите. Тези разпоредби произтичат от изискванията на новия ЗПУПС, както и от Насоки на Европейския банков орган (EBA/GL/2017/17 и EBA/GL/2017/10), от Делегиран регламент (ЕС) 2018/32 и Регламенти за изпълнение (ЕС) 2018/33 и (ЕС) 2018/34 на Европейската комисия, издадени в края на 2017 г. и началото на 2018 г.	Новата Наредба № 3 на БНБ е приета от УС на БНБ на 19 април 2018 г.	
		4. В съответствие с чл. 109, ал. 3 от ЗПУПС, считано от 31 октомври 2018 г. функционира създадената и поддържаната от БНБ интернет страница за съпоставяне на таксите, начислявани от доставчиците на платежни услуги на потребители (физически лица). Изискването е въведено в националното законодателство	Интернет страницата за съпоставяне на таксите, поддържана от БНБ функционира от 31 октомври 2018 г.	Актуализиране на информацията на интернет страницата за съпоставяне на таксите, поддържана от БНБ при всяка промяна на таксите, комисионите и лихвените проценти при съответните доставчици на

1	2	3	4	5
Пореден № на мярката от Плана за действие	Наименование на мярката	Дейности за изпълнение на мярката извършени/започнати през 2018 г.	Индикатори за изпълнение	Ефект / стойност на индикатора за изпълнение към 31.12.2018 г.
		в съответствие с разпоредбите на глава втора от Директива 2014/92/ЕС на Европейския парламент и на Съвета относно съпоставимостта на таксите по платежните сметки, прехвърлянето на платежни сметки и достъпа до платежни сметки за основни операции, и е част от мерките, предвидени в директивата за осигуряване на съпоставимост на таксите, свързани с платежна сметка, както в страната, така и в Европейския съюз. Интернет страницата осигурява безплатен достъп до информация, позволяваща на потребителите да съпоставят таксите, начислявани от 28 доставчици на платежни услуги (банки, платежни институции и дружества за електронни пари, лицензирани от БНБ) за 18 услуги, включени в националния списък на най-представителните услуги, свързани с платежна сметка, и за техни разновидности съгласно канала на поискване, използване или предоставяне на услугите, както и с различни случаи на начисляване на такса за предоставянето на услугата, или в зависимост от това, дали за една и съща услуга е изпълнено или съществува конкретно условие. Информацията на интернет страницата се актуализира на текуща база при всяка промяна на таксите, комисионите и лихвените проценти при съответния доставчик на платежни услуги. Националният списък на най-представителните услуги, свързани с платежна сметка, е изготвен в съответствие с изискванията на Делегиран регламент (ЕС) 2018/32 на Комисията за допълване на Директива 2014/92/ЕС на Европейския парламент и на Съвета относно регулаторните технически стандарти за стандартизираната на равнището на Съюза терминология за най-представителните услуги, свързани с платежна сметка и е приет с Наредба № 3 на БНБ от 18 април 2018 г. и съдържа 18 услуги съгласно приложение № 3 от същата наредба.		платежни услуги, представени на нея.
1.8	Засилване на контролните функции, увеличаване	Засилване и разширяване на контролните функции на ИА ГИТ, АЗ, НОИ, прецизиране на дейността им и		

1	2	3	4	5
Пореден № на мярката от Плана за действие	Наименование на мярката	Дейности за изпълнение на мярката извършени/започнати през 2018 г.	Индикатори за изпълнение	Ефект / стойност на индикатора за изпълнение към 31.12.2018 г.
	разкриваемостта на нарушения и престъпления, свързани с трудовото и осигурителното законодателство	усъвършенстване на организационните им структури с цел обхващане на всички форми на заетост. През 2018 г. от ИА ГИТ са реализирани редица инициативи, насочени към намаляване на обществената толерантност към сенчестата икономика, разпространение на информация относно правата и задълженията на гражданите и бизнеса, както и засилване на доверието в публичната администрация. Полагат се усилия за подобряване на междуинституционалното сътрудничество и координация и за ефективен обмен на информация както на национално равнище, така и между държавите-членки на ЕС и с трети държави. За постигането на по-добри резултати в борбата с недекларирания труд социалните партньори играят специфична роля - синдикатите, които имат потенциала да информират и съветват работниците, за да защитят трудовите и социалните си права, и работодателите, за повишаване на осведомеността относно отрицателното въздействие от неспазването на законодателството. В тази връзка през 2018 г. е сключено ново споразумение между ИА ГИТ и двата национално представителни синдиката в България, в което е предвидено съвместно изпълнение на задълженията за противодействие на недекларирания труд. През 2018 г. от ИА ГИТ са извършени 43 958 проверки в 32 309 предприятия, като от тях малки и средни са 31 304 предприятия. Констатиран са 174 318 нарушения, от които по ЗБУТ са 85 197 бр. и 88 538 бр. по осъществяване на трудови правоотношения. Установени са 21 356 нарушения по изплащането на трудовите възнаграждения, като се наблюдава спад от приблизително 3%. В резултат от намесата на ИА ГИТ са изплатени забавени трудови възнаграждения в размер над 19 милиона (като това включва и възнаграждения за минал период). По време на инспекционната кампания на ИА ГИТ в морските курорти през активния летен сезон на 2018 г. се наблюдава ръст на нарушенията по заплащането на труда (над два пъти) и разпределението на работното време (около 27%), докато при установените лица, работещи без трудов договор се отчита сериозно	Осъществен контрол чрез извършване на проверки по договори по насърчителни мерки, програми и проекти за обучение и заетост по реда на ЗНЗ и по ОПРЧР.	Извършени 43 958 проверки в 32 309 предприятия, като от тях малки и средни са 31 304 предприятия. Констатиран са 174 318 нарушения, от които по ЗБУТ са 85 197 бр. и 88 538 бр. по осъществяване на трудови правоотношения. Установени са 21 356 нарушения по изплащането на трудовите възнаграждения - спад от приблизително 3%.. През отчетния период по проекти

1	2	3	4	5
Пореден № на мярката от Плана за действие	Наименование на мярката	Дейности за изпълнение на мярката извършени/започнати през 2018 г.	Индикатори за изпълнение	Ефект / стойност на индикатора за изпълнение към 31.12.2018 г.
		намаление (около 54%). От Агенцията по заетостта през 2018 г. е направено изменение в правилата на дейността, с цел набиране на информация за размера на наложените санкции, в резултат от извършените проверки, с което се дава възможност за проследяване на правомерното изразходване на средства от ДБ и ЕСФ, като се наблюдава стойността на наложените санкции. Така, от АЗ през 2018 г. по проекти на ОПРЧР 2014-2020 са санкционирани 146 работодатели с размер на наложените санкции 52 148 лв. Санкционирани са и 24 доставчици на обучение с размер на наложените санкции 2 808 048 лева. По договори по активната политика по ЗНЗ, съответно по програми и проекти за обучение и заетост, са санкционирани 2 обучаващи институции за 58 лица с размер на наложените санкции 744 лв. и 164 работодатели за 250 лица с размер на наложените санкции 23 201 лв. По насърчителни мерки за обучение и заетост са санкционирани 248 работодатели за 371 лица с размер на наложените санкции 43 333 лева.		на ОПРЧР 2014-2020 от АЗ са санкционирани 146 работодатели с размер на наложените санкции 52148 лв. Санкционирани са и 24 доставчици на обучение с размер на наложените санкции 2 808 048 лв. По договори по активната политика по ЗНЗ, съответно по програми и проекти за обучение и заетост са санкционирани 2 обучаващи институции за 58 лица с размер на наложените санкции 744 лв. и 164 работодатели за 250 лица с размер на наложените санкции 23201 лв. По насърчителни мерки за обучение и заетост са санкционирани 248 работодатели за 371 лица с размер на наложените санкции 43 333 лв.
1.9	Подобряване на контрола, осъществяван от ИА ГИТ по наемане на работа, работното време, отпуските, заплащането на труда, полагане и отчитане на извънреден труд.	Предоставяне на едnodневни трудови договори от Инспекцията по труда на земеделските производители и контрол по спазване изискванията за осигуряване на ЗБУТ и законосъобразно възникване на ТПО по реда на чл.114а от КТ в отрасъл „Растениевъдство“. Извършване на проверки от ИА ГИТ. През 2018 г. ИА ГИТ извърши надграждане на системата, използвана за предоставяне на формуляри на едnodневни трудови договори, като създаде възможност да се получават не само едnodневни договори за пълен работен ден, но и едnodневни договори за половината от деня – за 4 часа. По този начин системата създава възможност за избор от страна на работодателите, в зависимост от нуждите им за наемане на работна ръка - за по-дълъг или по-къс период. Със ЗИД на Кодекса на труда (обн. ДВ бр. 42/2018) са направени промени, с които се разширяват възможностите за сключване на трудов договор за краткотрайна сезонна селскостопанска работа по чл.114а от КТ, като определя,		ЗИД на Кодекса на труда (обн. ДВ бр. 42/2018)

1	2	3	4	5
Пореден № на мярката от Плана за действие	Наименование на мярката	Дейности за изпълнение на мярката извършени/започнати през 2018 г.	Индикатори за изпълнение	Ефект / стойност на индикатора за изпълнение към 31.12.2018 г.
		че този вид трудов договор може да е с нормалната продължителност на работното време от 8 часа, като страните по трудовия договор могат да уговарят работа и за половината от нея. Промяната в законодателството отчита естеството на селскостопанската работа, която предполага случаи, при които може да бъде извършвана за по-кратък период, като например да се осъществява само преди изгрев слънце. Така земеделските стопани няма да е необходимо да наемат работниците за работа с продължителност от осем часа за дейности, чиято продължителност е по-кратка. Възможността за наемане на работа на работници с трудов договор по чл.114а от КТ за четири часа предоставят по-големи възможности за използването на легална заетост от страна на земеделските стопани. Статистиката за контролната дейност на ИА ГИТ определено показва по-висока степен на използване на едnodневни трудови договори. Броят на предоставените и действително използвани образци се увеличи с 16 586 броя. Към 31.12.2018 г. са предоставени на регистрирани земеделски производители 223 016 бр. образци на едnodневни трудови договори. От тях 17 576 бр. са за работен ден от 4 часа (след изменението на законодателството в периода от 7 септември 2018 г. до 31 декември 2018 г.), а 205 440 са за работен ден от 8 часа. За същия период на 2017 г. предоставените договори са 203 941 бр., а за 2016 година са предоставени 199 173 броя образци. За 2016 и 2017 г. едnodневните договори бяха само с продължителност от 8 часа. В същото време се отчита намаляване на случаите на хора, полагащи труд без писмен трудов договор в селското стопанство, като до 31.12.2018 г. са установени 174 случая, а за същия период през 2017 г. са констатирани 200 нарушения от този вид. До края на 2018 г., ИА ГИТ проведе 4 859 проверки в селското стопанство. Проверките откриха 174 лица, работещи без трудови договори. Популяризиране на едnodневните договори и улесняване на тяхното реално използване от земеделските		Предоставени на регистрирани земеделски производители 223 016 бр. образци на едnodневни трудови договори. От тях 17 576 бр. са за работен ден от 4 часа, а 205 440 са за работен ден от 8 часа. Проведени 4 859 проверки в селското стопанство. При проверките са открити 174 лица, работещи без трудови договори

1	2	3	4	5
Пореден № на мярката от Плана за действие	Наименование на мярката	Дейности за изпълнение на мярката извършени/започнати през 2018 г.	Индикатори за изпълнение	Ефект / стойност на индикатора за изпълнение към 31.12.2018 г.
		производители и работниците. През 2017 г. акцентът беше поставен върху създаването на реални улеснения за използване на този тип договори. През 2018 г. усилията на ИА ГИТ извън контролната дейност бяха насочени основно към насърчаване на ползите от едnodневните договори за земеделските стопани и търсещите работа в сектора. Преди започване на активния сезон във всяка административнотериториална област и спрямо сезона за прибиране на съответната земеделска продукция, всяка териториална дирекция на ИА ГИТ организира и осъществи разяснителна кампания, съвместно с представители на териториалните поделения на АЗ и Агенцията за социално подпомагане (АСП), на която се припомни на работодателите възможността за възлагане на дейностите по прибиране на реколтата чрез едnodневни трудови договори по чл. 114а от Кодекса на труда (КТ) или трудови договори за сезонна работа. Осъществяване на съвместни проверки с НОИ и НАП или проверки по искане на една от двете институции, с цел превенция и предотвратяване на недеклаираната заетост. Беше допълнена Инstrukция за взаимодействие между Националната агенция за приходите и ИА ГИТ с цел засилване на борбата с недеклаирания труд и намаляване на дейността в неформалната икономика. През 2018 година са извършени 875 съвместни проверки, между които: - проверки по искане на НОИ - 379. - съвместни проверки на ИА ГИТ и НОИ - 193; - проверки по искане на НАП - 217. - съвместни проверки от ИА ГИТ и НАП - 209; - проверки по искане на Министерството на вътрешните работи (МВР) - 253; - съвместни проверки с полицията - 436. През 2017 година резултатите от съвместната дейност са следните:	Брой осъществени съвместни проверки между ИА ГИТ, НАП и НОИ с цел превенция и предотвратяване на недеклаираната заетост	През 2018 година са извършени 875 съвместни проверки, между които: - проверки по искане на НОИ - 379. - съвместни проверки на ИА ГИТ и НОИ - 193; - проверки по искане на НАП - 217. - съвместни проверки от ИА ГИТ и НАП - 209; - проверки по искане на Министерството на вътрешните работи (МВР) - 253; - съвместни проверки с полицията - 436.

1	2	3	4	5
Пореден № на мярката от Плана за действие	Наименование на мярката	Дейности за изпълнение на мярката извършени/започнати през 2018 г.	Индикатори за изпълнение	Ефект / стойност на индикатора за изпълнение към 31.12.2018 г.
		400 броя – проверки по искане на НОИ; 280 броя – съвместни проверки на ИА ГИТ с НОИ; 237 броя – проверки по искане на НАП; 290 броя – съвместни проверки на ИА ГИТ с НАП.		
1.10	Засилване на контрола по наемане на чуждестранни граждани, в т. ч. на незаконно пребиваващи чужденци, и приемането на командировани работници и служители от държави-членки на ЕС и от трети държави	Извършване на проверки на ИА ГИТ относно законосъобразното наемане на чуждестранни граждани, в т. ч. на незаконно пребиваващи чужденци, и приемането на командировани работници и служители от държави-членки на ЕС и от трети държави в предприятия на територията на Република България. През 2018 от ИА ГИТ са извършени общо 326 проверки. Общият брой констатиран нарушения е 1365 нарушения а отнасящите се пряко до работата на чужденци са 279. Приложени са общо 62 принудителни административни мерки на основание ЗТМТМ. Съставени са общо 178 акта за установяване на административно нарушение. За сравнение, през 2017 са извършени общо 271 проверки в 251 предприятия. Общият брой констатиран нарушения е 1 306, а отнасящите се пряко до работата на чужденци са 279. Контрол на дейността на предприятия, които командирова наетите работници и служители в рамките на предоставяне на услуги в държави-членки на ЕС. Контрол на командированите работници - 467 проверки; 2 380 нарушения.	Брой проверки, установени нарушения.	Извършени проверки общо 326; Общият брой констатиран нарушения е 1365 нарушения а отнасящите се пряко до работата на чужденци са 279. Извършени 467 проверки с констатиран 2 380 нарушения.
1.11	Засилване на контрола по законосъобразното осъществяване на посредническа дейност по наемане на работа и на предприятия осигуряващи временна работа.	Извършване на проверки по законосъобразното осъществяване на посредническа дейност по наемане на работа и на предприятия осигуряващи временна работа с цел ограничаване и преустановяване на случаите на извършване на посредническа дейност без регистрация в АЗ През 2018 г. са извършени общо 213 проверки в 177 предприятия. Нарушенията по законодателството, регламентиращо извършването на посредническа дейност, са 270 броя. Брой констатиран случаи на извършвана посредническа дейност без регистрация в АЗ – 5 бр.;	Брой констатиран случаи на извършвана посредническа дейност без регистрация в АЗ. Брой констатиран нарушения при	Извършени общо 213 проверки в 177 предприятия

1	2	3	4	5
Пореден № на мярката от Плана за действие	Наименование на мярката	Дейности за изпълнение на мярката извършени/започнати през 2018 г.	Индикатори за изпълнение	Ефект / стойност на индикатора за изпълнение към 31.12.2018 г.
		За констатираните нарушения са приложени 212 принудителни административни мерки и са съставени 48 акта за установяване на административно нарушение, от които 26 са по ЗНЗ, а 5 АУАН са за нарушение на ЗТМТМ. За сравнение през 2017 г. са извършени общо 152 проверки в 139 предприятия. Нарушенията по законодателството, регламентиращо извършването на посредническа дейност, са 166. Брой констатирани случаи на извършвана посредническа дейност без регистрация в АЗ – 8 бр.; За констатираните нарушения са приложени 179 принудителни административни мерки и са съставени 36 акта за установяване на административно нарушение. През 2018 г. ИА ГИТ е извършила 66 проверки на предприятията, осигуряващи временна работа. Установени са 1187 нарушения. Проверени са и 134 предприятия ползватели.	осъществяване на дейност като предприятие осигуряващо временна работа.	За констатираните нарушения са приложени 212 принудителни административни мерки и са съставени 48 АУАН. Извършени 66 проверки на предприятията, осигуряващи временна работа – установени 1187 нарушения. Проверени са и 134 предприятия ползватели.
1.12	Анализи и периодични оценки на риска от неспазване на законодателството и за наличие на индикации за укриване на печалби и други проявления на сенчестата икономика, участие в схеми на данъчни и/или осигурителни измами или отклонение от обичайна търговска практика	Изготвяне на анализ за третиране на управляваните от НАП рискове от неспазване на законодателството. 1. През 2018 г. са приключени анализите по 4 нови риска, свързани с укриване на печалби/доходи от лица, предоставящи различни по характер услуги, в т.ч. медицински услуги, юридически услуги, авторемонтни услуги, автомобилен превоз на пътници. 2. Реализирани са дейностите по проект за национално пазарно проучване чрез социално емпирично извадково изследване на доходите и разходите за определени продукти и услуги на домакинствата в страната, както и изследване на нагласите и отношението им към спазване на правилата и законите в държавата, съвместно с външен изпълнител. Резултатите от проведеното социологическо проучване са независим източник на информация за определяне на основните характеристики	Анализирани рискове	4бр. анализи.

1	2	3	4	5
Пореден № на мярката от Плана за действие	Наименование на мярката	Дейности за изпълнение на мярката извършени/започнати през 2018 г.	Индикатори за изпълнение	Ефект / стойност на индикатора за изпълнение към 31.12.2018 г.
		на част от управляваните от НАП конкретни рискове, които към момента са в процес на изследване и анализ, както и база за оценка на нагласите на обществото към определени модели на поведение и причините за тях, което ще се реализира в рамките на проекта по сегментиране и профилиране на задължените лица в страната. 3. 2018 г. е първата година от прилагане на Програмата за спазване на законодателството и намаляване на нивата на риск, която е с двугодишен срок за изпълнение. В програмата са включени 27 риска, за които на редовно заседание на Съвета за управление на риска е взето решение, че трябва да бъдат третиран. Оценка на резултатите и постигнатият ефект от приложените мерки ще бъде направена след приключване на програмния период, в края на 2019 г. 4. Реализирани са дейностите по проект за оказване на техническа помощ за оценка на данъчните липси от неспазване на данъчното законодателство на високо ниво, реализиран по програма „Revenue administration – Gap analysis program“, осигурена от Международния валутен фонд. Постигнатите резултати от реализирането на проекта са: - Трансфер и придобити знания за методологията на МВФ за оценка „отгоре-надолу“ на данъчните липси; - Изготвен от експертите от МВФ и приет от ръководството на НАП доклад за резултатите от оценката на данъчните липси на високо ниво.		
1.13	Прилагане на чл. 255б от НК относно извършени престъпления по укриване на осигурителни вноски	Идентифициране и изпращане на данни до компетентната прокуратура за извършени престъпления по чл. 255б от НК.	Брой констатирани случаи на укриване на осигурителни вноски; Брой предадени на прокуратурата случаи; Брой на признатите за виновни и осъдени	Един случай по чл.255 Б от НК - уведомена е Окръжна прокуратура с копие до Върховна касационна прокуратура. Няма данни за резултати и предприети действия от прокуратурата.
1.14	Въвеждане на идентификационен код за проследяване движението на стоки с висок фискален риск.	Подготовка на проект на ЗИД на ДОПК	Изготвен проект на ЗИД на ДОПК	Изготвен проект на ЗИД на ДОПК

Стратегическа цел 2: Повишаване на събираемостта на приходите

Таблица с мерки и дейности за постигане на стратегическа цел 2 от ЕНС 2015-2017 г.

1	2	3	4	5
Пореден № на мярката от Плана за действие	Наименование на мярката	Дейности за изпълнение на мярката извършени/започнати през 2018 г.	Индикатори за изпълнение	Ефект / стойност на индикатора за изпълнение към 31.12.2018 г.
2.1	Усъвършенстване на акцизното законодателство и включване на разпоредби за ефективна превенция и борба с укриването на акцизи и отклонение от акцизно облагане	Извършване на промени в съществуващата нормативна уредба – ЗАДС и ППЗАДС 1.Изготвен проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за митниците, с който е изменен Закона за акцизите и данъчните складове (обн., ДВ, бр. 24 от 16.03.2018 г.); 2.Изготвен проект на Правилник за изменение и допълнение на Правилника за прилагане на Закона за акцизите и данъчните складове. Правилникът е издаден от министъра на финансите и обнародван в ДВ, бр. 60 от 20.07.2018 г.; - Допълнен е редът за прилагане на акцизната ставка за смазочните масла и декларирането от лицата при въвеждането на територията на страната на смазочни масла, които не са в потребителски опаковки до 210 литра. Прецизират се случаите, когато маслата са предназначени за корабно снабдяване. Когато смазочните масла са предназначени за корабно снабдяване, наименованията на плавателните средства се предоставят в 7-дневен срок след деня на извършване на доставката. - Създадена императивна разпоредба (във връзка със задължението на лицензираните складодържатели да документират установените загуби от естествени фири), която вменява задължение за подаване на документ по образец заедно с акцизната	Приети нормативни актове Чрез Правилника за изменение и допълнение на Правилника за прилагане на Закона за акцизите и данъчните складове, изм. и доп., ДВ, бр. 60 от 20.07.2018 г. В сила от 20.07.2018 г.	обн., ДВ, бр. 24 от 2018 г. Изм. и доп. ППЗАДС, ДВ, бр. 60 от 20.07.2018 г. В сила от 20.07.2018 г.

1	2	3	4	5
Пореден № на мярката от Плана за действие	Наименование на мярката	Дейности за изпълнение на мярката извършени/започнати през 2018 г.	Индикатори за изпълнение	Ефект / стойност на индикатора за изпълнение към 31.12.2018 г.
		декларация. Промяната е насочена към повишаването на ефективността на акцизния контрол. В случаите, когато за съответния данъчен период са отчетени и вписани в регистър „Дневник на складовата наличност“ загуби от естествени фири, същите следва да са установени при извършена проверка (инвентаризация) от лицензираните складодържатели, документирана с документ по образец съгласно приложение № 23 от ППЗАДС. Преди редакцията се позволяваше този документ да се подава и на хартия, което затруднява извършването на анализ и контрол на тази информация и възпрепятства правилното съпоставяне на декларираната информация за размера на загубите от естествени фири с определените с Наредба № 4 от 2006 г. размери на естествените фири на акцизните стоки, което от своя страна затруднява установяването на задължения за акциз при извършването на ревизии и съставянето на актове за установяване на нарушения при извършване на проверки 3.Изготвен е проект на Закон за изменение и допълнение на Закон за административното регулиране на икономическите дейности, свързани с нефт и продукти от нефтен произход, с който е изменен Закона за акцизите и данъчните складове (обн., ДВ, бр. 62 от 27.07.2018 г.): - Създадена е разпоредба в частта относно минималния складов капацитет на данъчните складове за съхранение на втечен нефтен	Чрез Закона за административното регулиране на икономическите дейности, свързани с нефт и продукти от нефтен произход е изм. доп. ЗАДС, ДВ, бр. 62 от 2018 г. В сила от 29.07.2020 г.	Изм. и доп. ЗАДС, ДВ, бр.62 от 2018 г. В сила от 29.07.2018 г.

1	2	3	4	5
Пореден № на мярката от Плана за действие	Наименование на мярката	Дейности за изпълнение на мярката извършени/започнати през 2018 г.	Индикатори за изпълнение	Ефект / стойност на индикатора за изпълнение към 31.12.2018 г.
		газ (LPG) и е определено, че складодържател на нефт и продукти от нефтен произход трябва да разполага с трайно прикрепени към земята собствени или наети съдове за съхранение на втечен нефтен газ (LPG) с минимален капацитет на склада от 50 куб. м, или наети съдове за съхранение на нефт, и/или продукти от нефтен произход с минимална проектна вместимост на всеки съд от 50 куб. м, с изключение на съдовете за съхранение на биокомпоненти и добавки за подобряване на качеството на горивата, за които минималният капацитет на склада е 1000 куб. м. Изискването не се прилага за лица, осъществяващи дейности, свързани с производство на горива от преработка на употребявани автомобилни гуми и пластмасови изделия. Разпоредбата е в сила от 29.07.2020 г. 4.Изготвен е проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за акцизите и данъчните складове (обн., ДВ, бр. 65 от 07.08.2018 г.); 5.Изготвен е проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за корпоративното подоходно облагане, с който е изменен Закона за акцизите и данъчните складове (обн., ДВ, бр. 98 от 27.11.2018 г.); - Въведена е регламентация, че данъчнозадължени лица са лицата подали искане за възстановяване на акциз, които не	Закон за изменение и допълнение на Закона за акцизите и данъчните складове (обн., ДВ, бр. 65 от 07.08.2018 г.); Чрез Закона за изменение и допълнение на Закона за корпоративното подоходно облагане е изм. и доп. ЗАДС, ДВ, бр. 98 от 27.11.2018 г. В сила от 01.01.2019 г.	Закон за изменение и допълнение на Закона за акцизите и данъчните складове (обн., ДВ, бр. 65 от 07.08.2018 г.); Изм. и доп. ЗАДС, ДВ, бр.98 от 27.11.2018 г. В сила от 01.01.2019 г.

1	2	3	4	5
Пореден № на мярката от Плана за действие	Наименование на мярката	Дейности за изпълнение на мярката извършени/започнати през 2018 г.	Индикатори за изпълнение	Ефект / стойност на индикатора за изпълнение към 31.12.2018 г.
		са регистрирани по ЗАДС, както и лицата, за които възниква солидарна отговорност; - Създадена нова хипотеза за освобождаване за потребление, когато енергийни продукти се използват за цели, различни от тези, за които е ползвано освобождаване или възстановяване на акциз, като в тези случаи е предвидена солидарна отговорност за акцизните задължения - за лицето, което е потребило енергийните продукти и за лицензиария складодържател, освободил продуктите за потребление без да начислява акциз, ако е знаел или е бил длъжен да знае за неизпълнението на условията за освобождаване. При възстановяване на акциз е определено, че солидарно отговорни са: лицето, което е потребило енергийните продукти и лицето, на което е бил възстановен акцизът, когато е знаело или е било длъжно да знае за неизпълнението на условията за освобождаване. Промяната е в съответствие с чл. 21, параграф 4 от Директива 2003/96/ на Съвета от 27 октомври 2003 година относно реструктурирането на правната рамка на Общността за данъчно облагане на енергийните продукти и електроенергията. - Въведено специфично ограничение за освобождаване от акциз на енергийни продукти, използвани в данъчен склад при производство на други енергийни продукти, ако последните не са предназначени за моторно гориво или гориво за отопление. Това ограничение отразява решение на Съда		

1	2	3	4	5
Пореден № на мярката от Плана за действие	Наименование на мярката	Дейности за изпълнение на мярката извършени/започнати през 2018 г.	Индикатори за изпълнение	Ефект / стойност на индикатора за изпълнение към 31.12.2018 г.
		на ЕС по дело C-49/17 (Koppers Denmark ApS), в което СЕС заключава, че облагането на междинни продукти с акциз е необходимо, ако липсата на данъчно облагане на първия етап няма да се компенсира с последващо облагане на произведените финални енергийни продукти, защото последните не се ползват за моторно гориво или гориво за отопление. В обхвата на освобождаването от акциз се включват енергийни продукти с кодове по КН от 2711 12 11 до 2711 19 00 (пропан, бутан, етилен, пропилен и други) в опаковки по Закона за защита на потребителите до 5 кг. - За да може да бъде извършено ревизионно производство с промените е уточнено, че за целите на установяване на възникнало задължение за заплащане на акциз, не е необходимо да има установено нарушение, включително и с влязло в сила наказателно постановление. - Създаден специален ред за уведомяване на митническите органи за бутилирани алкохолни напитки и ограничени серии пури с колекционерска стойност. Целта на промяната е да се уреди нормативно възможността за колекциониране на високо алкохолни напитки без бандерол с висока колекционерска стойност. В случай, че колекционерите на тези стоки са изпълнили изискванията на закона, спрямо тях няма да се ангажира административнонаказателна отговорност. - Създадена нормативна възможност за		

1	2	3	4	5
Пореден № на мярката от Плана за действие	Наименование на мярката	Дейности за изпълнение на мярката извършени/започнати през 2018 г.	Индикатори за изпълнение	Ефект / стойност на индикатора за изпълнение към 31.12.2018 г.
		митническите органи да запечатват обекти или части от тях за определен срок, когато предоставеното от лицата обезпечение е усвоено. Мярката е въведена с цел недопускане генерирането на допълнителни публични задължения. - Въведени правила и ограничения относно предлагането на акцизни стоки, в това число и по интернет, както и тяхното разпространение в пощенската мрежа на страната. Промените целят ограничаването на нелегалните продажби на акцизни стоки (предимно алкохолни продукти), за които не е заплатен акциз и са без акцизен бандерол. В тази връзка се забранява публикуването на обяви и съобщения, включително в електронен вид, чрез които се предлагат за продажба акцизни стоки. Забраната не се отнася за търговци, предлагащи алкохолни напитки чрез електронен магазин по смисъла на § 1, т. 87 от Допълнителните разпоредби на ЗДДС, когато стоките са с бандерол или дължимият акциз е заплатен.		
2.2	Подобряване на условията за доброволно спазване на законодателството.	Постоянен мониторинг и комуникация със задължени лица, формиращи значим дял от икономиката в страната. Осъществява се ежемесечно наблюдение и анализ на бизнес дейността на 14 дружества – големи търговски вериги за хранителни стоки, черна и бяла техника, регистрирани в ТД на НАП ГДО и дирекция СДО при ТД на НАП София. За резултатите от извършеното наблюдение през 2018 г. са изготвени 6 обобщени доклада и са изпратени 10 писма	Приети законодателни промени	Приети промени в ЗДДС, ЗКПО и ЗДДФЛ с цел намаляване на административната тежест. Промени в ЗМДТ с цел намаляване на административната тежест, отпадане на декларирането за притежавано превозно средство в по-голямата част от хипотезите, в останалите - възможност за подаване на декларации по електронен път.

1	2	3	4	5
Пореден № на мярката от Плана за действие	Наименование на мярката	Дейности за изпълнение на мярката извършени/започнати през 2018 г.	Индикатори за изпълнение	Ефект / стойност на индикатора за изпълнение към 31.12.2018 г.
		до ТД на НАП за предприемане на контролни действия спрямо 21 задължени лица. През 2018 г. са проведени две срещи с представители на две търговски вериги. Въвеждане и развитие на подход, насърчаващ доброволното изпълнение на задълженията от страна на добросъвестните лица, допуснали грешки и предприемане на принудителни или наказателни действия само спрямо тези, които съзнателно не спазват закона. Изпратени писма до ЗЛ с цел предотвратяване на измами и стимулиране на своевременното, доброволно коригиране на неизрядно поведение – 318 бр. Проведени срещи със ЗЛ с цел предотвратяване на измами и стимулиране на своевременното, доброволно коригиране на неизрядно поведение – 113 Ежемесечно наблюдение на поведението и декларираните данни на селектирани задължени лица. През 2018 г. са проведени информационни кампании към задължените лица, свързани с повишаване спазването на доброволното изпълнение, като: • изпратени напомнителни съобщения на регистрираните по ЗДДС лица, които не са платили дължимия ДДС за 3 последователни месеца - 4 722 бр.; • изпратени електронни съобщения до	Брой подадени коригиращи декларации в резултат на извършвани контролни дейности и производства, изпратени писма и проведени срещи;	Размер на направени корекции от лицата в резултат на изпратени писма и/или проведени срещи с тях - 4 012 бр. Брой подадени коригиращи декларации през 2018 г.: • годишни данъчни декларации: - по чл. 50 от ЗДДФЛ – 54 302 бр., в т. ч. 15 215 бр. на основание чл.53, ал. 2 от ЗДДФЛ - по чл. 92 от ЗКПО - 24 639 бр., в т.ч. 2 518 бр. на основание чл.73, ал. 3 от ЗКПО • справки-декларации по ЗДДС – 84 966 бр.

1	2	3	4	5
Пореден № на мярката от Плана за действие	Наименование на мярката	Дейности за изпълнение на мярката извършени/започнати през 2018 г.	Индикатори за изпълнение	Ефект / стойност на индикатора за изпълнение към 31.12.2018 г.
		съставителите на финансови отчети, с които НАП им напомня да декларират своите доходи, за съставители на ГФО – до 11 409 бр. юридически лица и 18 431 бр. физически лица. • изпратени напомнителни съобщения относно променения ред за ползване на отстъпка при подаване на годишна данъчна декларация (ГДД) по чл. 50 от ЗДДФЛ., на лица които през 2017 г. са подали ГДД по чл. 50 от ЗДДФЛ за финансовата 2016 г. - 174 332 бр. Изпращане на писма и провеждане на срещи относно установени несъответствия в подадени декларации и/или коригиране на допуснати грешки в подадени декларации. С цел стимулиране на коректното деклариране на задълженията за данъци и осигурителни вноски се извършват различни по вид съпоставки на данните от декларациите и наличната в НАП информация, включително данни, предоставени от трети страни. Спрямо лицата, за които се установяват несъответствия се прилагат различни мерки – информиране на лицата чрез изпращане на съобщения по имейл за възможността сами да коригират данните в декларациите си в рамките на законовия срок, покани за отстраняване на несъответствия след изтичане на срока за доброволна корекция и подаване на коригиращи декларации,		

1	2	3	4	5
Пореден № на мярката от Плана за действие	Наименование на мярката	Дейности за изпълнение на мярката извършени/започнати през 2018 г.	Индикатори за изпълнение	Ефект / стойност на индикатора за изпълнение към 31.12.2018 г.
		извършване на проверки и др. Предприети действия през 2018 г. във връзка с установени несъответствия: А) за лица, получили субсидии от ДФЗ, но неподали декларации или подали декларация с установени несъответствия в размера на декларирания доход е предприета информационна кампания с цел коректно деклариране в рамките на законовия срок, както следва: - неподали декларации - над 55 000 лица - подали декларации с установени несъответствия – над 27 000 лица Б) изпратени покани за отстраняване на несъответствия в годишните данъчни декларации към над 15 000 лица; В) проверки за извършване на корекции в осигурителни декларации - над 125 000 проверки.		
2.3	Подобряване на събирането на просрочени публични задължения	Сегментиране на подходите за събиране на просрочени публични задължения според класифицирани по поведение и вид задължени лица и категоризацията на дълга им. Развитие на профила на длъжника. Надградена е функционалността в Управленската информационна система на НАП за извеждане на едно място на основната информация за даден длъжник – добавени са нови критерии за обособяване на отделни групи/подгрупи на длъжници, показващи сходни характеристики и поведение. Групирането на длъжниците по	Утвърдена концепция за развитие на процесите и дейностите по събиране на публични вземания, в съответствие с визията на НАП в периода 2016 г. – 2020 г.	Утвърдена концепция

1	2	3	4	5
Пореден № на мярката от Плана за действие	Наименование на мярката	Дейности за изпълнение на мярката извършени/започнати през 2018 г.	Индикатори за изпълнение	Ефект / стойност на индикатора за изпълнение към 31.12.2018 г.
		новите критерии ще позволи дефинирането на правила/мерки за третиране на лицата от всяка една група, осигуряващи равнопоставено третиране на лицата със сходен профил и ескалиране на строгостта и интензитета на прилаганите мерки. През 2018 г. продължи надграждането и усъвършенстването на информационна система „Събиране“, като са реализирани нови функционалности и справки които подпомагат оперативните и управленски дейности в процесите по събиране на публични вземания. На 03.12.2018 г., във връзка с чл. 220, ал. 1 от ДОПК е внедрена нова електронна услуга за предявяване по електронен път на публични вземания по актове, издадени от публични взискатели - органи на държавна, общинска или съдебна власт, за принудително събиране в НАП. Допълнително, чрез услугата съответният публичен взискател достъпва актуална информация за статуса и размера на публичните си вземания, предявени за събиране в НАП. Целта е преустановяване на хартиения обмен на информация и оптимизиране на реда за взаимодействие между НАП и публичните взискатели. През м. февруари 2018 г. е внедрена усъвършенствана версия на портал „Продажби“ за публикуване на съобщения за публични продажби по реда на ДОПК. Информацията за публичните продажби	Реализирана нова функционалност в Управленската информационна система на НАП – профил на длъжника Повишен дял на задълженията, погасени в срок Ръст на събираемостта на просрочените публични задължения	Реализирана нова функционалност В резултат на прилаганите нови подходи за събиране на публични вземания през 2018 г. делът на задълженията, погасени в срок, се е увеличил с 0,7 %, спрямо 2017 г., като доброволното изпълнение на задълженията по декларации е достигнало 86,3 %. Общо в периода 2015 г. – 2018 г. делът на задълженията, погасени в срок, се е увеличил с 5,6 % - тни пункта (от към 79,1 % към 31.12.2014 г. до 84,7 % към 31.12.2018 г.). През 2018 г. е отчетен 9,8 %-тен ръст спрямо 2017 г. на общата събираемост на просрочените публични задължения за данъци, задължителни осигурителни вноски и глоби/имуществени санкции, наложени от органите на НАП.

1	2	3	4	5
Пореден № на мярката от Плана за действие	Наименование на мярката	Дейности за изпълнение на мярката извършени/започнати през 2018 г.	Индикатори за изпълнение	Ефект / стойност на индикатора за изпълнение към 31.12.2018 г.
		(насрочени търгове с тайно или търгове с явно наддаване) се визуализира за клиентите на НАП чрез публичната част на портала при условията на свободен достъп и по всяко време. Порталът позволява лесно и достъпно търсене от външен потребител в публикуваните обяви за публични продажби, като вещите са групирани в четири основни категории. Съвместим е с мобилни устройства и е достъпен за ползване чрез такива. Броят на обявените тържни процедури през 2018 г. е 3 164, което е с 15% повече от обявените през 2017 г. 2 750 бр. тържни процедури. <i>Ранно прилагане на способи, стимулиращи доброволното плащане на просрочени задължения - изпращане на уведомителни и предупредителни електронни съобщения до лица с нововъзникнал дълг и/или осъществяване на телефонен контакт за поемане на ангажимент за плащане.</i> И през 2018 г. продължи добрата практика за ранно уведомяване на задължените лица, които са пропуснали да платят в пълен размер публичните си задължения в срок. Чрез внедрената в края на 2017 г. функционалност, за всяко нововъзникнало/предявено за събиране в НАП публично вземане, до съответното задължено лице автоматизирано се изпращат три последователни електронни съобщения,	Повишен дял на задълженията, погасени преди предприемане на принудителни действия.	Съгласно отчетните данни, повече от половината от лицата погасяват изцяло

1	2	3	4	5
Пореден № на мярката от Плана за действие	Наименование на мярката	Дейности за изпълнение на мярката извършени/започнати през 2018 г.	Индикатори за изпълнение	Ефект / стойност на индикатора за изпълнение към 31.12.2018 г.
		с различно съдържание – уведомително, напомнително и предупредително съобщение. Проведени са 15 национални телефонни кампании, фокусирани върху селектирани лица с непогасени публични задължения. Осъществява се постоянен мониторинг на длъжници с най-големи просрочени задължения за данъци и задължителни осигурителни вноски. През 2018 г. допълнително е осъществявано текущо наблюдение по отношение формирането на публични задължения от търговци на течни горива, както и лица, притежаващи лицензии и разрешения за производство и съхранение на акцизни стоки под режим отложено плащане, за организиране на хазартни игри и дейности по смисъла на чл. 4 от Закона за хазарта или упражняващи дейност по Закона за частната охранителна дейност. Мярката има превантивен характер и цели промяна на поведението на наблюдаваните лица в посока плащане на задълженията в срок. За лицата, които системно не изпълняват задълженията си, се уведомяват съответните лицензиращи органи, с оглед предприемане на действия по отнемане на предоставените им лицензи. 4. Изпълнение върху вземанията на	Намаляване на разходите за събиране на публичния дълг, чрез намаляване броя на лицата, за които ще се предприемат последващи действия за принудително събиране. Намален брой на некоректните длъжници Намаляване на размера на непогасения дълг. Допълнителни постъпления	задълженията си, във връзка с които им е изпратено уведомителното съобщение, в 3-месечен срок от изпращането му, а размерът на третирания с мярката дълг намалява в посочения срок с близо 70 %. Осъществен е телефонен контакт с над 76 хил. задължени лица. Постъпилите суми в бюджета в резултат от мярката, са в размер на над 100 млн. лв. 35 % от лицата, с които е осъществен контакт, са погасили изцяло задълженията си. В резултат на мониторинга, при 2 766 от наблюдаваните лица е отчетено намаление на размера на дълга на лицата в периода, в който са обект на мониторинг - с 421,2 млн. лв. Броят на лицата, погасили изцяло просрочените си публични задължения е 516. Общият размер на постъпилите суми в

1	2	3	4	5
Пореден № на мярката от Плана за действие	Наименование на мярката	Дейности за изпълнение на мярката извършени/започнати през 2018 г.	Индикатори за изпълнение	Ефект / стойност на индикатора за изпълнение към 31.12.2018 г.
		длъжници от разпоредители с бюджет - изпълнение на РМС № 593 от 2016 г. и РМС № 592/21.08.2018 г.	в държавния бюджет	НАП за 2018 г. е 225,6 млн. лв. В резултат на мярката от изпълнение върху вземанията на длъжници от ДФ "Земеделие" през 2018 г. са преведени на НАП 1,3 млн. лева. Към 31.12.2018 г. общият брой на проверени лица за наличие на просрочени публични задължения преди извършване на плащане от ДФ "Земеделие" чрез информационната система съгласно РМС 593/2016, отм. с РМС 592/21.08.2018 г. е 3 663. Общият брой на регистрираните договори съгласно РМС 592/2018 е 2 773. В резултат от прилагането на мярката реално постъпилите в НАП суми за периода от въвеждането ѝ в края на 2014 г. до края на 2018 г. са общо в размер на 821,5 млн. лева.
2.4	Засилена координация между органите на НАП, АМ, ИА „АА” към МТИТС и органите на досъдебното производство при установяване на данъчни измами в хода на ревизионни производства и проверки	Осъществяване на обмен на информация между НАП, МВР, ДАНС и ПРБ, свързана с конкретни случаи на избягване на установяването и плащането на данъчни задължения; През 2018 г. е извършен анализ на данъчна информация по 43 досъдебни производства/прокурорски преписки, в които са идентифицирани 280 ЗЛ, участници в измами. В резултат на анализите са изготвени описания на механизмите на данъчните измами, описани в 39 схеми на данъчни измами и изготвени 453 данъчни профила.	Извършени анализи по досъдебни производства/прокурорски преписки и оперативни разработки Брой образувани досъдебни производства, касаещи случаи за избягване установяването и плащането	Описани в 39 схеми на данъчни измами и изготвени 453 данъчни профила Образувани досъдебни производства, касаещи случаи на АМ за избягване установяването и плащането на данъчни задължения в особено големи размери- 8.

1	2	3	4	5
Пореден № на мярката от Плана за действие	Наименование на мярката	Дейности за изпълнение на мярката извършени/започнати през 2018 г.	Индикатори за изпълнение	Ефект / стойност на индикатора за изпълнение към 31.12.2018 г.
		През 2018 г. служители на НАП, командировани в ГД БОП съгласно Споразумение са извършили анализ на данъчна информация по оперативни разработки от служители на ГД БОП, в резултат на което са идентифицирани 940 задължени лица, участници в измами. От ДАНС са проведени мероприятия в изпълнение на прокурорски постановления и във връзка със съвместната работа по образувани наказателни производства, като са предоставяни справки относно резултатите и е иницирано стартирането на наказателни производства. Работено е по 22 досъдебни производства (ДП), образувани за извършени престъпления срещу данъчното законодателство на страната и 2 ДП, образувани за престъпления против митническия режим на страната. Създаване на съвместни екипи за разследване, включващи представители на МВР, ДАНС, НАП, АМ и ПРБ; От ДАНС са иницирани и проведени 4 специализирани операции по разкриване, предотвратяване и пресичане на престъпления против данъчното законодателство, с което е преустановено действието на нерегламентирани схеми, които нанасят финансови щети на националния бюджет. Работено е в съвместни екипи с МВР, НАП, ПРБ. Системно е осъществявана текуща координация с МКЦ по случаи, касаещи	на данъчни задължения в особено големи размери.	Сумарната стойност на установените финансови щети в рамките на разследванията на престъпленията по визираните от ДАНС досъдебни производства възлиза на приблизително 87 340 000 лв. В рамките на проведените операции са иззети финансови средства в размер на 10 630 000 лв. Органите на прокуратурата са сезирани за извършени престъпления срещу данъчната система, по предварителна оценка нанесли финансова щета на националния бюджет в размер сумарно на над 31 896 390 лв.

1	2	3	4	5
Пореден № на мярката от Плана за действие	Наименование на мярката	Дейности за изпълнение на мярката извършени/започнати през 2018 г.	Индикатори за изпълнение	Ефект / стойност на индикатора за изпълнение към 31.12.2018 г.
		нарушения на данъчното и митническото законодателство на страната при търговия, внос, износ и др. Продължаване дейността на създадения през 2015 г. Междуетаботствен координационен център.		
2.5	Оптимизиране и развитие на бизнес процесите и информационна система в контролната дейност на НАП	Разширяване на използването на електронни програмни продукти за анализ на бази данни при т.нар. е-ревизии на НАП; През 2018 г. софтуер за анализ на данни е използван в 1 016 бр. приключили контролни производства /проверки и ревизии/. Размерът на допълнително установените задължения от приключилите ревизионни производства, в които е използван софтуер за анализ на данни, е 35 826 672 лв. През м. декември 2018 г. е одобрено проектно предложение на НАП за получаване на финансиране по програма ЕРКЮЛ на ОЛАФ за закупуване на специализирани хардуер и софтуер за извършване на компютърни разследвания /IT-Forensic/. Разработване и внедряване на нови електронни услуги. Във връзка с измененията в Наредба №Н-18/2006 г., свързани с въвеждане на изисквания към производители, разпространители и потребители на софтуери за управление на продажбите в търговските обекти, през 2018 г. са внедрени	Брой контролни производства, в които е използван софтуер за анализ на данни в електронен вид; Увеличен размер на допълнително установените задължения; Повишена електронна комуникация Разработени и внедрени в реална експлоатация нови електронни услуги	Софтуер за анализ на данни е използван в 1 016 бр. приключили контролни производства /проверки и ревизии/. Допълнително установените задължения от приключилите ревизионни производства, в които е използван софтуер за анализ на данни, са 35,8 млн. лв. Внедрени в експлоатация две нови електронни услуги във връзка с измененията в Наредба №Н-18/2006 г. Разработена нова ел. услуга за вписване в регистъра по чл.176в, ал. 15 от ЗДДС

1	2	3	4	5
Пореден № на мярката от Плана за действие	Наименование на мярката	Дейности за изпълнение на мярката извършени/започнати през 2018 г.	Индикатори за изпълнение	Ефект / стойност на индикатора за изпълнение към 31.12.2018 г.
		в експлоатация две нови електронни услуги – за деклариране на съответствие на софтуери с изискванията на наредбата и публичен електронен списък с тези софтуери. Разработена нова ел. услуга за вписване в регистъра по чл.176в, ал. 15 от ЗДДС.		
2.6	Наблюдение и ефективен контрол на електронната търговия	Извършване на ревизии и проверки на задължени лица, извършващи търговия в интернет През 2018 г. в НАП са приключили 2 107 бр. контролни производства /проверки и ревизии/ спрямо лица, извършващи електронна търговия в интернет. В резултат на приключилите ревизионни производства са установени допълнителни задължения в размер на 27 176 612 лв. Доброволно внесените суми от лицата по реда на чл. 103 от ДОПК са в размер на 2 899 707 лв. С оглед въведената през 2018 г. забрана в ЗАДС за предлагане за продажба на акцизни стоки без бандерол или без заплатен акциз, през 2018 г. митническите органи са съставили 18 бр. АУАН на лица, собственици на електронни платформи за безплатни обяви, които са допуснали публикуване на множество обяви на забранени акцизни стоки и отпадъци от тютюн.	Сформирано звено/екип; Брой контролни производства на лица, извършващи електронна търговия	Установени допълнителни задължения в размер на 27,2 млн. лв. Доброволно внесени суми от лицата по реда на чл. 103 от ДОПК 2,9 млн. лв. Съставени 18 бр. АУАН на лица, собственици на електронни платформи за безплатни обяви
2.7	Хармонизиране с ЕС законодателството	Изготвяне проекти на нормативни актове за постигане на съответствие със законодателството на ЕС В ЗДДС са въведени разпоредбите на изменящите Директива 2006/112/ЕО относно	Изготвени и приети ЗИД-ове	Закон за изменение и допълнение на Закона за корпоративното подоходно облагане, ДВ, бр. 98 от 27.11.2018 г.

1	2	3	4	5
Пореден № на мярката от Плана за действие	Наименование на мярката	Дейности за изпълнение на мярката извършени/започнати през 2018 г.	Индикатори за изпълнение	Ефект / стойност на индикатора за изпълнение към 31.12.2018 г.
		общата система на данъка върху добавената стойност директиви - Директива (ЕС) 2017/2455 на Съвета от 5 декември 2017 година по отношение на някои задължения, приложими при доставките на услуги и дистанционните продажби на стоки, на Директива (ЕС) 2016/1065 на Съвета от 27 юни 2016 година по отношение на данъчното третиране на ваучери, както и на Директива (ЕС) 2018/912 на Съвета от 22 юни 2018 година по отношение на задължението за спазване на минимален размер на стандартната данъчна ставка. С промени в ЗДДС е въведена възможността, предвидена в чл. 211, параграф 2 от Директива 2006/112/ЕО, за отложено начисляване на ДДС от вносител при внос на стоки на територията на страната. Прецизирана е разпоредба ЗАДС, с оглед Решение на СЕС по дело С-30/17, относно чл. 3, параграф 1 от Директива 92/83/ЕИО на Съвета от 19 октомври 1992 година за хармонизиране на структурата на акцизите върху алкохола и алкохолните напитки Във връзка с Решение на Съда на ЕС /СЕС/ от 6 април 2017 г. по дело С-638/15 и в съответствие с разпоредбите на Директива 2011/64/ЕС на Съвета от 21 юни 2011 година относно структурата и ставките на акциза върху обработен тютюн, е прието изменение в ЗАДС. В ЗКПО са въведени две правила в съответствие с разпоредбите, установени с Директива 2016/1164, ограничаващи		

1	2	3	4	5
Пореден № на мярката от Плана за действие	Наименование на мярката	Дейности за изпълнение на мярката извършени/започнати през 2018 г.	Индикатори за изпълнение	Ефект / стойност на индикатора за изпълнение към 31.12.2018 г.
		възможностите за агресивно данъчно планиране и избягване от облагане - правило за ограничаване на приспадането на лихвите (чл. 4 на Директива 2016/1164) и правило за контролираните чуждестранни дружества и изчисляване на дохода на дружеството (чл. 7 и 8 от Директива 2016/1164). В ЗМДТ е извършена промяна, свързана с въвеждане на нова концепция за определяне на данъка върху превозните средства за леките автомобили и товарните автомобили с технически допустима максимална маса не повече от 3,5 тона чрез въвеждане на имуществен и екологичен компонент. Имущественият компонент отчита мощността и годината на производство на автомобила, а екологичният компонент отчита екологичната категория на автомобила, респективно замърсяването, което причинява съответния автомобил.		
2.8	Участие на Република България в инициативи на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) в областта на данъците и административното сътрудничество	Изпълнение на поетия с присъединяването на България към Приобщаващата рамка ангажимент за въвеждане на четирите минимални стандарти за борба с намаляването на данъчната основа и прехвърлянето на печалбите (BEPS), както и за участие в партньорските проверки. • участие в заседанията на работните групи към Комитета по фискални въпроси на ОИСР: Комитет по фискални въпроси и Приобщаваща рамка за въвеждане на данъчните мерки против свиването на данъчната основа и прехвърлянето на	Изготвени и приети законодателни промени. Участие в заседанията на работните групи към ОИСР	

1	2	3	4	5
Пореден № на мярката от Плана за действие	Наименование на мярката	Дейности за изпълнение на мярката извършени/започнати през 2018 г.	Индикатори за изпълнение	Ефект / стойност на индикатора за изпълнение към 31.12.2018 г.
		печалби (BEPS), РГ-2 „Анализ на данъчната политика и данъчна статистика“, РГ-6 „Данъчно облагане на многонационалните предприятия“, РГ-9 „Данъци върху потреблението“, РГ-11 „Агресивно данъчно планиране“, Форум за „Вредни данъчни практики“, Целева група „Дигитална икономика“, Глобален форум за „Данък върху добавената стойност“, Глобален форум за прозрачност и обмен на информация за данъчни цели; • законови промени за въвеждането на мерки за реализиране на проекта на ОИСР „Свиване на данъчната основа и прехвърлянето на печалби“ (BEPS) и в съответствие с разпоредбите на Директива 2016/1164 бяха въведени правила в Закона за корпоративното подоходно облагане, ограничаващи възможностите за агресивно данъчно планиране и избягване от облагане. - Правилото за ограничаване на приспадането на лихвите има за цел да се предотвратят практиките, водещи до свиване на данъчната основа и прехвърлянето на печалби чрез прекомерни лихвени плащания, като се ограничи приспадането на превишението на разходите по заеми. - Правилата за облагане на доходи от контролирани чуждестранни дружества въвеждат нов режим за облагане на печалба, произтичаща от чуждестранни образувания и места на стопанска дейност, които отговарят на условията за контролирано чуждестранно дружество и целят да се предотврати		Закон за изменение и допълнение на Закона за корпоративното подоходно облагане, ДВ, бр. 98 от 27.11.2018 г. В сила от 01.01.2019 г.

1	2	3	4	5
Пореден № на мярката от Плана за действие	Наименование на мярката	Дейности за изпълнение на мярката извършени/започнати през 2018 г.	Индикатори за изпълнение	Ефект / стойност на индикатора за изпълнение към 31.12.2018 г.
		избягването от облагане в страната, чрез прехвърляне на печалби към страни с по-ниско данъчно облагане.		

Стратегическа цел 3: Намаляване на разходите за спазване на законодателството

Таблица с мерки и дейности за постигане на стратегическа цел 3 от ЕНС 2015-2017 г.

1	2	3	4	5
Пореден № на мярката от Плана за действие	Наименование на мярката	Дейности за изпълнение на мярката извършени/започнати през 2018 г.	Индикатори за изпълнение	Ефект / стойност на индикатора за изпълнение към 31.12.2018 г.
3.1	Облекчаване на административните режими и процедури и съкращаване на сроковете за предоставяне на услуги от АМ	Извършване на промени в съществуващата нормативна уредба 1. Със Закона за изменение и допълнение на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс е изм. и доп. ЗАДС, обн., ДВ, бр. 92 от 17.11.2017 г. е отменено изискването лицата да предоставят декларация, че не са в производство по несъстоятелност или ликвидация (за лицата, които не са вписани в Търговския регистър, изискването остава). Информацията се осигурява по служебен път, чрез Търговския регистър, поддържан от Агенция по вписванията; 2. Със Закона за допълнение на Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност, е изм. и доп. ЗАДС, обн., ДВ, бр. 103 от 28.12.2017 г. е отменено изискването за предоставяне на свидетелство за съдимост, като за лицата, които не са български граждани, остава изискването да предоставят декларация, че не са осъждани за престъпление от общ характер. Информацията се осигурява по служебен път, чрез оторизиран достъп до електронно служебно свидетелство за съдимост (ЕССС), поддържано от Министерство на правосъдието. При служебните проверки за събиране на информация за съдимост на лицето, при условие, че лицето е осъждано, се изпраща искане до бюрото за съдимост по месторожение на лицето с цел изпълнение	Със Закона за изменение и допълнение на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс е изм. и доп. ЗАДС, обн., ДВ, бр. 92 от 17.11.2017 г. Със Закона за допълнение на Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност, е изм. и доп. ЗАДС, обн., ДВ, бр. 103 от 28.12.2017 г.	ЗИД на ДОПК, обн., ДВ, бр. 92 от 17.11.2017 г. ЗИД на ЗОАРАКСД, обн., ДВ, бр. 103 от 28.12.2017 г.

1	2	3	4	5
Пореден № на мярката от Плана за действие	Наименование на мярката	Дейности за изпълнение на мярката извършени/започнати през 2018 г.	Индикатори за изпълнение	Ефект / стойност на индикатора за изпълнение към 31.12.2018 г.
		на нормативно вмененото задължение на административния орган за служебно събиране на информация, свързана със съдимостта на физическо лице; 3.Със Закона за изменение и допълнение на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс е изм. и доп. ЗАДС, обн., ДВ, бр. 92 от 17.11.2017 г. отпада изискването лицата да предоставят декларация, че не са извършили тежко или повторно нарушение по Закона за акцизите и данъчните складове (ЗАДС). Информацията се осигурява по служебен път, чрез оторизиран достъп до РЕЗМА, поддържан от Агенция „Митници“; 4.Със Закона за изменение и допълнение на <u>Закона за корпоративното подоходно облагане</u> е изм. и доп. ЗАДС, изм. и доп., ДВ, бр. 98 от 27.11.2018 г.: - предвидени са законови промени, като отпада задължението за лицензираните складодържатели, регистрираните получатели, временно регистрираните получатели и регистрираните изпращачи да предоставят пред митническата администрация имената на служителите, упълномощени да подписват електронни административни документи и спесимени на подписите им. - създаден е ред за анулиране/деактивиране на погрешно подадени искания, описи и отчети за бандероли, което ще доведе до намаляване на административната тежест за икономическите оператори.	Със Закона за изменение и допълнение на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс е изм. и доп. ЗАДС, обн., ДВ, бр. 92 от 17.11.2017 г. Със Закона за изменение и допълнение на <u>Закона за корпоративното подоходно облагане</u> е изм. и доп. ЗАДС, изм. и доп., ДВ, бр. 98 от 27.11.2018 г. С Правилника за изменение и допълнение на Правилника за прилагане на Закона за акцизите и	ЗИД на ЗКПО, обн., ДВ, бр. 98 от 27.11.2018 г. ПИД на ППЗАДС, обн., ДВ, бр. 60 от

1	2	3	4	5
Пореден № на мярката от Плана за действие	Наименование на мярката	Дейности за изпълнение на мярката извършени/започнати през 2018 г.	Индикатори за изпълнение	Ефект / стойност на индикатора за изпълнение към 31.12.2018 г.
		5.С Правилника за изменение и допълнение на Правилника за прилагане на Закона за акцизите и данъчните складове, изм. и доп., ДВ, бр. 60 от 20.07.2018 г.: - предвид нормативно определеният срок в ЗАДС относно банковите гаранции, които трябва да са със срок на валидност не по-малко от една година от датата на издаването им и с цел избягване на затруднения при приемане на анекси към банковите гаранции е отменено изискването за посочване в образеца на документа на седалището и адреса на управление на търговеца. Предложението е в съответствие и с разпоредбите на чл. 23, ал. 6 от Закона за търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел, че след като е посочен идентификационен код, държавните органи и лицата, на които е възложено упражняването на публична функция, нямат право да изискват доказването на обстоятелства, вписани в търговския регистър и в регистъра на юридическите лица с нестопанска цел. - отменено е задължението за икономическите оператори да подават акцизната декларация след внасянето на дължимия акциз и да прилагат към акцизната декларация документите за извършеното плащане за удостоверяване внасянето на акциза в държавния бюджет. 6.С Постановление № 330 на МС от 22.12.2017 г. за изменение и допълнение на Наредбата за условията и реда за регистриране на цените на тютюневите изделия, приета с Постановление № 192 на Министерския съвет от 2004 г., обн., ДВ,	данъчните складове, изм. и доп., ДВ, бр. 60 от 20.07.2018 г. С Постановление № 330 на	20.07.2018 г.

1	2	3	4	5
Пореден № на мярката от Плана за действие	Наименование на мярката	Дейности за изпълнение на мярката извършени/започнати през 2018 г.	Индикатори за изпълнение	Ефект / стойност на индикатора за изпълнение към 31.12.2018 г.
		бр. 1 от 2018 г., в сила от 01.01.2018 г. е отменено изискването за лицата, подали уведомление за издаване на удостоверение за регистрирана цена или за промяна на регистрирана цена, за представяне на документ за платена по сметка или в брой на касата на Централното митническо управление на Агенция „Митници“ държавна такса по чл. 11а, ал. 1 от Тарифа № 12 за таксите, които се събират в системата на Министерството на финансите по Закона за държавните такси, одобрена с Постановление № 55 на Министерския съвет от 1993 г. <i>Извършени са промени в БАЦИС за намаляване на административната тежест при издаване на лиценз/регистрация по ЗАДС</i>	МС от 22.12.2017 г. за изменение и допълнение на Наредбата за условията и реда за регистриране на цените на тютюневите изделия, приета с Постановление № 192 на Министерския съвет от 2004 г., обн., ДВ, бр. 1 от 2018 г.	ПМС №330/2017, обн., ДВ, бр. 1 от 2018 г. Извършени промени в БАЦИС
3.2	Облекчаване на административните процедури и изисквания за клиентите на НАП	<i>Усъвършенстване на предоставяните услуги, техническа помощ, документи и информация на клиентите на НАП</i> <i>Изпращане на документи, чрез ПИК.</i> През 2018 г., във връзка с осигурената възможност за подаване на декларации, документи и данни от физическите лица по електронен път с ПИК, са издадени нови 159 926 ПИК на физически лица, с което броят им е вече над 560 000. Над 164 510 лица са подали данъчната си декларация с ПИК. През 2018 г. е предоставена възможност на клиентите на НАП за плащания с дебитни и кредитни карти на публичните задължения през ПОС терминали: виртуален ПОС и физически ПОС устройства, инсталирани във всички офиси	Увеличена ползваемост на ПИК Брой подписани споразумения между НАП и външни институции за ползване на ПИК на НАП от външни институции	Ползваемост на услугите, предоставени от НАП през 2018 г. с ПИК: - 8 645 488 бр. са направени справки от услугите „Предоставяне на данъчна и осигурителна информация и информация от данъчно-осигурителната сметка“ и - 829 186 бр. са подадените документи и декларации. За периода от стартиране на услугата до края на 2018 г. над 300 000 лица са извършили плащания от виртуалния и физически ПОС терминал.

1	2	3	4	5
Пореден № на мярката от Плана за действие	Наименование на мярката	Дейности за изпълнение на мярката извършени/започнати през 2018 г.	Индикатори за изпълнение	Ефект / стойност на индикатора за изпълнение към 31.12.2018 г.
		на Агенцията. Приемът за плащания стартира от 01.02.2018 г. Към настоящия момент е осигурен прием на плащания с платежни карти MasterCard, Maestro, Bcard, Visa, Diners Club и Discover, издадени от издатели в Република България и от издатели извън територията на Република България. За направените картови плащания чрез ПОС терминали на НАП, задължените лица - юридически лица и физически лица не дължат такси за превод, като плащането се смята за получено в деня на авторизацията на нареждането за плащане. С цел намаляване на административната тежест, повишаване на удовлетвореността на клиентите е извършена автоматична оценка на случаите за прилагане на опростена процедура за възстановяване на ДДС и данък върху доходите на физически лица. <i>Анализ на информацията, включена в типовите искания за предоставяне на документи при проверки и ревизии на НАП, с цел оценка на възможностите за намаляване на нейния обем.</i> Необходимостта от прецизиране от органите по приходи на исканията за предоставяне на информация от задължените лица в хода на контролните производства е поставена на дневен ред. В ИС "Контрол" е създадена възможност за присъединяване на документи, предоставени в хода на предходни производства. В исканията за предоставяне		През 2018 г. на над 38 000 физически лица е възстановен данъка върху доходите и на над 16 000 регистрирани по ЗДДС лица е възстановен ДДС по опростената процедура. Актуализиран формуляр на исканията за предоставяне на информация от ЗЛ Дадени указания за реда при получаване на документи, подписани с електронен подпис, на официалните електронни адреси на НАП - писмо изх. №20-00-52/29.03.2018 г. изпълнителния

1	2	3	4	5
Пореден № на мярката от Плана за действие	Наименование на мярката	Дейности за изпълнение на мярката извършени/започнати през 2018 г.	Индикатори за изпълнение	Ефект / стойност на индикатора за изпълнение към 31.12.2018 г.
		на информация от задължените лица е добавен текст, указващ възможността лицата да посочат предходно производство, в което са предоставили исканата информация или документи, без да е необходимо да предоставят същите в хода на настоящото. С писмо изх. №20-00-52/29.03.2018 г. изпълнителния директор на НАП са дадени указания регламентиращи реда при получаване на документи, подписани с електронен подпис на официалните електронни адреси на НАП <i>Подаване на заявления и потвърждаване на достъпите до електронни услуги на НАП от всеки един от офисите на агенцията.</i> <i>Сключване на споразумения между НАП и външни институции за ползване на ПИК на НАП от външни институции.</i> През 2018 г. са сключени 4 нови двустранни споразумения с общини за достъп до е-услуги и 1 ново двустранно споразумение с Национална здравноосигурителна каса. Въз основа на споразуменията, лицата притежаващи ПИК, издаден от НАП, могат да използват същия, като идентификатор за достъп до електронните услуги, предоставяни от други държавни и общински администрации.		директор на НАП Услугата е налична 4 бр. нови двустранни споразумения с общини за достъп до е-услуги и 1 ново двустранно споразумение с Национална здравноосигурителна каса
3.3	Повишаване на дела на информацията, обменяна по служебен път с други държавни структури, включително и във връзка с прилагането на	<i>Усъвършенстване и разширяване на е-услугите предназначени за другите администрации</i> Приети изменения в ЗДДС и ППЗДДС относно възможността АМ служебно да	Внедрено комплексното административно обслужване Разработени нови е-услуги,	През 2018 г. са разработени 6 нови електронни услуги, предназначени за други администрации: • справка за извършени плащания, преведени по сметки на НАП и

1	2	3	4	5
Пореден № на мярката от Плана за действие	Наименование на мярката	Дейности за изпълнение на мярката извършени/започнати през 2018 г.	Индикатори за изпълнение	Ефект / стойност на индикатора за изпълнение към 31.12.2018 г.
	комплексно административно обслужване. Осигуряване на достъп до бази данни и информационни системи на други институции	извършва проверка относно изпълнение на условията за лицата, упражняващи правото за отложено начисляване на ДДС при внос. Приети съответни промени в ЗМДТ Сключване на допълнителни споразумения с институции за ползване на е-услуги на НАП През 2018 г. са сключени 4 инструкции, 2 двустранни споразумения за обмен на информация и взаимодействие между администрациите и недопускане на задължения за лицата да предоставят информация, която може да се получи по служебен път. Сключено е споразумение с Висшия съдебен съвет за взаимодействие във връзка с осигуряването на достъп на органите на съдебната власт до електронни услуги на НАП, въз основа на което е предоставен достъп на служители от 176 съдилища. Създадени са 220 потребители от всички регионални структури на АЗ за проверка в регистрите на НАП в края на периода, като през 2017 г. те са 77 броя.	предназначени за други администрации Електронен обмен на информация с партньори	погасени задължения с тях за период; • справка за задълженията с посочване на период, размер и вид на задължението; • приемане на актове, от които произтича публичното вземане на външни вискатели; • справка за задълженията за недвижими имоти и моторни превозни средства; • информация за недвижими имоти и моторни превозни средства за физически и юридически лица; • Данни от „Регистър за административнонаказателни преписки“. На основание чл. 8, ал. 3 от Наредбата за общите изисквания към информационните системи, регистрите и електронните административни услуги (НОИИСРЕАУ) и във връзка с чл. 17, ал. 5 от Общите условия за достъп до данните от регистри на държавната администрация в средата за междурегистров обмен, на база подадени заявления през 2018 г. за включване до регистри, администрирани от НАП и след проверка е предоставен достъп на 151 ведомства и държавни агенции до Регистър на задължените лица със "Справка за наличие или липса на задължения" и на 85 ведомства и държавни агенции до Регистър на уведомленията за сключване, изменение

1	2	3	4	5
Пореден № на мярката от Плана за действие	Наименование на мярката	Дейности за изпълнение на мярката извършени/започнати през 2018 г.	Индикатори за изпълнение	Ефект / стойност на индикатора за изпълнение към 31.12.2018 г.
		Предоставяне на експерти от АМ и НАП на достъп до RegiX		или прекратяване на трудовите договори и уведомления за промяна на работодател със „Справка за сключване, изменение или прекратяване на трудовите договори и уведомления за промяна на работодател“. През 2018 г. съгласно Заповед №ДАЕУ-9688/29.10.2018 г. на председателя на Държавна агенция „Електронно управление“ НАП е получила реален достъп до 45 регистри на 22 ведомства и агенции в средата за междурегистров обмен (RegiX). Създадени са 220 потребителя от всички регионални структури на АЗ за проверка в регистрите на НАП Предоставен достъп до RegiX
3.4	Изграждане на диференцирани канали за услуги спрямо потребностите на клиентите и с фокус върху използването на съвременни технологии	Разработване на нови е-услуги предоставяни с КЕП и ПИК и актуализиране на съществуващите е-услуги Извършено е тестване и внедряване на актуализираните версии на всички декларации, справки и др., подавани по електронен път за 2018г. През 2018 г. НАП е разработила и внедрила на реална среда 15 бр. нови електронни услуги: • Уведомление по чл. 77 от ДОПК; • Уведомление по чл. 77а от ДОПК; • Уведомление по чл. 78 от ДОПК; • Декларация по чл. 29а, ал. 4 от ЗДДФЛ за упражняване правото на избор на облагане от физическите лица, регистрирани като земеделски стопани; • Искане за издаване на удостоверение за	Увеличена комуникация по електронен път	Извършено е тестване и внедряване на актуализираните версии на всички декларации, справки и др. През 2018 г. НАП е разработила и внедрила на реална среда 15 бр. нови електронни услуги. От 01.02.2018 г. е разширен обхватът на 2 бр. предоставяни от НАП електронни услуги

1	2	3	4	5
Пореден № на мярката от Плана за действие	Наименование на мярката	Дейности за изпълнение на мярката извършени/започнати през 2018 г.	Индикатори за изпълнение	Ефект / стойност на индикатора за изпълнение към 31.12.2018 г.
		местно лице; • Заявление по чл. 169, ал. 4 от ДОПК; • Справка за деклариране, изчислени и внесени задължителни осигурителни вноски на самоосигуряващо се лице за година; • Уведомление за вписване, промяна на обстоятелства или заличаване от регистъра по чл. 176в, ал. 15 от ЗДДС • Данни за сервизните техники, преминали обучение и имащи право на сервизна дейност; • Подаване на декларация по чл. 219 от ЗКПО; • Предоставяне на данни от НАП към ПОД и НОИ; • Подаване на данни от ПОД за размера на прехвърлените в НАП средства, за лицата подали заявления по чл. 46 от КСО; • Подаване на данни от ПОД към НАП за натрупаната партида на лицата, подали заявления по чл. 46 от КСО; • Декларация за съответствие и информация за софтуер за управление на продажбите в търговски обект (СУПТО) съгласно Наредба №Н-18/2006г., подавана от производител/разпространител • Информация, подавана от лицата по чл. 3 от Наредба №Н-18/2006г., извършващи продажби на стоки/услуги чрез електронен магазин От 01.02.2018 г. е разширен обхватът на 2 бр. предоставяни от НАП електронни услуги.: • Справка за задълженията с възможност за извършване на плащане – достъпна с ПИК и КЕП. В услугата е добавена		

1	2	3	4	5
Пореден № на мярката от Плана за действие	Наименование на мярката	Дейности за изпълнение на мярката извършени/започнати през 2018 г.	Индикатори за изпълнение	Ефект / стойност на индикатора за изпълнение към 31.12.2018 г.
		възможност за плащане с платежни карти чрез виртуален ПОС-терминал на НАП. Новата възможност осигурява безплатно за задължените лица извършване на плащане към НАП, при което плащането се отразява в Данъчно-осигурителната сметка на задълженото лице в реално време; • Плащане на задължения към бюджета по електронен път – със свободен достъп. В услугата е добавена възможност за плащане с платежни карти чрез виртуален ПОС-терминал на НАП. Новата възможност осигурява безплатно за задължените лица извършване на плащане към НАП, при което плащането се отразява в Данъчно-осигурителната сметка на задълженото лице в реално време.		

**ДИРЕКТОР НА ДИРЕКЦИЯ „ДАНЪЧНА
ПОЛИТИКА“ В МФ И ПРЕДСЕДАТЕЛ НА / П /
ГРУПАТА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ НА
ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ЕНС:**

ЛЮДМИЛА ПЕТКОВА

